

TARIM MÜHENDİSLİK

T M M O B
Z İ R A A T
M Ü H E N D İ S L E R İ
O D A S I Y A Y I N
O R G A N I
S A Y I 4 4 1 9 9 3

27 AĞUSTOS 1992 / OFTARHISAR - TRABZON

KONFERANS

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ'92

12 DÜNYA GIDA GÜNÜ
15-16 EKİM 1992 / ANKARA

TARIM HAFTASI'93

5 HAZİRAN 1992 / SAMSUN

TAGRO '92
11 EYLÜL 1992 / ANKARA

KARADENİZ'DE
SALMON
YETİŞTİRİCİLİĞİ
VE GELECEĞİ

GIDA KİRLENMESİ
VE BESLENME

KARADENİZ'DE
ÇEVRE SORUNLARI
VE TARIM

TARIMSAL
MEKANİZASYON
SORUNLARI VE
ÇÖZÜMLERİ
SEMPZYUMU

TARIM HAFTASI '93
10-16 OCAK 1993 / ZAMIR

TARIMSAL DESTEKLEME
POLİTİKALARI
SORUNLAR - ÇÖZÜMLER
SEMPZYUMU

TÜRK TARIMINDAKİ
GELİŞMELER
SEMPZYUMU

PANEL
13 OCAK 1993 / GAZİANTEP

DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ'92 ETKİNLİĞİ
5 HAZİRAN 1992 / MENEMEN

GAP'IN BÖLGE VE
TÜRKİYE EKONOMİSİNE
ETKİLERİ VE 147. YILINDA
ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ

MENEMEN OVASINDA
ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN
BOYUTLARI VE TARIMSAL
ÜRETİM ÜZERİNE ETKİLERİ

K İ T A P
2000'Lİ
YILLARA
DOĞRU
TÜRKİYE
TARIMI

TÜRKİYE
TARIMI 1993
YAPILAN
GELİŞİM
SORUNLAR
ÇÖZÜMLER

12 Yıldır İhacet Ediyor

Toplu Sözleşme Yapmayan Sendikadan Fazla Birsey Beklenemez

Yeni Fakirleşme Hayır

Tarım Araçları

TARIM

MÜHENDİSLİK

Tarlalar Ziraat Müh.

Yılların Gündemi, "90 GÜN SORUNU" NDA ÇÖZÜM

1988 yılından bu yana, özellikle Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetiminin tutumu nedeniyle giderek karmaşılaşan ve bizzat yaratıcıları tarafından çözüm aranacak niteliğe dönüşen, "yan ödeme ve özel hizmet tazminatlarında doksan gün koşulu" nun yarattığı sorun, yeni düzenleme ve yeni anlayışla çözüm yoluna giriyor.

Bilindiği gibi 1993 yılı Yan Ödeme Kararnamesinin ekindeki (B) Teknik Hizmetler Bölümü I. Kesim 1/b ve II. Kesim 1/b fıkraları ile Özel Hizmet Tazminatı Bölümü'nün (C) Teknik Hizmetler cetvelinin B/a-2 fıkrasında fabrika, işletme, arazi v.b. bir çok iş yeri mahallininin tanıtımı yapılmış ve bu görev yerlerinde yapılan kontrol hizmetlerinin de, aynı yan ödeme ve tazminat puanlarını alacakları öngörülmüştür.

Oda'mızca, karamame ve Bakanlık hizmetlerinin nitelikleri üzerinde yapılan çalışma sonunda, taşra örgütünde ödevli teknik elemanların hizmetlerinin büyük ölçüde kontrol niteliği taşıdığı saptanarak, ödemelerin bu anlayışla, 90 gün koşuluına bağlanmaksızın yapılması doğrultusunda, bizzat Sayın Bakan dahil, Bakanlığın bir çok yöneticisinden çözüm istenilmiştir.

Bakanlığın Kuruluş ve Teşkilatı Hakkındaki 441 sayılı KHK'nin bir çok maddesinde, 1734 sayılı Yem Kanununda, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununda, 308 sayılı Tohumlukların Tescil ve Sertifikasyonu Hakkındaki Kanunda, 2903 sayılı Pamuk Islahı Kanununda, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda ve ilgili diğer mevzuatta esasen yer alan ve Bakanlığın hizmet alanı olan arazide; gıda ve yem üretim kuruluşlarında bizzat uygulanan kontrol hizmeti gereği, ödemelerde 90 günün aranmaması hususu, yazılı olarak da Bakanlık yetkililerine sunuldu. Bakanlığın Oda'mız görüşü doğrultusunda hazırladığı uygulama genelgesi taşra örgütüne gönderildi.

Haklı ve doğru istemlerimiz konusunda duyarlı ve sağduyulu davranan Bakanlığın tüm yetkili yöneticilerine şimdiden teşekkür ediyor, konuyla ilgili olup taşrada görevli her düzeyde yönetici ve eleman meslektaşlarımızdan, soruna bu anlayışla duyarlık gösterip, sahiplenmelerini bekliyoruz.

MESLEK HAKLARI İÇİN ÇABA VE SONUÇ

Oda'mızca hazırlanıp önerilen iki zirai mücadele yönetmeliği yürürlüğe girdi.

Dergimizin geçen sayısında, Oda'mız uzmanlarınınca hazırladığı ve Tarım ve Köyşleri Bakanlığına sunulduğu duyurulan "ZİRAİ MÜCADELE İŞLERİNİ ÜCRET KARŞILIĞINDA YAPMAK İSTEYENLER HAKKINDA YÖNETMELİK" 19 Mart 1993 günlü; "ZİRAİ MÜCADELE İLAÇLARININ PERAKENDE SATILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK" ise 29.3.1993 günlü Resmi Gazetelerde yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Geçmişte yalnızca 6968 Sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanunu'na göre oluşturulmuş bulunan düzenlemelerin yeni biçimlerinde, ilk kez 7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un 6.maddesi uyarınca çıkartılmış bulunan Ziraat Mühendislerinin Görev ve Yetkilerine İlişkin Tüzük de dayanak gösterildi. Yetki Tüzüğü ile Meslektaşlarımıza tanınan hakların somutlaşması doğrultusunda bu Yönetmelikleri, değerlendirip, benimseyen ve yaşama geçiren, Tarım ve Köyşleri Bakanlığının, değerli tüm Yönetici ve ilgili uzmanlarını, mesleğimiz adına kutluyoruz. Benzeri düzenlemelerin, diğer alanlarda da, aynı sorumlulukla sürdürülmesini bekliyoruz.

Zirai Mücadele ilaç satış mekanizmasında, önceki yönetmelikte yer alan hak ve yetkilerimizi geliştiren, ücret karşılığında mücadele işleri yapma sistemiğinde ise daha önceleri geçerli bulunan talimatta yer almayan mesleki yetkilerimizi bu kez yönetmelik hükmü olarak tescil eden bu önemli iki düzenleme hükümlerinin, tüm meslektaş toplumunca titizlikle sahiplenilmesini diliyoruz.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

Adına Sahibi
Mahir GÜRBÜZ

Sorumlu Yazışları Müdürü
Atilla GÖKTÜRK

YAZI YAYIN KOŞULLARI

Yazılar, dosya kağıdına daktilo ile seyrek satırlı iki kopya olarak yazılmalı, yazı özeti, yazarın kısa özgeçmişi, adres ve telefonları ile birlikte gönderilmelidir. Yazı eki olan fotoğraflar net ve temiz olmalı, grafik ve şekiller basım için aydınlar ya da beyaz kağıda rapido ile çizilmelidir.

Özgün ve derleme yazılarda yararlanılan kaynaklar, çeviri yazılarda ise çevirinin yapıldığı kaynak belirtilmelidir. Gönderilen yazılar yayınlansın ya da yayınlansın yazarına geri verilmez. Özgün ve derleme yazılarda fikir ve görüşler yazarına, çeviriden doğacak sorumluluklar ise çevirene aittir; Ziraat Mühendisleri Odası'nı ve Tarım Mühendislik Dergisi'ni hiçbir şekilde bağlamaz. Yayın Kurulu, gönderilen yazılar üzerinde gerekli gördüğü düzeltmeyi yapmaya yetkilidir. Dergide yayınlanmış yazılar kaynak gösterilmek koşuluyla başka yayın organlarında yayınlanabilir ya da aktarılabilir.

ABONE KOŞULLARI

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN
TÜRKİYE'DEKİ ÜYELERİNE PARASIZ GÖNDERİLİR.
Bir Adet Dergi Bedeli : 20.000.-TL.
Bir Yıllık Abone Bedeli : 60.000.-TL.
Ziraat Fakültesi öğrencilerine % 50 indirim yapılır.

YÖNETİM YERİ

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
Karanfil Sokak 28 /19
Kızılay-ANKARA
Tel: 425 05 55-418 31 15-418 55 97
Fax: 418 51 98

KAPAK TASARIMI SELMİN TERZİOĞLU

DİZGİ & BASKI

GEN MATBAACILIK REKLAMCILIK TİC. LTD. ŞTİ.
Tel: 229 31 08 Telefax: 231 01 80

REKLAM FİYATLARI VE KOŞULLARI

ARKA KAPAK	7.500.000.-TL.
ÖN KAPAK İÇİ	6.000.000.-TL.
ARKA KAPAK İÇİ	5.000.000.-TL.
İÇ SAYFALAR 1/1	3.000.000.-TL. (RENKLİ)
	2.000.000.-TL. (SİYAH-BEYAZ)
İÇ SAYFALAR 1/2	1.500.000.-TL. (RENKLİ)
	1.000.000.-TL. (SİYAH-BEYAZ)

- ZMO KDV'den muaftır. Bu fiyatlara KDV eklenmez.
- İçinde bulunulan yıl en az iki sayı yayınlanan reklamlara % 10 indirim uygulanır.
- Reklam boyutları 17X24 cm'dir. Brüt sayfa boyutu 20X27 cm'dir.
- Renkli reklamlar için renk ayırımı gönderilmemesi durumunda 400.000.-TL. ek ücret alınır

• TMMOB • ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYIN ORGANI.

tarım ve mühendislik

SAYI:44/1993

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / MAHİR GÜRBÜZ	2
UĞURMUMCU'NUN ARDINDAN	
BİZ DE KINIYORUZ	6
UĞUR AĞABEY / ATILA SARP	7
GÜNDEM "ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ"	8
ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRETİMİ	11
ZİRAAT MÜHENDİSİ İSTİHDAMIYLA İLGİLİ	
ÇABALARIMIZ SÜRÜYOR	11
MESLEK HAKLARI DUYARLIĞIMIZ VE İLGİNÇ BİR DAVA	13
"TARIM HAFTASI '93"	16
33. DÖNEM BİLİM VE TEKNİK ETKİNLİKLERİ	25
EKONOMİNİN GÜNDEMİ	
DESTEKLEMELER ODAMIZCA SORGULANDI	26
SEMPOZYUMUN ARDINDAN	28
PANEL	
"KENTSEL ARAZI KULLANIMI VE İZMİR ÖRNEĞİ" / AHMET TOMAR	34
GAP VE EGE TARIMI ETKİLEŞİMİ / RIFAT DAĞ	37
GENEL TARIM EKONOMİSİ ALANI OLARAK KARADENİZ	43
PANEL	
ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ VE ÖRGÜTLÜLÜĞÜ	49
TÜRKİYE TARIMI 93 YAPI-GELİŞİM-SORUNLAR / MAHİR GÜRBÜZ	52
ÖRGÜT HABERLERİ	59
ZAMANSIZ NOKTALANAN BİR YAŞAMIN ARDINDAN	63
KAYBETTİKLERİMİZ	64

bir yılın ardından

MAHIR GÜRBÜZ

Bilgi çağında bilgilendirme sorunu.....

Toplumsal yaşamda bilgi sistemleri egemenliğinin giderek artması ve bununla bağlantılı olarak, bilgi aktarımı yöntem ve tekniklerinin hızla gelişmesi ve etkinleşmesi gibi çağdaş değişimlere rağmen; ülkemizdeki resmi ya da demokratik örgütlerin, birimleri ve üye tabanlarıyla, dinamik ve sürekli bir bilgi iletişimi ve etkileşim mekanizması kurabildiklerini söylemek zordur. Çağdaş standartlara ulaşma anlamında, ciddi bir aksaklık biçiminde ortaya çıkan bu olgunun temelinde, bize göre teknoloji yetersizliği, ekonomik yetmezlik, yöntem yanlışlığı, toplumsal etkileşim, dinamizm ve motivasyon eksikliği gibi, sayılabilecek daha bir çok değişkenin belirleyiciliği vardır.

Aktarılabilecek ve yaygınlaştıracak bilgileri bulunanlar bakımından olduğu kadar, bilgiye gerek duyanlar açısından da geçerli olan bu olumsuzluk, Türkiye genelinde olduğu ölçüde, Odamız ölçeğinde de çok uzun zamandan bu yana yaşanmaktadır. Zamanla gözle görülen kimi gelişmelere rağmen, itiraf etmek gerekir ki, üye tabanının yeterince ve zamanında bilgilendirilmesini sağlayacak mekanizmalar gereğince gelişmemiştir. O kadar ki, meslek ve mesleğin uzmanlık alanı tarımla ilgili bir çok çalışma yapılabildiği halde, yapılanların tanıtımı konusunda dahi, ciddi zorluklarla karşılaşılabilmiştir.

Bir özelleştire ve yaşanan sorunların kitlelerimizle paylaşımı anlayışıyla yapılan, yukarıdaki saptamanın yarattığı sorunların aşılması, kuşkusuz sayısı çok nedensel değişkenin etkilerinin giderilmesiyle bağlantılıdır. Sorunun bütünüyle çözümü, kuşkusuz teknolojik, ekonomik, yöntemsel ve toplumsal nitelikte kısıtlayıcı öğelerin ortadan kaldırılmasıyla ilişkilidir. Ne var ki, böylesi bir çözümleme bütünlüğüne ulaşılması öngörüsü, oda-üye bilgi iletişimi gereğinin, var olan koşullarda da geliştirilmesi zorunluluğunu ortadan kaldırmaktadır. Onun içindir ki, aslında teknik niteliği ağır basması gereken TARIM VE MÜHENDİSLİK DERGİ'mizin, önemli bölümlerini bilgi iletişimine dönük haberlere ayırmak, zorunlu olmaktadır. Bu zorunluluk, örgüt çalışmalarının yalnızca genel kurullar ya da, örgüt organları çerçevesindeki platformlara hapsedilmesi açısından da ayrıca önemli bulunmaktadır. Kaldı ki, bu tür bir iletişim mekanizması, örgüt çalışmalarının kitlece değerlendirilmesi, kitlenin ilgi ve katkısının sağlanması anlamında, demokrasi-nin gereğidir.

beklentiler, program hedefleri ve örgüt.....

Örgütlerin başarılı oldukları ya da olmadıkları yolunda bir değerlendirmenin, onlara yüklenilen misyon ve örgütten beklentiler bazında, ortaya çıkacak farklı görüşlere bağlı olarak değişik özellikler göstermesi doğaldır. Örgütlerin ödevlerinin ne olmasına ilişkin değişik bakış açılarının bulunması nedeniyle, özünde görelilik niteliği taşıyan bu tür değerlendirmeleri, kanımızca marjinal ve ön yargılı yaklaşımlarla karşılaştırmamak ge-

rekir. O nedenle yapılanları abartan ve hatta bu anlayış sonucu, örgütte görev almışlara karizma vehmeden ya da tam tersine bardağın içindeki suyu görmezden gelip boş bölümünü gündemde tutan amaçlı tavırlar yerine, çalışmaları artısıyla eksisiyle birlikte objektif değerlendirebilen yaklaşımlar bize göre daha gerçekçi ve tutarlıdır.

Bu sunuşumuzla yapılmak istenen, Odamıza yüklenmiş yasal sorumluluklar, genel kurullarımızın kararları, danışma kurullarımızın öngörülerini ve programımız çerçevesinde, gerçekleştirilebilen bir yıllık çalışmaları, özetle anımsatmaktır. Oda kitlesi olarak, bu somut göstergeler bazında irdeleme ve yönlendirmeyi başarabildiğimiz ölçüde, etkileşim yöntemiyle örgüt çalışmalarını yeni boyutlarda geliştirmek de mümkün olabilecektir.

İçtenlikle belirtmek gerekir ki, programımızda öngörülen çalışmaların bütünü yerine getirilmesi, aradan geçen zaman içerisinde mümkün olmuştur. Programın, esasen daha uzun zaman boyutunu kapsayan ve teorik olarak yapılabileceklerin en mükemmelini amaçlayan bir doğrultu bütünü olduğu gözetilecek olursa, yukarıdaki belirlemeyi yadırgamamak da gerekir.

Genel kuruldan bu yana geçen bir yıl, örgütsel ve fiziki gelişim bazında, kimi yetersizliklere rağmen, aynı zamanda öngörülenleri aşan performansların sergilendiği bir dönem de oluşturmuştur.

Örneğin, meslektaş sayımız yılda üçbin dolayında arttığı halde, büyük ölçüde bu insanlarınımızın işsiz kalmalarının bağılı olarak, geçen zaman içeri-

sinde üye sayımız bin dolayında büyümüştür. Örneğin; Genel Kurul kararıyla iki yıllık görev dönemi içerisinde kurullarını öngörülen dört yeni şubeden, üçü ilk altı ay içinde çalışmaya geçirilmiştir. Ve örneğin, Genel Merkez hizmet binası ve sosyal tesis beklentilerimiz, tahminlerin üstünde bir hacimle ve kısa zamanda gerçekleştirilmiş, Ege Bölge Şubesi binası hizmete sokulmuş, şimdilerde tescil işlemleri yapılan Diyarbakır Şubemiz hizmet binası, Şube ve Genel Merkez katkılarıyla satın alınmıştır. Yeni kurulan Bursa Şubemizin, bugün kiralıkta olsa, bir hizmet mekanı bulunmaktadır.

Örgüt organları arası ve üye tabanı ile kurulması gerekli ilişkiler anlamında, zamanın izin verdiği ölçüde, Ankara dışındaki toplantılar yapılmış, Oda Tüzüğü'nün 52. maddesinin öngördüğü DANIŞMA KURULU iki kez gerçekleştirilmiş, Trabzon, Antalya, Mersin, ve Bursa'da meslektaş toplantılarına katılmıştır.

33. Dönem Çalışma Programı ve Danışma Kurulları ilke kararları doğrultusunda, sürekli uzmanlık kurulları oluşturulmuş, bunlar aracılığıyla somut mesleki ve tarımsal etkinlikler gerçekleştirilmiş ve planlanmıştır. Yetki Tüzüğüne işlerlik kazandırma, tarım haftası, tarımsal öğretim, gıda, çevre ve tarım, peyzaj mimarlığı, hayvancılık ve GAP konularıyla ödevli kılınan kurulların gerçekleştirilen çalışmalara yazımızın sonraki bölümlerinde değinilmiştir.

Dönem içerisinde Oda'mız, TMMOB çalışmalarına en aktif biçimde katılım sağlamıştır. Birliğin öngördüğü hemen her çalışmaya, örgüt disiplini ve örgüt sorumluluğu anlayışıyla

en üst düzeyde ilgi gösterilmiş, TMMOB kanununun hazırlığından, işsizlik ve istihdam çalışmalarına, GAP etkinliklerinden çevreye kadar, sayılabilecek bir çok çalışma alanında, birinci derecede ve etkin konumlarda sorumluluk alınmıştır.

Bilimsel ve teknik nitelikli etkinlikler.....

Bir yıl içerisinde sayısı beşe varan sempozyum, panel ve forum ile bir adet workshop düzenlenmiş, ciddi nitelikli çok sayıda rapor hazırlanmıştır. Dünya Çevre Günü "KARADENİZDE ÇEVRE SORUNLARI VE TARIM SEMPOZYUMU" ile Samsun'da değerlendirilmiş, Dünya Gıda Günü'nde ise başka kuruluşlarca gerçekleştirilmiş etkinliklere katılım yanında, "BESLENME VE GIDA KİRLİLİĞİ FORUM" u düzenlenmiştir. Odamızın teknik yönlendiriciliğinde "GAP SULAMA SİSTEMLERİ VE ÜRETİCİ ÖRGÜTLENMESİ" konulu iki günlük workshop Bolu-Abant'ta yapılmış, ülkemiz kültür balıkçılığı için önemli ve yeni bir konu olan "SALMON YETİŞTİRİCİLİĞİ" Trabzonda düzenlenen PANEL'de ele alınmıştır. Türkiye Ziraat Odaları Birliği tarafından düzenlenen TAGRO-92 Fuarı, Odamızca gerçekleştirilen "TARIMSAL MEKANİZASYON SANAYİİ SORUNLARI VE ÇÖZÜMLERİ SEMPOZYUM" u ile boyutlandırılmıştır. Dergi'nin diğer bölümlerinde ayrıntılı biçimde tanıtılan "TARIM HAFTASI '93 kapsamında yürütülen "TARIMSAL DESTEKLEME POLİTİKALARI SEMPOZYUMU" ile ülkemizde bu konuda düzenlenen çalışmaların içerikli gerçekleştirilmiş ve daha önemlisi çözümleyici somut politika önerileri üretilmiştir.

Oda'mız sorumluluğunda

gündeme getirilen ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ IV. TEKNİK KONGRESİ, DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ çerçevesinde öngörülen ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİNİN GELECEĞİ sempozyumu, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Süt Teknolojisi Bölümü ile birlikte programlanan SÜTÇÜLÜK KONGRESİ ve TZOB, Veteriner Hekimler Birliği, SET-BİR ile birlikte programlanan bir ortak çalışma olan HAYVANCILIK KONGRESİ ise, aynı dönem içerisinde planlamaları yapılan ve çalışmalarını sürdürülen teknik etkinlikleri oluşturmuştur.

GAP idaresinin kurulması, tarımsal öğretim, ziraat mühendisi istihdamı ve tarımsal destekleme konularında düzenlenen çok sayıda özel raporların dışında, ülkemiz tarımının tarihi temeli, gelişim süreci, bugünü, sorunları ve çözümlerini sayısal verilerle bir profil biçiminde değerlendiren kapsamlı bir genel rapor hazırlanmıştır.

Başka kuruluşlarca düzenlenen teknik, bilimsel ve toplumsal nitelikli çeşitli toplantılarda temsil sağlanmış, Oda adına meslek ve tarımla ilgili görüşler dile getirilmiş ve yer geldiğinde laik, demokratik Atatürk Cumhuriyetine yöneltilecek saldırılar konusunda çağdaş ve ileri toplum anlayışımızın gerektirdiği görüşler, ödünsüz ve açık yaklaşımla ifade edilmiştir.

Çeşitli konularda gerçekleştirilen basın bülten ve duyuruları, televizyon konuşmaları dışında, basın yayın etkinlikleri kapsamında dört dergi ve iki kitap yayına sokulmuştur. TARIM HAFTASI '92 kapsamında düzenlenen "2000'Lİ YILLARA DOĞRU TÜRKİYE TARIMI SEMPOZYUM" u, 563 sayfalık, TÜRKİYE TARIMI '93 YAPILAN GELİŞİM

-SORUNLAR - ÇÖZÜMLER RAPOR' u 124 sayfalık iki kitaba dönüştürülerek toplumun hizmetine sunulmuştur.

Öğretimden istihdama sorunlar ve çabalar.....

Ziraat Mühendisliği öğretiminden- işsizlik ve istihdama , çalışan meslektaşlarımızın demokratik ve ekonomik haklarından - meslek alanımıza yönelik haksızlıklara kadar bir çok boyutu bulunan meslek sorunları çalışmaları, gerek çok yönlü girişimleri gerektirmesi, gerekse somut sonuç alınmasının zamana bağlı bulunması ve zor olması nedenlerinden ötürü , geçtiğimiz bir yılın en kapsamlı en çok öncelik verilen etkinlik alanını oluşturmuştur. Ne var ki, yasal, yönetsel yeni düzenlemelerin ve Odamız olanaklarıyla denetlememiz mümkün olmayan çevrelerin duyarlılıklarını gerektiren bu çabalardan, diğer çalışmalarda olduğu gibi kısa zamanda somut sonuçlar sağlanması kolay olmamıştır.

Meslek olarak karşı karşıya bulunduğumuz istihdam ve öğretim sorunlarının çözüme kavuşturulması doğrultusunda oluşturulan güncel öneriler, yetkili makam ve kurullara, yazılı ve sözlü olarak sayısız defa aktarılmıştır. Başbakan'dan-Bakanlara, parlamento parti guruplarından-yüksek öğretim sorumlularına, rektörlere, dekanlara, genel yönetimin sorumlu bürokratlarından - yerel yönetimlerin görevlilerine kadar, etkili ve yetkili her çevreye , yaşanan trajedi, çok açık ve net olarak, defalarca iletilmiş, yetkilerinin çözüm doğrultusunda kullanılması talep edilmiştir.

Bunlarla yetinilmemiş, moda deyimıyla "medya" diye isimlendirilen kamuoyu yaratı-

cı iletişim olanaklarından yararlanılmaya çalışılmış, sorunumuz televizyon ekranlarının en çok izlenen programlarına ve çok okunan gazete yazarlarının sütunlarına olabildiğince kapsamlı biçimde taşınmış ve aktarılmıştır.

Çözümleyicilik doğrultusunda hazırlanan raporlar ilgili bakanlıklar ve yüksek öğretim kurumlarına gönderilmiş, DERGİ 'miz ve diğer yayın etkinliklerimizle kamu oyuna sunulmuştur.

Oda örgütünün soruna ülke ölçeğinde sahip çıkması için, Tüzük hükümlerinin yerel koşullarda aranılması, işsiz meslektaşlarımızla, sürekli ilişki kurulması ve sürekli bilgi iletişimi sağlanması doğrultularında, şubelerimiz ve temsilciliklerimiz yazılı olarak bilgilendirilmiştir.

Ziraat Mühendisliği Yetki Tüzüğü'nü her disiplinde yaşama geçirmek amacıyla çeşitli çalışma gurupları oluşturulmuş, mesleğin son zamanlarda karşısına çıkan yeni ve çok önemli bir olumsuzluk olan formasyon sorununun, çağdaş gelişmeler doğrultusunda giderilmesi için bölüm sayılarının azaltılmasından - mühendislik niteliğini geliştirici öğretim program önerilerine kadar, bir çok boyutu sorgulayan kapsamlı gurup çalışmaları yürütülmüştür. Kamu kesiminde istihdamın artırılması çabalarından - kamuda çalışan meslektaşlarımızın özlük sorunlarına kadar bir dizi konu, kamu kesiminin sorumlularına sayısız talepler halinde götürülmüştür.

Yukarıda da belirtildiği üzere, yapılabilenler Odanın sahip olduğu olanaklar ve korunması gereken demokratik sorumluluk çerçevesinde realize

edilmiştir. Uzun yılların biriktirdiği ve özünde Türkiye'nin ve tarımının kalkınmışlığı ile doğrudan ilintili olan ve bu nedenlerle bir devlet sorunu niteliğine bürünen istihdam ve öğretim sorunlarının bütünüyle çözüleceği, bunun da yalnızca Odanın sorumluluğu olduğu yolunda akıl dışı bir iddada hiç bir zaman bulunulmamıştır. Sorunun bu genel bütünlükle bağlantılı olduğu göz ardı edilmemekle birlikte , var olan olanakların sınırları zorlanarak ve neler yapılabilir sorumluluğu duyularak, üstte özetlenen çabalara girilmiştir.

Parlamento gündeminde bulunan Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı örgütlenmesine ilişkin yasa taslağının kadro cetvellerine, 1200 adet ziraat mühendisi kadrosunun ekletilmesi, işte bu çabaların somut sonucudur ve tümüyle Odamız aktivitesiyle sağlanan bir olanaktır. Şimdilerde Maliye ve Gümrük Bakanlığında değerlendirilmekte bulunan 900 kadroya Ziraat Mühendisi alınmasına izin verilmesi yolundaki Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı talebi, büyük ölçüde Odamızın Bakanlık yöneticileri katında giriştiği ısrarlı çabalarla ilişkilidir. Tüzük hükümlerine uygun yasal ve yönetsel düzenleme çalışmalarının ilk ve önemli iki sonucu zirai mücadele alanında gerçekleştirilmiştir. Bir önceki Dergide Odamız uzmanlarınca hazırlanıp Bakanlığa sunulduğu belirtilen iki yönetmelik 19 Mart 1993 ve 29 Mart 1993 tarihli Resmi Gazetelerde yayımlanarak, yürürlüğe girmiştir. **Zirai Mücadele İlaçlarının Perakende Satılması Hakkındaki Yönetmeliğin** yeni biçimiyle, meslektaşlarımızın hak, görev ve yetki sınırları Tüzük doğrult-

tusunda genişletilmiş, geçmişte bir talimat niteliği taşıyan ücret karşılığı zirai mücadele işi yapma sistemi, yalnızca meslektaşlarımızın yetkialanına giren bir düzenlemeye dönüştürülerek **Zirai Mücadele İşlerini Ücret Karşılığında Yapmak İsteyenler Hakkında Yönetmelik** adıyla, kurum-sallaştırılmıştır. Benzer çalışmalar, yem, gübre ve tohum pazarlaması konularıyla ilgili olarak sürdürülmektedir.

Yıllardan beri devam eden ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın taşra örgütünde görevli meslektaşlarımızı mağdur eden, yan ödeme ve özel hizmet tazminatı sorunu önerimiz doğrultusunda oluşturulan bir Bakanlık genelgesiyle çözümü yoluna sokulmuştur.

Derginin haber bölümlerinde daha geniş biçimde yer aldığı üzere, Yetki Tüzüğü'nün bazı maddeleri hakkında, Veteriner Hakimleri Derneği ve bir veteriner hekim tarafından açılan dava ile ilgili olarak, meslek hakları ödünsüz bir anlayışla DANIŞTAY 'da savunulmuş ve haksız saldırılar gerekenden dileyanıtlanmıştır.

Kuşkusuz satır başlıkları ile belirtilmeye çalışılan bu çabalar, yapılması gerekenlerin tümünün başarıldığı ve alınan sonuçlarla varılması gereken noktalara ulaşılmış olduğu, anlamına gelmemektedir. O nedenle Odamız, değerli meslektaşlarımızın ilgi ve katkılarının daha da gelişip yoğunlaşmasına ihtiyaç duymaktadır. Kanımızca, her konumdaki üyemizin, sorunların çözümleyiciliği doğrultusunda, meslek adına kendini sorumlu sayması, bunların aşılmasında çok daha kapsamlı ve önemli sonuçlarını yollanacağıdır.

Sırası gelmişken, kimi çev-

reler tarafından ortaya atılan "Oda ne yapıyor? Meslektaşlarımızın yoğun işsizlik sorunları varken, Tarım Haftasında Destekleme Sempozyumu yapmak doğru mu dur?" yolundaki görüşler içinde kısa bir değerlendirme yapmak, gerekli görülmüştür.

Oda'nın ne yaptığı, örgütüne ilgi duyan meslek toplumu tarafından çok somut gözlenmekte, yaşanmaktadır. Bir bölümüne bu yazıda da özet biçimde değinilen çalışmaların ne olduğu, yayın organlarımızda, topluma sunulmaktadır. Önceliğimizin meslek sorunlarının aşılması, toplumsal sorumluluğumuzun da Türkiye tarım toplumu sorunlarının sahiplenilmesi ve çözüm yollarının araştırılması olduğunu, yıllardan beri her platformda dile getiriyoruz. Dergimizin bir önceki sayısının "Sunuş" yazısında da açıkça belirtildiği üzere, içinde bulunduğumuz işsizlik sorununun, uzun vadede ve son tahlilde, çözümün tarımın sorunlarının çözümleriyle, tarımın atılım sürecine sokulmasıyla bağlantılı olduğu bilincindeyiz. Onun içindir ki bir yandan istihdama ve öğretime var olan koşullarda güncel çözümler araştırırken, bir yandan da bizim mesleki sorunlarımızı da çözecek olan tarımsal gelişme politika ve stratejilerinin oluşturulmasına katkıda bulunmayı, ulusal ödev sayıyoruz. Biri diğerine rakip olmayan tersine bir birine bağlı olan sorunların, birlikte ele alınmasının yararlı olduğu inancındayız.

Aslında, Oda için bu değerlendirmeyi yapanlar, otuz yıl boyunca ertelenen Tüzük çıkarma sorumluluğunun, bu Oda'nın öncülüğü ile yerine getirildiğini iyi bilirler. Meslek haklarının, her düzeyde bu

oda tarafından, ödünsüzce aranılıp, savunulduğunu da her zaman gözlerler, öğretimden - istihdama kadar meslece yaşadığımız sorunların aşılmasına yönelik somut yaklaşımların, yalnızca Oda tarafından ciddiyle üretildiğinin de, çok iyi farkındadırlar. Fakat, niyetler hali olmayınca bunları görmezden bilmezden gelip, eleştirme kolaycılığını doğal olarak tercih ederler.

Meslek sorunlarına her zaman sorumlulukla, ciddiyetle, inançla ve bilinçle sahip çıkıp, çözümleyici somut mekanizmaları üretmeye çalışan Ziraat Mühendisleri Oda'sını, tarımsal öğretim yıldönümüne rastlayan hafta, "Tarımsal Destekleme Sempozyumu düzenleyerek, meslek sorunlarına yabancılaşmakla" suçlayan, bunu yaparken, meslek sorunlarının uzun vadedeki kesin çözümünün tarımın gelişmesiyle doğrudan bağlantılı olduğunu göremeyen anlayışların, haklılığını, meslektaşlarımızın takdirlerinesunuyoruz.

Kaldıkı dergimizin haber bölümlerinde belirtildiği gibi, TARIM HAFTASI '93 programı sırasında tarım sektörüne yönelik etkinliklerin yanında, istihdam ve öğretimi özel olarak ele alan çalışmalar da, örgüt birimlerimizce ülke ölçeğinde gerçekleştirilmiş bulunmaktadır. O yüzden yöneltilen eleştirinin haksızlığının belirtilmesi- ni gerekli görüyoruz.

Çabalarımızın, Oda'sına sahip çıkan meslektaş toplumunca gerçekçi olarak değerlendirildiği inancını taşıyoruz. Çabaların daha kapsamlı, etkili, ve kalıcı sonuçlar üretmesi için, sevgili meslektaşlarımızın daha somut ilgi ve katkıları bekliyoruz.

Sevgi ve Saygılarımızla

ÜLKEMİZİN BÜYÜK KAYBI UĞUR MUMCU'NUN ARDINDAN...

24 Ocak 1993 günü yitirdiğimiz demokrasi savaşçısı gazeteci-yazar Uğur MUMCU'nun anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyor ve duygularımızı yansıtmak istiyoruz

BİZ DE KINIYORUZ

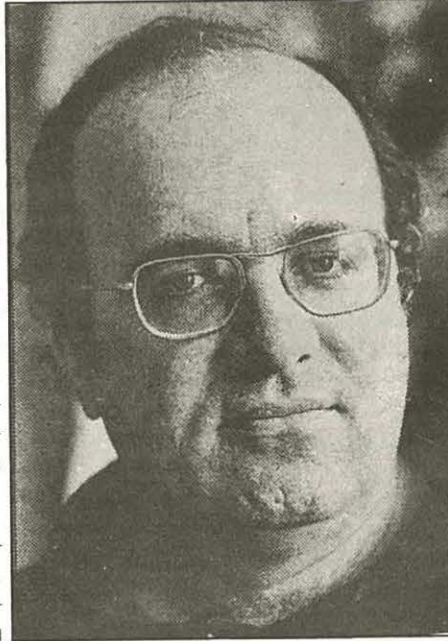
Türkiye toplumu sorgusuz ve yargısız bir infaza daha tanık olmanın şaşkınlığını ve şokunu yaşıyor günlerdir. Yıllardır oynanan çirkin oyunun birgün Uğur Mumcu için de oynanacağına kesin gözüyle bakılıyordu. Ve bu oyun 24 Ocak 1993 günü sahneye konarak başarıyla uygulandı.

Kendisi dahil herkes biliyordu hain bir pusunun planlandığını. Ne yazık ki plan bozulamadı ve Uğur Mumcu korunamadı. Bu ölüme gerçekten üzülenler, acısını çeşitli biçimlerde dile getiren ve eyleme dönüştürenler yüzbinleri buldu. Her yaştan, her meslekten, her sınıftan, her kültürden insanlar duygularını, düşüncelerini ve özlelerini haykırmaktan çekinmediler değişik platformlarda. Halâ devam ediyor kınamalar ve bir süre daha devam edecek...

Uğur Mumcu'nun yok edilmesini kınamayan kalmadı. Başta okurları olmak üzere, laiklik, demokrasi ve özgürlükten yana olan bütün toplum kesimleri, iş adamları, politikacılar, yöneticiler, faşizm ve şeriat özlemcileri dahil birçok kişi ve örgüt onu yok edenleri lanetliyor 24 Ocak 1993'ten beri. Hatta varlığından rahatsız olanlar, sabırsızlıkla yok edilmesini bekleyenler ve hergün korku ve endişeyle uyananlar bile sevinçlerini bu cinayeti kınayarak dile getiriyorlar...

Neden Uğur Mumcu? Bu sorunun yanıtını bilmek için falcı olmaya gerek yok... Çünkü Uğur Mumcu büyük özverilerle kurulan Cumhuriyetin çağdaş bir yönetim biçimi olduğuna, laiklikten ödün vermenin toplumu ortaçağın karanlıklarına götüreceğine, anarşi ve terörün çözüm olamayacağına gönülden inanıyordu. Yaşamı boyunca ölümü bile hiçe sayarak bu yöndeki savaşı tek başına sürdürmekten çekinmedi. Terör örgütlerinin ardındaki güçleri,

cu faili meçhul bir cinayete kurban gitmedi. Onu yok eden güç odakları, gerek sokaktaki adam, gerekse yönetenler tarafından en ince ayrıntılarına kadar biliniyor bize göre. Ama aradan iki aya yakın bir zaman geçti, zaman hızlı ilerliyor... Gündüzler geceleri, geceler gündüzleri izliyor... Ve günlük yaşam sürüyor tüm olumsuzluklara karşın... İletişim çağının alabildiğince küçüldüğü dünyamızda gündemin öncelikleri değişiyor ister istemez. Halâ ortada somut bir ipucu olmaması ise umutsuzluğu körüklüyor...

Araştırmacı-gazeteci yazar Uğur Mumcu'nun öldürülmesini Ziraat Mühendisliği toplumu olarak biz de kınıyoruz. Ancak yerinin doldurulamayacağına inandığımız Uğur Mumcu'nun yok edilmesinin ardındaki kişi ve örgütlerin bir an önce ortaya çıkarılmasını da bekliyoruz. Biliyoruz ki bu ülkede politik ve bürokratik makamlar hiçbir zaman boş kalmamıştır, ama düşünen araştıran ve yazan cesur bir insan olan Uğur Mumcu'nun yeri uzun süre doldurulamayacaktır. Bu cinayetin ardındaki güçlerin bir an önce ortaya çıkarılması laik ve demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğinin güvencesi olacaktır.

laiklik ve demokrasi düşmanlarının oyunlarını, ülke kaynaklarını bilinçli olarak kişisel ve örgütsel çıkarları için kullananları, yolsuzlukların perde arkasını tüm ayrıntıları ile biliyordu. Uğur Mumcu bildiklerini belge ve bulgularıyla sütununa ve kitaplarına bıkmadan, usanmadan ve korkmadan aktardı yıllardır. Bu nedenle Uğur Mum-

Sloganlar üretilmesini, ağıtlar yakılmasını, kınama sözcüğünün ardına sığınılmasını değil; yetkililerin görevlerini sorumluluk bilinci içinde yerine getirmelerini istiyor, Uğur Mumcu'nun anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

GÜNCEL OLAYLAR VE GÖRÜŞLER

UĞUR AĞABEY

16.00 ara haberlerinde senin özgeçmişin okunuyordu. Biz lokantadaydık, İstanbul'da. Başını dinlemediğimiz haberlerin sonu acı gerçeği duyuruyordu. Aracına konulan bombanın patlamasıyla seni öldürmüşler. Hemen önceki siyasi cinayetler zinciri geldi gözlerimin önüne. Senin yüzün geldi. Çeyrek yüzyılı bulan bir tanışıklık.

Kimbilir nerede ve ne zaman karşılaştık ilk olarak. Fakat ortak bir tavır, siyasal amaç içindi karşılaşmamız. Belki de sık sık uğradığımız Avcıoğlu'nun bürosuydu, Devrim gazetesiydi. Biz Ankara'da her 29 Nisan'da toplanan, her 10 Kasım'da yürüyen, güçbirliği çalışmaları yapan, bağımsızlık yanlısı, sosyalizme inanan, halkı için eylemlere giren gençlerdik. Sen ağabeyimizdin üniversitede asistan olan. Bizi uyaran, orduyla çelişkiye girmeyin diyen, Kemalizm'i gözönüne almayı öğütleyen. Hep bize ağabey olarak eğilen, koruyan, gözetten. Tane tane sözlerini gülen gözlerinle süsleyen. Yumuşak fakat hareketli jestlerinle zenginleştiren.

Bir dizi seminerdi bizlere verdiğin. İlk Hukuk anfisinde. Ceza yasasının bizlerle ilgili maddelerini anlatıyor, bir yandan da yasaların ne kadar solumsuzca ve karmakarışık parlamentodan çıkarıldığını örneklerle sergiliyordun. Hükümete çatınca suç, iktidar deyince neden suç olmadığını, polis ifadelerinin savcı ve hakim karşısındaki ifadelerin ne demek olduğunu; neyin delil, neyin karine, neyin eylemli kalkışma olduğunu anlatıyordun. Anayasanın ve kanunların güçlülüklerinden, iktidar tarafından ihlal edildiğinde suç olmayıp, yapılan en küçük bir eleştiri ve eylemin nasıl suç olarak görüldüğünün seminerlerini veriyordun. Yurtseverlik, bağımsızlık, ulusallık, sosyalizm ateşi ile yanan gençler olarak bizlerin ezilmesini, vurulmasını; hırsızın, işbirlikçinin, gericinin iktidar desteği ile el üstünde tutulmasını kabul etmiyor, karşı çıkıyor, sertçe eleştiriyordun. Bizle birlikte yüreği atan, vurulan arkadaşlarımız en az bizim kadar içi yanan Kemalist ağabeyimiz, darbeci büyüğümüzdü. Biz senden inançlı, sende keskin ve savaşçı.

Mamak'ta bizlerle buluşan ağabeylerimizden birisi de sendin. Bir neşe ve coşku getirdin bizlere. Genç yaşantımızın önüne dikilen karanlıkların geçici olduğunu söyledin. O karanlık içinde apar topar uçak kaçıraraklar diye Altan ağabey, İlhan ağabey, Foto Abdi hücrelere atılmıştı. Küçük kâğıt uçaklar yapıp hücre pencerelerinden içeri attın. Mesaj yerine kaçırılacağı iddia edilen uçağın, Boğaziçi'nin adı yazılıydı kâğıtlarda. Abdi ağabey, herifler Rosenbergler gibi bizi asarlar kurgusunu yaptığın espri ile atmıştı. Dışarıda üç dört günde bir değiştirdikleri çoraplarını içeride her gün yıkayıp değiştirmeye alışan gençler kitaplarının sayısından çok çorap taşımaya şaşırıyordu. Mümtaz Hocanın çıplak yatması, Muammer Hoccanı et yememesi, senin helvaya düşkünlüğü. Giydirilen kapkara asker giysisi, şapkası ve sol elinde tuttuğun kırmızı ceza kanunu kitapçığı ile gülerken mahalle arkadaşının koğu kapısına gelişin.

...

Ören'de konuştuklarımız yarınlaraya yönelik kaygılarımızdı. Verilen mücadelenin ete tırnağa bürünmemesiydi. Bölük borchüklüktü. Kurtuluş Savaşı değerlerinin gözardı edilmesiydi. Aynı yıl Kızılay'da karşılaştık. Ayaküstü. Dar ve hızlı cümleler. Sol koltuğuna kıstırdığın kahverengi çantayı açtın. Kenardan gösterdin, Kırıkkale idi. Siz bıraktınız biz başladık dedin ağabey. Ben de bu iş sırayla dedim. İlahi Uğur ağabey, bir dakika durun deyip çantayı açıp mı çıkaracakasına, bana kalsa taşımayacağım dedin. Sen düşmanına kurşun sıkmazdın. Sıkılmasına karşıydın. "Efendisine kızıp uşağını dövmeyecek" kadar da bilge. Peki bizlerle neden o kısacık zaman aralıklarında hep aynı şeyleri ve hep kısa özlü konuşurdun? Neden hep karşılaşacakmış gibi törensizdi ayrılıklar? Yitirdiğimiz tanışıklarımızın varlığı yanbaşımızda neden hep aynı acımasız biçimlerde arttı.

...

Aydınlıktı kafamız. Yarınlaraya hep dünden aldığımız iyimserlikle, bırakılan kalıtla umutla baktık. Bireysel çıkarlarımızı hep geride tuttuk. Gene karanlıklar yapıştı paçamıza. Karanlık eller, yüzler. Bu kez ağdalı, yapışkan. İki vatanlı, sömürge. Dönekler

sardı dört yanımızı. Marka, Dolara, Şana, Şöhrete, Ödüle, Rütbeye satılan. Güçlüye saygın, güçsüze dışlı. Paneller başladı, yürüyüşler cılız cılız. Gene vurulmalar, cenaze merasimlerinde karşılaşmalar. Şimdi sen boy hedefiydin. Kalemin uyuşturucuları, kaçakçıları, kanlı çeteleri, bu kan gölünden çıkar sağlayanları, gericiliği, bağnazlığı, yurt ve ulus düşmanlarını hedef alıyordu. Bir arkadaşın sana iletmek için bıraktığı cephe iddianamesini verirken gene Uğur ağabeydin. Gözlerin gülüyordu. Gördüğünde aklına gelen arkadaşlarımı soruyordun her zamanki gibi. Öyle şeyler yazacağım ki diyordun. Tuttuğum halka o halka ile birleşiyor, bu halka öbürüyle. Gene aynı, gene çizginde tutarlı dil ve jestleriyle, bu halkalar birbirine bağlanıyor diyordun. Bir halkanın çözülmesi bu zincirin çözülmesi için yeter diyordun. Yurt ve ulus düşmanlarının uykusunu kaçırın hedefe mi yaklaştın Uğur ağabey?

Ankara'da kimse yağmur çamur dinlemedi. Anıttepe'ye inat yapılan Kocatepe'den bu yana Ankara böyle bir ulusal şahlanış görmedi. Yurdun her yerinden akın akın gelenler, gençler öbek öbek, işçiler türkü söyleyen, kurumlar ulus ve yurda sahip çıkan. Türkü ve sloganlar ulusalcı. Yurtsever. Gözler şoku üzerinden atmış, umutlu. Gözyaşları dizginlenmiş, azar azar yanak kenarlarından. Bir yığınsal yorumlama, olaysız. Bir yığınsal slogan atma, yarışsız. Birleştirici. İşte beyaz yazmalı bir ana en üst katta el sallıyor, mübarek. Bir canlı abide duruyor ayakta, balkonda, yumruğunu sıkışmış bu yurdun kendine özgü yolunu savunan. Vurulan, asılan, dağda ve şehirde imha edilen gençler, hocalar, yazarlar yığınlarının yanı başında. Bir karanlık var kovulan önümüzde. Uğur ağabeyimizin bedenini bizden alan. Karanfil ve mumlardan bir yığın var büyüyen. Çevresi yazı resim dolu. Yurdumun yoksulları ve taşınıp aktarılacak değerleri için kendisini feda eden dürüst, yiğit ve bilge aydınını yatırılaştıran. 27.1.1993

Atıla Sarp

Medya ve sorunsalımız:

TV-1'in KAMUOYU Programında

GÜNDEM "ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ"

Mesleki sorunların aşılmasında etkili ve yetkili çevrelerin ilgileri yanında, kamuoyu duyarlılığının da son derece önemli olduğu bilinciyle davranan Oda'mız, her koşulda kitle iletişim olanaklarından yararlanmaya çaba gösteriyor.

Zaman zaman yazılı basında yer alan değerlendirme ve açıklamalarımızın yanında etkili kamuoyu yaratılması amacıyla, sorunların televizyon programlarına da taşınması gerektiği düşüncesiyle, gazeteci-yazar Yavuz DONAT tarafından sunulan KAMUOYU programına Oda Başkanı konuk oldu.

TRT televizyonu 1. kanalının 25 Şubat 1993 günkü yayımında yer alan, KAMUOYU programı, ziraat mühendisliği öğretimi, istihdam sorunları ile tarımsal destekleme politikaları konularını işledi. Öğretim üyeleri, uzmanlar ve işsiz ziraat mühendislerinin görüşlerinin özetlendiği programda, her iki konuda Oda görüşleri ayrıntılı olarak kamuoyuna yansıtıldı.

TV-1 KAMUOYU programında yayımlanan ve Oda Başkanı tarafından dile getirilen öğretim ve istihdamla ilgili görüşler yanda sunulmuştur.

ÖĞRETİM VE İŞSİZLİK

Tüm olumsuzluklara rağmen, Türkiye tarımı süreç içinde çok önemli gelişmeler kaydetmiştir. Ziraat Mühendisliği sessizce ve iddiasızca bu gelişime damga vurmuş bir meslektir.

Bu onurlu geçmişe rağmen mesleğimiz bugün trajik denebileceğ sorunlarla karşı karşıya bırakılmıştır.

Sorun Türkiye'nindir. Mesleğimizin yaşadığı açmaz aslında Türkiye'nin sorunudur. Yalnızca bize özgü de değildir ve kanımca ülkenin genel sorunlarının aşılmasıyla bağlantılıdır.

O nedenle sorun nedir, nasıl çözülür?'e geçmeden sorun niçin doğdu?'ya bakmak gerekir.

Sağlıklı çözümü bulmak için, konuyu bütünlük içinde görmek, neden-sonuç ilişkilerine bakmak gerekir.

Böyle bakamazsak çözüm yolu bulmamız da zorlaşır.

Kanımca yaşanan sorunun genel nedenleri vardır, özel nedenleri vardır. Nedir bunlar?

Bir toplum düşünün ki yılda %2.35 büyüme ile devam ediyor. Her yıl üniversite kapısına dikilen 1 milyon gençten, Açık Öğretim dahil ancak 200 binine okuma olanağı sağlanabiliyor.

Bu ölçüde ağırlaşmış bir nüfus baskısının yeni üniversite ve fakülte açılmasını dayatması doğal.

Üstelik öğretim sistemi, bu

gençlerin üniversite öncesi meslek edinmesine yardımcı olmuyor. İlkokula başlayan her çocuk soluğu ÖSYM'de alıyor.

Ve bu ülkede ekonomi sağlıklı gelişmiyor, uzun yıllar üretim ağırlığı yerine ticaret ağırlıklı senaryolar uygulanıyor. Büyümeyen, üretmeyen bir ekonominin, ister sanayi-de olsun ister tarımda, istihdam yaratması mümkün mü?

Bir iki rakam vereyim; resmi verilere göre son 12 yılın GSMH yıllık artışı ortalama %4-6. Bu, tarımda %1.5 ve bu toplum %2.5 büyüyor. %1.5 le büyüyen bir tarım, her daldan çok daha hızla büyüyen Ziraat Mühendisliği toplumuna istihdam sağlayacak, mümkün mü?

Yaşadığımız sorunun tek nedeni tabii ki bu genel gerekçeler değil.

Ziraat Fakültesi 1954 de 1 adettir, 1955 de 2, 1958 de 3, 1967 de 4, 1981 de 7, YÖK sonrası 1982 de 11, 1984 de 12, 1988 de 14 ve 3 Temmuz 1992 günlü 3837 sayılı kanunla 22 adettir.

Bu tırmanışın hiç bir akılcı nedeni yoktur, hiç bir plana dayanmamaktadır.

Son kanun çıkarken hükümet yeni Ziraat Fakültesi önermemiştir. Parlamento komisyonlarında 8 fakülte eklenmiştir. Niçin? Kimi sayın parlamenterler illerine fakülte açtırmış olacaklar, bir kaç memur, müsdahdem tayin ettirecekler.

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

Bu vahim bir olaydır.

Hükümete, YÖK'e rağmen olmuştur.

Aslında bu furyayı önce bizim öğretim elemanı kimi insanlarımız başlatmıştır, YÖK devam ettirmiştir. Ve sonunda onlar da denetleyemez olmuştur.

Kuşkusuz her yıl yeni yüz binler üniversiteye geliyor ise bunları okutma yolunu arayacaksınız, ama niçin başkaları değil de önce Ziraat Fakültesi akla geliyor. Bu fakülteler öğretim elemanı istemez mi, alt yapı istemez mi? düşünen yok.

Geçmişte 4-5 olan bölüm sayısı 12 ye çıkmıştır. Şu anda öğretim yapan 12 fakülte görünüyor ise de, bölümlere öğrenci alındığından aslında 80 fakülteye öğrenci alınması gibi bir durum vardır.

Öğrenci kontenjanları olağanüstü artırılmıştır. Fakülte önerileri, YÖK tarafından devamlı ikiye katlanmıştır.

Çarpık anlayışın yeni ve çok hazin bir örneği, koşulları bir öğretime bile elvermeyen 5 yeni fakülte, hangi yurtsever dürtünün etkisiyle belli değil, kendileri ikili öğretim için YÖK'e başvurmuştur.

Geneliyle özeliyle anlatmaya çalıştığım nedenlerin yarattığı sonuç ne? İsterseniz bu konuda daha kantitatif tanımlar yapmaya çalışalım.

Oda olarak bir araştırma yaptık. Üzücü de, düşündürücü de olsa çıkan sonuçları saklama hakkımız yok.

1983 de bir öğretim üyesine 18 öğrenci düşerken 1992 de 30 öğrenci düşüyor.

Gelişmiş 4 fakültede ortalama 105, diğerlerinde ortalama 11 öğretim üyesi var.

Ziraat Fakültelerine gelen öğrencilerin %82.6 sı genel lise, binde sekizi Anadolu Lisesi çıkışlı.

Gelen öğrencilerin ancak

%20 si kır kökenli.

Babası çiftçi olanlar %19.8, memur olanlar %43.6.

Fakülteyi tarım okumak için seçenler %20. açıkta kalmamak için seçenler %28.

Son sınıfların %65 i keşke Ziraat Fakültesine gelmeseydim diyor. Meslekte gelecek görenler %23.5, görmeyenler %36, verileri daha net yorumlarsak;

— Ziraat Fakültelerinde öğretim yapısı yetersiz,

— Fakülteye giren öğrenci düzeyi düşük,

— Öğrenci sayısı yüksek,

— Tarım kökenli öğrenci çok az ve fakülte raslantı olarak seçilmiş,

— Öğrencilerin 2/3 ü mesleklerini sevmiyor,

— Ve gelecekte umutları 3/4 oranında yok.

Tablo bu.

Böylesine ağır öğretim sorunları yaşayan bir meslek nereye gidiyor?

1992 öğrenci kontenjanlarıyla ilgili bir kaç veri aktarayım.

23	Tıp Fakültesine	4743
28	Mühendislik Fakültesine	13954
7	Hukuk Fakültesine	2995
7	Veteriner Fakültesine	814
9	Diş Hekimliği Fakültesine	829
7	Eczacılık Fakültesine	818
13	Ziraat Fakültesine	4760

öğrenci alınmış.

Yani, yaşadığı ağır sorunlarına rağmen hukukçuların 2 katı, Eczacı, Diş Hekimi, Veteriner ve Kimyacıların 5 katı, ve Doktorlar kadar sayı olarak Ziraat Mühendislerine ihtiyaç var.

Buna hiç kimsenin hakkı yok. Mesleğimizin onuru açısından hakkı yok, insanlarımızın, gençlerimizin gelecek ufukları bakımından hakkı yok, kaynaklarımızın kullanılması açısından hakkı yok.

Gelinen nokta ortada.

Hesaplarımıza göre bugüne kadar 30.700 Ziraat Mühendisi mezun olmuş.

3000-3500 civarında emekli ve yitirmiş olduğumuz var. 11500 kişi kamuda, 3000 kişi özel çalışıyor. 12000 civarında insanımız işsiz. Bir başka ifade ile 1983 den bu yana 15000 kişi mezun olmuş, bu on yılda kamu kesimi toplam 1500 kişiye iş vermiş. Özel çalışanlar da dikkate alınır ise 12-13 bin insanımız ortada.

Koşullar böyle giderse, fakülte ve bölüm sayıları, öğrenci kontenjanları değişmez ise bu sayı 1993 sonbaharında 17000, 1984 de 21000 kişiye turmanacak.

Açılmalarına mecliste karar verilen 8 yeni fakülte dahil toplam 22 fakültenin tüm bölümleriyle öğretim yapması durumunda, bu sayılar her yıl onbinli rakamlarla büyüyecektir.

Çözüm mü?

Böylesine ağırlaşmış bir ülke sorunu halini almış bir olayın çözümü de bir o kadar zordur. Bunun ön koşulu, yetkili ve sorumluların olayın ciddiyeti ve hatta vehametini anlamalarıdır.

Bununla birlikte kısa ve uzun gelecekte çözümleyici yaklaşımların gelişmesi mümkündür.

Bize göre varolan olumsuzluğu daha kötü boyutlara götürmemek için, çözüm bazında öğretimle - istihdam birlikte düşünülmelidir.

Sorunu daha da çözülmez kılmamak için, açılmalarına karar verilen 8 yeni fakülte kesinlikle kapatılmalı, başka dallara dönüştürülmelidir.

Bu mümkün değil ise tüm koşulları sağlanana kadar açılmaları ertelenmelidir.

Fakültelerin bölüm sayıları kesinlikle azaltılmalıdır. Yeni

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

açılmış olanlarda her bölümün açılması önlenmelidir.

Öğrenci kontenjanları azaltılmalıdır.

Ve çağa uyum için fakülte öğretim programları her yönüyle sorgulanmalı, geliştirilmelidir.

İstihdamda çözüm, özünde Türkiye'nin tarımının atılım süreciyle bağlantılıdır. Çünkü hangi gelişmeci strateji izlenirse izlensin, tarımda atılımın ön koşulu teknolojidir.

Teknolojinin sektöre aktarımının ise tek yolu vardır: Yerinde ve yeterince teknik eleman istihdamı. O açıdan, son tahlilde tarımın geleneksel çizgi yerine, çağın teknolojisini kullanan, sanayi niteliğine dönüşen, dinamik bir atılım sürecine girmesiyle doğrudan bağlantılı olarak işsizlik sorunlarımızın da zaman içerisinde aşılacağına inanıyoruz.

Bununla birlikte odamızın öncülüğünde çıkarılan ziraat mühendisliği yetki tüzüğü'nün hemen yaşama geçmesi mümkün kuralları ile yakın vadede de kimi önemli çözüm doğrultularını gündeme getirmek mümkün.

Bu çerçevede şunları söyleyebilirim:

— Tüm kamu kurum ve kuruluşları bu tüzüğün gereklerini anlamalı, kendi iç düzenlemelerini tüzüğe göre değiştirmelidir.

— Kamu kesimine sunulan tarımsal nitelikli projeler, kesinlikle ziraat mühendisi katkısıyla hazırlanmalıdır.

— Hazine arazileri, örgütlenmiş veya girişimci ziraat mühendislerine kiraya verilmelidir.

— Bu girişimciler meslek kredileri, projeyi teminat sayan kredilerle desteklenmelidir.

— Belli limitin üzerindeki kredili yatırımlarda istihdam şartı koyulmalıdır.

— 2433 TTK, 424 TSK, 430 Köy kalkınma Kooperatifi vardır ve buralarda ziraat mühendisi sayısı yok denecek kadar azdır. Kooperatiflerde istihdam geliştirilmelidir.

— 2000'i aşkın belediyede gıda denetimi bugün de zabıta işi sayılmaktadır. Uzman ziraat mühendisleri mutlaka sisteme sokulmalıdır.

— Tarım sigortasından tarım dış ticaretine kadar bir çok alanda istihdam imkânları geliştirilmelidir ve kamu kesimi yeni yapıya göre kırsal alandan başlayarak etkili istihdam mekanizmalarını geliştirmelidir.

BİR ATAMA VE TEPKİMİZ

Sayın Bakanımız,

Tarım ve Köyişleri Bakanlığında uzunca bir süre öncesinden başlayarak izlenmiş bulunan ve Bakanlığınızın bel kemiğini oluşturan meslek grubunu, personel yönetiminden dışlayan sakıncalı yaklaşımın, tarafınızdan değiştirilmekte olduğunu çok olumlu bir gelişme olarak gözlemekteyiz. Böylece, bundan böyle yapılacak olan görevlendirmelerde, tarımın ana meslek grubu olan ziraat mühendisliğinin hak ettiği önem ve ağırlığın dikkate alınacağı inanç ve umudunu taşıyoruz.

Bu olumlu gelişme yanında, Oda'mız üyelerinin, mesleki gerekçelere dayalı olarak bugün tepki gösterdikleri bir atamayı dikkatlerinize sunmak durumundayız. Meslektaşlarımız, tamamen mesleki nedenlerle Lefkoşa Büyükelçiliği nezdinde Tarım Müşavirliği

görevine atanmış olan Sayın Fevzi KILIÇ'ın formasyon açısından bu görevi yürütemeyeceği kanısında olduklarını bildirmektedirler. Yönetim Kurulumuz da tarım alanında her hangi bir eğitim görmeyen bir kamu görevlisinin böyle bir göreve atanmasının mümkün olmaması gerektiği kanısındadır. Böyle bir atamanın tarım müşavirliği görevinin kalitesi yanında, gelecekte yapılabilecek atamalar açısından da ciddi sakıncalar yaratabileceğini düşünmekteyiz.

Meslek topluluğumuzun, Yönetim Kurulumuzun da katıldığı bu görüş ve eleştirilerini takdirlerinize sunuyorum. 14.04.1993

Saygılarımla,
Mahir GÜRBÜZ
BAŞKAN

Sorgulanması Ertelenemeyecek Sorun!

"Ziraat Mühendisliği Öğretimi"

Ziraat Mühendisliğinin önüne çıkan ve giderek ağırlaşmış bulunan istihdam sorununun doğmasında, "ziraat mühendisliği öğretiminin" önemli belirleyiciliği olduğu görüşünde olan Oda'mız, bu sorunların giderilmesi, hiç değilse daha da ağırlaşmaması için, çaba göstermeyi ertelenemez ödev bilmektedir. Bu anlayışın gereği olarak 1991 de gerçekleştirilen, "öğretim ve istihdam" konulu iki araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan yola çıkarak, ziraat mühendisliği öğretiminin, ülkenin ve çağın koşulları doğrultusunda değişmesi ve gelişmesine yönelik çabalar sürdürülmektedir.

Nasıl bir öğretim? sorusuna, yanıt aranıyor

Geçen sayımızda toplandığı duyurulan "EĞİTİM-ÖĞRETİM VE İSTİHDAM DANIŞMA KOMİTESİ'nin 26 Aralık 1992 günlü son çalışmasında ortaya çıkan görüş birliği doğrultusunda, öğre-

tim programına yönelik çalışmalar geliştiriliyor.

Prof. Dr. Turan GÜNEŞ, Mahir GÜRBÜZ, Prof. Dr. Cemal TALUĞ ve Aysel ÇEVİKER'den oluşan çalışma grubu, DANIŞMA KOMİTESİ tarafından belirlenen eğilimler doğrultusunda, geleceğin öğretim programına yönelik ilkeleri somutlaştırmaya çalışıyor. Fakülte sayısından -Fakülte ismine, tek meslek ünvanından- çok sayıda ünvan çalışmasına, bölüm sayılarının azaltılmasından - mühendislik formasyonunun gelişmesine, öğrenci kontenjanlarından - öğretim altyapılarına, yabancı dil sorunundan - uygulama ve staj sorunlarına kadar, daha sayılabilecek birçok konuyu tartışmaya açmayı öngören çalışma, yaz öncesi tamamlanarak tüm ilgililerin ve öğretim kuruluşlarının değerlendirilmesine sunulacaktır. Tartışılabilir somut bir modele ulaşması umu-

lan çalışma sonucu, fakülteler, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve meslek örgütümüz birimlerimizin bilgi ve katkılarına sunulduktan sonra, düzenlenecek bir toplantı ile son biçimine kavuşturulacak. Günün ve çağın gelişmelerini kavraması öngörülen çalışma, öğretim programlarının oluşturulduğu karar süreçlerine meslek adına sunulup, savunulacak.

İvedi çözüm önerileri yetkililere sunuldu

Oda'mız adına 10 Ocak 1993 töreni sırasında özet olarak belirtilen "Öğretim sorunları çözümleme önerileri" bir rapor halinde Yüksek Öğretim Kurulu Başkan ve Üyelerine gönderildi.

Öğretim sisteminin yarattığı nicel ve nitel sorunların daha da ağırlaşmamasına yönelik önlemleri öneren RAPOR 12. sayfada sunulmuştur.

Ziraat Mühendisi İstihdamıyla İlgili Çabalarımız Sürüyor

Kamu İstihdam olanakları yaratılıyor

Geçtiğimiz sayılarda da belirttiğimiz gibi Oda'mız kamu ve özel kesimde ziraat mühendisi istihdamını geliştirmeyi amaçlayan çalışmalarını her platformda sürdürmeye devam etmektedir. Oda çalışmalarının önceliğini oluşturan bu mesleki sorunun aşılması doğrultusunda, ilgili ve yetkili her çevreye sorunun aktarılması ve televizyon basın dahil kitle iletişim olanaklarından yararlanarak sorunla ilgili kamuoyu duyarlığı sağlanması çabalarına ara verilmeden devam edilmiştir.

Çalışmalarla bağlantılı olarak ilk somut sonuç kamu kesimi istihdam olanağı yaratma anlamında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda elde edilmiştir. Bakanlık, elinde bulunan 900 kadroya ziraat mühendisi ataması yapmak için 2 Şubat 1993 tarihinde, Maliye ve Gümrük

Bakanlığı'ndan izin isteminde bulunmuştur. Her iki Bakanlık ve Başbakanlık katında sürdürülen ısrarlı izleme çabalarına bağlı olarak, 900 kadronun yaz öncesi kullanılmasının sağlanacağını umuyoruz. Meclis Genel Kurulu'nda bulunan Tarım ve Köyişleri Bakanlığı kuruluşu yasa tasarisına, Odamızın çabasıyla eklenen 1200 ziraat mühendisi kadrosunun da, yeni düzenlemeye paralel olarak 1993 yılı içinde kullanılabilmesini bekliyoruz.

Kamu istihdamı konusunda ortaya çıkan başka iki gelişmeyi ise üniversitelerin öğretim elemanı yetiştirmek ve bu nedenle yurt dışına gönderilmek amacıyla eleman almayı planlamaları ve T.C. Ziraat Bankası'nın 200 ziraat mühendisi ataması yapılmasına ilişkin kararı oluşturmuştur.

Meslektaşlarımıza duyuruyoruz.

Tüzük uygulama çabaları ve kamu kesimi dışında istihdam

Ziraat Mühendisliği Yetki Tüzüğü hükümlerinin yaşama geçmesi ve kamu yönetiminin Tüzüğe uygun düzenleme yapması çabalarının yanında, varolan olanakların kullanılmasında istihdam yaratılması çalışmaları sürdürülmektedir.

Aşağıda tanıtımı yapılacak çalışmaların dışında, Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Necmettin CEVHERİ ile yapılan sayısız görüşmeler, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Tahir KÖSE ve TBMM parti grup başkan vekilleriyle gerçekleştirilen çok sayıda görüşmede de çözüm önerilerimiz yetkililerin değerlendirmelerine sunuldu.

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığına

ANKARA

Ziraat Mühendisliği mesleği ve toplumu, plansız programsız Fakülte açma ve öğrenci kontenjanlarını devamlı artırma uygulamalarından dolayı bugün, son derece ağır bir istihdam açmazıyla karşı karşıyadır. Sayısı onbinli rakamlara ulaşan genç insanımız kendilerinin sorumlu olmadıkları bir mekanizmadan ötürü, katlanılmaz boyutta işsizlik trajedisi yaşamaktadır. Üstelik şimdiki Fakülte, bölüm ve öğrenci kontenjanlarının sabit kalması durumunda bile, işsizliğin boyutu her yıl dörtbin yeni insanın katılımıyla, hesaplanamaz noktalara ulaşacaktır.

Sorunu tanımlayıcı bir kaç gösterge aşağıda sunulmuştur.

Ziraat Fakültesi sayısı 1954'te 1, 1955'de 3, 1967'de 4, 1976'da 5, 1981'de 7, YÖK sonrası 1982'de 11, 1984'de 12 ve 1988'de 14 olmuştur.

YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığının TBMM'ne yeni Ziraat Fakültesi önerisi olmamasına rağmen, parlamento komisyonlarında verilen ve ilgili parlamenterlerin özel faydacı anlayışlarını yansıtan önergelerle 8 adet yeni Fakültenin daha açılmasına 3 Temmuz 1992 gün 3837 sayılı kanunla karar verilmiştir.

1983-1992 arasında Ziraat Fakültelerinden toplam 15.000 genç mezun olmuş, aynı dönemde kamu kesimi toplam 1500 civarında Ziraat Mühendisini işe almıştır. 1992 de Tarım ve Köyşleri Bakanlığı 500 kadro için kullanma izni talebinde bulunmasına rağmen 50 adet için, izin verilmiş, bu kadrolara da Bakanlıkta çıkmış sonra ayrılmış insanlar atanmıştır.

Yapılan tahminlere göre şu anda 12.000-13.000 dolayında Ziraat Mühendisi ya işsizdir ya da kendi alanı dışında çalışmak zorundadır.

Buna rağmen ziraat fakültelerine alınan öğrenci sayısı giderek artırılmaktadır.

1992 yılında bazı fakültelerin kullandıkları kontenjanlar aşağıda belirtilmiştir.

23 adet tıp fakültesi	4743 kişi
28 adet mühendislik fakültesi	13954 kişi
7 adet hukuk fakültesi	2995 kişi
7 adet veteriner fakültesi	814 kişi
13 adet ziraat fakültesi	4760 kişi

Bu kontenjanlar, şu anda 12.000-13.000 ziraat mühendisi işsiz olmasına rağmen, ziraat mühendisi ihtiyacının hekim ihtiyacı ile eşit olduğu

nu, hukukun ihtiyacının iki, veteriner hekim ve diş hekimi ihtiyacının beş katı olduğunu göstermektedir. Ziraat, orman dışındaki 19 mühendislik disiplini dikkate alınır ise her dala düşen ortalama 800 ihtiyacın, beş katı kadar ziraat mühendisine ihtiyaç olduğu ortaya çıkmaktadır.

Özetlenmeye çalışılan bu tablonun hiç bir akılcı ve objektif gerekçesi yoktur, olamaz. Kuşkusuz Türkiye'nin üniversite düzeyinde okullaşma oranı %12 ler ile oldukça düşüktür. Üniversite kapısına dikilen bir milyon gençten, açık öğretim dahil ancak iki yüzbinine öğrenim olanağı sağlanması, gerçekten yeterlilik sayılamaz. Ne var ki, ortaya çıkmış bulunan daha çok genci okutmak ihtiyacı ile bunların okuyacağı dalların dengesiz belirlenmesi ve Türkiye'nin hangi alanda yetişmiş insana ihtiyacı olduğu planlanmadan gelişigüzel öğrenci kontenjanı saptanması hususları aynı şeyler değildir.

O açıdan, dramatik nitelik kazanmış bulunan ziraat mühendisliği öğretim, formasyon ve istihdam sorunlarının daha da çözülemez boyutlara varmasını önlemek, yalnızca bir mesleğin değil, ülkenin geleceği adına son derece önemlidir.

Bu doğrultuda kısa ve uzun geleceği öngören çözümler yaklaşmaları aşağıda sunulmuştur.

1. 1993-1994 öğretim yılında ziraat fakültelerine alınacak öğrenci kontenjanları kesinlikle azaltılmalıdır.

2. Ziraat fakültelerinde ikili öğretim yapılmamalıdır.

3. Ziraat fakültelerinin bölüm sayıları, tarımın temel dallarını gözeterek biçimde azaltılmalıdır.

4. 3837 sayılı Kanun'la kurulmaları öngörülen 8 ziraat fakültesi açılmamalı ve başka alanlara dönüştürülmelidir.

5. Bu fakültelerin açılmasının önlenememesi ve başka fakülteye dönüşmelerinin sağlanamaması durumunda, nitel ve nicel açıdan yeterli öğretim ve fiziki alt yapı kazanılmadan açılmaları önlenmelidir.

6. Ziraat mühendisliği öğrenimi, bilim ve teknik gelişmelerini eksiksiz yansıtacak yeni programları uygulamalı, hem düşünce üretecek hem de yetenek geliştirecek programlar oluşturulmalıdır.

Bilgi ve değerlendirmelerinize sunarım.

Mahir GÜRBÜZ

Yönetim Kurulu Başkanı

Meslek Hakları Duyarlığımız Ve İlginç Bir Dava

18 Temmuz 95 Hürriyet

7472 sayılı Ziraat Yüksek Mühendisliği Hakkında Kanun'un, 6. maddesi uyarınca çıkması öngörülen ve 1988 nisanında odamızda başlatılan çalışmaların sonuçlanmamasıyla, DANIŞTAY'ca da uygun bulunan, 24 Ocak 1992 günlü Resmi Gazete de ilan edilen Yetki Tüzüğü'nün, bazı maddeleri için, Veteriner Hekimleri Derneği ve bir veteriner hekim tarafından açılan davanın 10 Şubat 1993 günkü duruşmasına müdahil olarak Oda'mız da katıldı. Davalı taraf olarak Başbakanlık, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Oda'mız temsilcilerinin görüş açıkladığı duruşmada, Oda Başkanı Mahir GÜRBÜZ tarafından yapılan açıklamaları, meslek haklarımıza hangi anlayışlarla saldırıda bulunduğunu sergileme açısından aşağıda yayınıyoruz. Bilim ve tekniğin belirleyiciliği yerine, varlığını Ziraat Mühendisliğine saldırarak kanıtlama kompleksine kapılan anlayışları knıyor, meslek onuru ve haklarının savunulması konusunda ödünsüz mücadelemizi sürdüreceğimizi duyuruyoruz.

Yetki Tüzüğü'nün bazı maddelerinin iptali için açılan ve Bakanlık adına Müsteşar Yardımcısı Dr. Şenol ERDOĞAN'ın görüş belirttiği davada, Oda Başkanı tarafından DANIŞTAY 10. DAİRESİ duruşmasında yapılan açıklamalar:

"Dava ile ilgili olarak görüşlerimizi genel ve özel olarak iki planda sunmak istiyoruz.

Dilekçe öz olarak, Tüzüğü'nün;

1. Veteriner Hekimlerin meslek haklarına tecavüz ettiğini,
2. Veteriner Hekimlere Kanunlarla verilmiş yetkileri aldığını, adeta yasama yetkisi kullanır hale geldiğini,
3. Formasyonları gereği yürütemeyecekleri yetkileri Ziraat Mühendislerine tanıdığı olduğunu, bu nedenlerle de, Hakka, Hukuka ve Bilime aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

Dava dilekçesinin her satırına yansıyan bu anlayışın özünde, "Hayvancılık konusunda bütünüyle veteriner hekimlik yetkilidir, bilgilidir, yeteneklidir" düşüncesi yat-

maktadır.

* Hiç bir bilimsel temeli olmayan bu ~~anlayışın~~ tutarsızlığı ve yaratılmak istenen kavram kargaşasını açıklama anlamında, tarım konusunda kısa bir sunuş yapmakta yarar ~~vardır.~~ ^{görüyorum.}

—Bilindiği gibi Tarım bir sektördür ve özünde bitkisel ve hayvansal üretim alt sektörlerinden oluşmaktadır.

Sektörel bazdaki bu ayrışım, ıslah, yetiştirme tekniği, hastalık ve zararlılarla savaş, hasat sonu prosesleri ve daha sayılabilecek bir çok disiplinle yürütülmektedir.

Ziraat Mühendisliği, bilim ve teknoloji gelişmelerine bağlı olarak bitkisel ve hayvansal üretimin (hayvan hastalık ve zararlılarıyla savaş hariç) her dalında öğrenim gören bir sektör mesleğidir. ~~Fakültelerimizde~~ 12 ayrı dalda lisans öğretimi yapılmasının nedeni budur.

Söz konusu 12 lisans dalından özellikle üçü, hayvansal üretimle daha yakın bağlantılıdır.

Zootekni bölümlerinde, tarımla ilgili bir kaç önemli temel dersin dışında, 4 yıl boyunca, bütünüyle hayvan ıslahı ve hayvan yetiştiriciliği okutulmaktadır.

Gıda ^{Mühendisliği} ~~Teknolojisi~~ bölümlerinde, hayvansal kökenlilerden, bitkisel kökenlilere kadar, 4 yıl boyunca, gıda üretim tekniği, analizi, denetimiv.s. okunmaktadır.

Süt teknolojisi bölümünde ise temel önemli tarım derslerinin dışında, 4 yıl süreyle tümüyle ~~süt~~ ^{süt} ve ürünleri öğretimi yapılmaktadır.

Objektif gerçekler bunlar iken, hayvancılık özelinde bu ölçüde derinlikli öğrenim gören bir mesleğin mensuplarına, hayvancılık konusunda yeterlilikleri, bilgileri, yetenekleri yoktur denilmesi, bilim gerçeğine aykırıdır.

^{Veterinerlerin} Beş yıllık öğretim döneminde, çok önemli ve ağır bir disiplin olan veteriner hekimlik formasyonu ~~kazanmanın yanında~~, hayvan ıslahı, beslenmesi, yetiştiriciliği, hayvansal

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

kökenli gıdaların üretimi konularında da -bu konuları özel disiplin yapmış- ziraat mühendislerinden daha bilgili ve yetenekli olunduğunun söylenmesi, bilime olduğu kadar düz mantığa da aykırıdır.

Objektif bilim göstergelerine rağmen, ziraat mühendisliği yalnızca bitkisel üretimi ilgilendirir, hayvansal üretim sadece veteriner hekimlerin hakkıdır, denilebilmesi, bütünüyle dayanaksızdır, temelsizdir.

Bu yanlış yaklaşım, yeterlik ve yetki tartışması yapılan davanın her boyutunda kendini göstermektedir. O yüzden maddeler özelinde tartışmaya geçmeden, objektif bilim göstergelerinin belirlediği durumu özetlemekte yarar görülmüştür.

Daha sonra sunacağımız üzere, Tüzük veteriner hekimlerin mesleki haklarını hiç bir hükmü ile geri almış değildir. Veteriner hekimlerin mesleki ve bilimsel haklarının kullanılmasıyla, bu Tüzük hükümleri arasında illiyet bulunmamaktadır. Tüzük hükümleri ile hiç bir konuda hiç bir mesleğin yetkileri sınırlandırılmış değildir.

Tüzüğün, 7472 sayılı Kanun'la tanınan yetkileri aştığı, adeta yasama yetkisi kullanır nitelik aldığı iddiası yerinde değildir. Bakanlıklar, Başbakanlık ve DANIŞTAY'ın ilgili dairesinin, bir tüzüğe yasama yetkisi niteliğinde özellik kazandırdıkları anlamındaki bu görüş, anılan kuruluşlara, özellikle uzman kuruluş olan DANIŞTAY'a karşı, ayrıca ciddi bir haksızlık, hatta suçlamadır.

Veteriner Hekimlerin ya-

sal ve bilimsel haklarıyla çatışması olduğu maddeleri bir yana bırakalım. Kanun ZYM demiştir. Tüzük ZYM ile ZM diyor. Oysa ZYM, ZM sonrası lisans üstü öğretim gerektirir" görüşü, Bakanlık Savunmasında değinildiği gibi, haklı değildir. Nitekim, hazırlık sürecinde bu konularda uzman kuruluş olan Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK kullanılabilir yetkiler açısından bu iki ünvanı da uygun bulmuştur. Kaldı ki, Tüzüğün 1. maddesi ZYM ve ZM'nden önce "Ziraat Fakültesini" bitiren ifadesini kullanmıştır.

Aslında, kendi alanlarındaki tartışmayla ilgisi bulunmayan bu iddia, Tüzüğe karşı açılan davanın, özünde bir husumete dayandığını göstermesi açısından, çok ilginçtir.

Yasa yorumundaki bir yanlışlık da, ziraat ve tarım konularının ayrı anlama geldiği ve örneğin tarımın bitkisel ve hayvansal üretimin tümünü, Kanun'un ikinci maddesindeki "zirai" kavramının bitkisel üretimi amaçladığı konusudur. Osmanlıcası Ziraat, Türkçesi tarım olan kavrama, farklı anlamlar yüklemek, bilgisizlik değil ise husumettir.

Tüzüğün 6, 8, 9, 10 ve 15. maddelerinin, özel uzmanlık gerektirdiği iddiası, maddelerin doğru değerlendirilmesi ve Ziraat Mühendisliği öğretim programının incelenmesi durumunda, haklı değildir.

Bütün ziraat mühendisleri yem üretimleri ve pazarlaması denetiminde görev yapacak formasyona sahiptir. Veteriner Fakültesinde 1 tek saat yem dersi yoktur.

Ziraat Fakültelerinin bütün bölümlerinde, tarım işletmelerinin planlanması ve projelendirilmesi disiplini kazandıracak düzeyde tarım ekonomisi dersleri, eseri olarak değil, önemli temel dersler olarak verilmektedir. Ama bilimsel hakları ellerinden alındığı ileri sürülen veteriner fakültelerinde, işletmecilik dahil, ekonomiyle ilgili toplam 42 saat ders görülmektedir.

Ziraat Fakültelerinin peyzaj hariç tüm bölümlerinde, Tüzüğün 9. maddesine geçen tarımsal eğitim ve yayım disiplini, tarımsal yayım adı altında verilmektedir, ama bu nedenle hakları gaspedilen veteriner fakültelerinde tek bir saat tarımsal yayım dersi yoktur.

Peyzaj Bölümü mezunlarına YÖK tarafından Peyzaj Mimarı ünvanı verildiğinden, bunların ZM yetkilerini kullanmaları mümkün değildir.

10. maddedeki araştırma konusu da, ziraat fakültelerinin her bölümünde geçerli bir olaydır. Kaldı ki madde sonunda "lisans ve uzmanlık alanlarının gözetilmesi" yazıldığından, iddia bu açıdan da geçersizdir.

15. maddedeki, tarım ürünü, tarım yapı ve tesisi, arazi gibi değerlerin sigortası konusu da, fakültenin tüm bölümlerini kapsadığından, özel bölüm tanımlamasının içine girmemiştir.

6. maddede öngörülen yem üretim ve pazarlamasının denetimi ve ruhsatlandırılması, ziraat mühendisi formasyonu taşıyan herkesce yerine getirilebilecek bir görevdir. Kaldı ki, aynı gerekçe ile ilgili kanun da bu

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

konuda veteriner hekimlerle birlikte ziraat mühendislerini de yetkili kılmıştır. Üstelik veteriner fakültelerinde yem dersi yoktur.

Bu konularda ziraat mühendislerinin de yetkili olması, başkalarının alanına tecavüz olmadığı gibi, ders görmeyen bir mesleğin yetki kullanmasına da engel değildir. Tekelci yetki değildir.

Çoğunluğu bitkisel kökenli olan, içine konsantre başka maddeler katılan yem ve katkı maddeleri denetimi için, hekimlik nosyonu gerekli değildir.

Yem kanunu, yemleri tasnif ettiği 4. maddede yem katkı maddelerini de açıkça yem saymıştır.

8. madde, bitkisel ve hayvansal üretim yapan tüm tarım işletmelerinin planlama ve projelendirme işlemlerinin yapılabilmesini öngördüğünden, bütün bu alanlarda öğrenim gören ziraat mühendislerinin yetkili kılınmaları son derece doğaldır.

Ziraat Fakültelerinin her bölümünde ekonomi ve hayvancılık dersi vardır. Temel ders olarak ekonomi ve hayvancılık alanlar hayvancılık işletme planlaması yapabilirler.

Bu yetki, 5 yıl boyunca ancak 42 saat işletme ekonomisi dersi alan veteriner hekimlere de engel değildir. Tekelci nitelik taşımamaktadır.

7472 sayılı Kanun "bilum ziraat hizmeti" diyerek kapsama bütünlük sağlamıştır. Ayrıca, plan-proje yapılmasını öngörmüştür.

9.madde, tarımın her da-

lında, yani ziraat mühendisliğinin her disiplninde eğitim ve yayımı öngörmektedir. Kendi alanlarında edindikleri formasyonla o alanda üreticiyi eğitmesi normal olan ziraat mühendislerinin tümü ayrıca zirai yayım dersi almaktadır.

Söz konusu yetki tekeli değildir. Hayvan hastalıkları ve zararlıları konusunda iddialı olması mümkün değildir. 5 yıl boyunca eğitim-yayım anlamında bir tek saat ders almayan veteriner hekimlerin yetki kullanmasına engel de değildir.

Kaldı ki 7472 de zooteknisi, ziraat mühendisi alanı olarak saymıştır. Ve hayvan yetiştiriciliği veteriner hekimlik alanı değildir.

10.maddede yer alan "araştırma" kavramı Kanunda da vardır.

Yeni ırk elde etme fonksiyonu veteriner hekimlik değil, zooteknisi işidir, hatta bitkiler açısından, tarla ve bahçe işidir.

Madde yetkiyi "lisans ve uzmanlık" alanlarıyla ilintili kıldığından, itiraz edilen yeni ırklar konusunda, zooteknistlerle onları yetkisiz sayanların durumuna bakalım.

Zooteknisi zooteknist ziraat mühendisinden daha iyi biliriz diyen veteriner hekim arkadaşlarımız, 5 yıl boyunca toplam 112 saat zooteknisi, medikal biyoloji dahil toplam 84 saat genetik, toplam 42 saat ıslah okurken; ırk ıslah edemezler, bunları bilemezler denilen zooteknist ziraat mühendisleri toplam 308 saat ıslah ve yetiştiricilik okumaktadır.

İrk ıslah ettikleri söylenenlerin ıslah edilen ırkların niçin orijinal Türkçe isim alamadıklarını açıklamaları gerekir.

Meslektaşlarımızın ıslah ettikleri koyun ve tavuk ırkları ortadadır.

Maddede bir zorlama olmadığı gibi, ıslah işinde veterinerlerin çalışmalarına engel olmak da söz konusu değildir.

11.maddede açılmaları ve yönetilmeleri söz konusu olan gıda ve yem alanındaki laboratuvar konusu da 7472 sayılı yasanın kapsamından kaynaklanmaktadır.

Açıklanmaya çalışılan nedenlerle, bir husumet anlayışıyla açılan davanın reddini, mesleğimiz adına talep ediyoruz.

DUYURU

ODAMIZA ÜYE OLMAK İÇİN GEREKLİ BELGELER

- 1- 2 ADET FOTOĞRAF
- 2- MEZUNİYET BELGESİ (NOTER ONAYLI)
- 3- NÜFUS CÜZDANI ÖRNEĞİ
- 4- 100.000.-TL. KAYIT ÜCRETİ

"TARIM HAFTASI 93" GENEL MERKEZ, TÜM ŞUBELER VE ÇEŞİTLİ İL TEMSİLCİLİKLERİ TARAFINDAN DEĞİŞİK ETKİNLİKLERLE KUTLANDI

Türkiye'de tarımsal öğretime başlanılmasının yıldönümleriyle bağlantılı olarak 1987'den bu yana, mesleğin ve tarımın sorunlarının sorgulanıp değerlendirildiği "TARIM HAFTASI" etkinliğimiz, 1993'de de gelişip yaygınlaşarak, ülke genelinde bir bütünlüğe ulaştı.

Dergimizin bu sayısında özetlemeye çalıştığımız üzere, Genel Merkez dışında, Şubelerimiz ve bir çok il temsilciliğimiz, hafta boyunca meslek ve tarım sorunlarını ele alıp çözümlerini araştırmaya çaba gösterdi.

Genel Merkez faaliyetlerinden ilki olarak Ankara'da 10 Ocak'da Hilton Otelinde haftanın açılış töreni yapıldı. Oda'mızın yanısıra Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Türk Ziraat Mühendisleri Birliği Derneği ve Türkiye Ziraatçılar Derneği'nin de katıldığı açılış töreninde Genel Başkanımız Mahir Gürbüz bir konuşma yaparak Ziraat Mühendisliği mesleğine ilişkin sorunlar, özellikle istihdam sorunları ve tarımsal eğitimin günün koşullarına uygun duruma getirilmesine ilişkin düşüncelerimizi aktardı. Tarım ve Köyşleri Bakanı, Ankara Üniversitesi Rektörü, Ziraat Fakültesi Dekanı ile Türk Ziraat Mühendisleri Birliği Derneği Başkanı Prof. Dr. Orhan Düzgüneş ve Türkiye Ziraatçılar Derneği Başkanı İbrahim Yetkin'in konuşmalarından sonra, Oda Başkanımızın başkanlığında Anıtkabir'e gidilerek çelenk konuldu ve Büyük Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunda bulunuldu.

Çok sayıda meslektaşımızın katıldığı saygı duruşu sonrasında, Anıt Kabir özel defterine, katılımcı kuruluşlar yetkililerinin imzaladığı aşağıdaki mesaj yazıldı.

"AZİZ ATATÜRK!

TARIMSAL ÖĞRETİMİN 147. YILDÖNÜMÜNÜ KUTLADIĞIMIZ BUGÜN, SANA BAĞLILIGIMIZI VE DERİN SAYGILARIMIZI BİR KEZ DAHA SUNMAKLA BAHTIYARIZ!

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ TOPLUMU OLARAK DÜN OLDUĞU GİBİ BUGÜN DE ESERLERİNE VE İDEALLERİNE BÜTÜN GÜCÜMÜZLE VE AZİMLE SAHİP ÇIKTIĞIMIZI VE GELECEKTE DE AYNI İNANÇ VE AZİMLE SAHİP ÇIKACAĞIMIZI İFADE EDİYORUZ.

AZİZ ATATÜRK!

TÜRK ULUSUNA KAZANDIRDIĞIN İDEALLERİN EN BÜYÜĞÜ VE CUMHURİYETİMİZİN TEMELİ OLAN LAİKLİK İLKESİ KONUSUNDA HIÇ BİR ZAMAN VE HIÇ BİR KOŞULDA ÖDÜN VERMEYECEĞİZ.

SENİ EN İÇTEN, EN DERİN SEVGİ VE SAYGILARIMIZLA ANIYORUZ. 10 OCAK 1993"

Aynı gün öğleden sonra Devlet Konukevi'nde "Çağdaş Tarım Eğitimi ve Meslek İçi Eğitim Sorunları" konulu Panel'de odamız adına konuşan Prof. Dr. Aytakin BERKMAN görüşlerimizi dile getirdi. Akşam ise Devlet Konukevi'nde kokteyl gerçekleştirildi.

Genel Merkez'in düzenlediği "Tarımsal Destekleme

Politikaları" Sorunlar-Çözümler konulu Sempozyum 13-15 Ocak tarihlerinde Milli Kütüphane Salonunda gerçekleştirildi. Bu sempozyum'a sunulan bildiriye ilişkin geniş bilgiyi diğer sayfalarımızda bulacaksınız.

Başak Balosu ise 17 Ocak 1993'de Dedeman Otelinde gerçekleştirildi.

Marmara Bölge Şubesi Tarım Haftası'93'ü Değişik Etkinliklerle Kutladı

İlk etkinlik olarak 9 Ocak 1993 gecesi Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Turistik İşletmelerine ait Fenerbahçe Parkında "Romantika" salonunda geleneksel Başak Gecesi yapıldı.

200 davetlinin katıldığı bu gece, seçilen yerin özelliği nedeniyle doğayla adeta iç içe tarım haftasına yaraşır bir biçimde kutlandı.

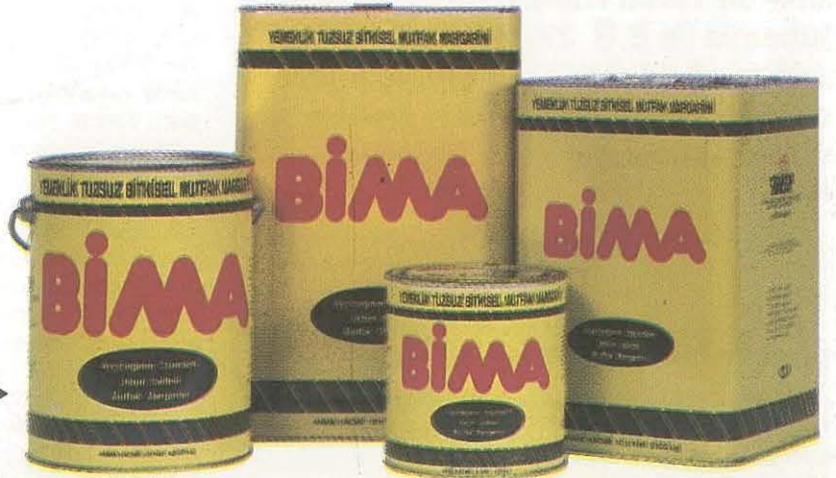
Tarım haftası etkinliklerinden bir diğeri de 12 Ocak 1993 günü Kadıköy Kültür ve Sanat Merkezinde yapılan "Türkiye'de Tarımın Gelişme Hedefleri" konulu Panel idi. Panele konuşmacı olarak Tekirdağ Ziraat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Sebahattin Ögün, Prof. Dr. Me-

KAYNAĞINDAN...

Ekonomik - Lezzetli...

BİMA

reklam

**TRAKYA
BİRLİK**

ÜRÜNÜDÜR

"Mutfağınıza bereket, sağlık."

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

tin Bahtiyar, Prof. Dr. Hasan Hayri Tok ve Prof. Dr. İbrahim Atakişi ve Panel Yöneticisi olarak da Ziraat Yük. Mühendisi Nahit Teoman katıldı. Paneli 150 kadar dinleyici izledi. Eğitim, istihdam ve çevre konusu yoğunluklu olarak tartışıldı.

Panel sonrası izleyicilere bir kokteyl verildi. Kokteyl'de ikili tartışmalara devam edildi.

Ziraat Mühendisleri Odası Marmara Bölge Şubesi olarak çalışmalara katkıda bulunacak aktif üyelerden komisyonlar oluşturuldu. Oluşturulan komisyonlar; 1- Sosyal Etkinlikler Komisyonu 2- Örgütlenme ve İstihdam Komisyonu 3- Hukuk İşleri Komisyonu 4- Mali İşler Komisyonu 5- Eğitim ve Yayın Komisyonu 6- Çevre Komisyonu'dur.

24.1.1993 günü yapılan toplantıda komisyonlar belirlenerek, çalışma programlarının esasları oluşturuldu.

Çevre Komisyonunun ilk etkinliği olarak "Atık kâğıt toplama" kampanyası başlatıldı. Şişe-Cam Sanayiinden temin edilen kâğıt toplama kutuları bir çok kamu kuruluşlarına dağıtılarak kâğıt toplama kampanyasına başlanma kararı alındı.

Ayrıca örgütlenme komisyonu olarak yeni mezun ve üye olmayan meslektaşlarımıza ulaşarak üye olmalarını sağlama çalışmaları başladı.

İzmir'de Tarım Haftası '93 Ege Bölge Şubemiz ile E.Ü. Ziraat Fakültesinin birlikte 10-16 Ocak tarihlerinde düzenledikleri "Türk Tarımındaki Gelişmeler" sempozyumu etkinlikleriyle kutlandı

Ege Bölge Şubemizin etkinlikleri 10 Ocak 1993 Pazar günü saat 10.00'da Atatürk Anıtına Çelenk konulması ile başladı.

Atatürk Anıtındaki törene meslektaşlarımızın yanısıra tarımsal kuruluşların yöneticileri de katılmıştır.

Etkinliklere 11 Ocak 1993 Pazartesi günü "Türk Tarımındaki Gelişmeler" sempozyumu ile devam edildi. Açılış programı, açılış konuşmaları, meslekte 50. yıl onur plakalarının verilmesi ve konferans ile tamamlandı.

Açılışta ilk konuşmayı Ege Bölge Şube Başkanımız Prof. Dr. Reşit SÖNMEZ yaptı. SÖNMEZ konuşmasında tarımsal öğretimin tarihçesinden söz ederek, Türk Tarımının gelişmesinde emeği geçen meslek büyüklerimizi andı. SÖNMEZ, konuşmasında daha sonra Ziraat Mühendisliği öğretiminin ve Ziraat Mühendislerinin sorunlarına değinerek Ziraat Mühendislerinin nasıl yetiştirilmesi konusundaki önerileri dile getirdi. Öneriler arasında, Ziraat Mühendislerinin beceri sahibi, uygulama görmüş ve iş yapabilecek yetenekte yetiştirilmesi gerektiği yer almaktadır. SÖNMEZ, Ziraat Fakültelerinin çok sayıda mezun verdiğini, ancak "ürkek", "kendine güveni olmayan" ve "yeterli pratik görmemiş" Ziraat Mühendislerinin yetiştirildiğini ve bunların kime yarar sağlayacağı konusunda endişeleri olduğunu dile getirdi.

Konuşmasının sonunda, yeni fakülteler açılmamasını, bölüm sayısının azaltılmasını ve bir süre mevcut fakültelere öğrenci alınmamasını ya da öğrenci kontenjanlarının sınırlandırılması gerektiğini vurguladı. Ziraat Mühendisliğinde uzmanlaşmaya ise lisans düzeyinde değil yüksek lisans düzeyinde önem verilmesi gerektiğini belirtti.

İkinci konuşmayı E.Ü. Ziraat Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Kutsi TURHAN yaptı. TURHAN, ülkemizin sahip olduğu potansiyel kaynakları kullanarak sanayileşme yönünden, son yıllarda belirli aşamalar kaydetmiş olmakla beraber, tarım sektörünün Türk Ekonomisi içinde halâ önemini koruduğunu ve yakın gelecekte de bu önemini sürdüreceğini ifade ederek, 60 milyon insanımızı besleyen bu sektörün açlık tehlikesinin dünyanın birçok ülkesinde yaşandığı günümüzde stratejik öneme haiz olduğunu belirtti. Turhan, Türk tarımındaki potansiyelin etkin kullanılması gerektiğini, bunun her kademede çağdaş eğitim ve öğretime dayalı olarak kalifiye elemanların yetiştirilmesinden geçtiğini, bunun için de tarımsal öğretimin önemini dile getirerek çiftçinin, teknisyenin ve mühendisin eğitim sorununun çözümü üzerinde durdu. TURHAN, konuşmasında öğretim programlarının hazırlanmasında ülkenin ihtiyaçları ve tarım sektörünün özelliklerinin dikkate alınması gerektiğini ifade ederek, Ziraat Mühendisliğinde aşırı derecede ihtisaslaşma olduğunu, genel bilgileri fazla olan Ziraat Mühendislerine mi? Yoksa belli konularda ihtisaslaşmış Ziraat Mühendislerine mi? daha çok ihtiyaç olduğu sorusunun objektif ve gerçekçi olarak cevaplanması ve eğitimin de buna göre yön-

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

lendirilmesinin isabetli olacağını söyledi. TURHAN, günümüzde Ziraat Mühendisliğinde "eğitim-öğretim" ile "istihdam" başlıkları altında toplayabileceğimiz iki önemli ve köklü sorunla karşı karşıya kalındığını itiraf etmemiz gerektiğini belirtti.

Vali yardımcısı Nihat ÖZGEN konuşmasında Türk tarımının gelişmesine özverili çalışmaları ile katkıda bulunan Ziraat mühendislerine teşekkür ederek, tarımsal öğretimin 147. yıldönümünü kutladı. ÖZGEN, Türk tarımının ekonomi içindeki rolü ve önemine değinerek atılım yapılmasında yenilik ve teknoloji gerektiği, bunun da Ziraat Mühendisleri aracılığıyla mümkün olabileceğini dile getirdi.

Açılış konuşmalarından sonra Meslekte 50. yıl onur plakeleri düzenlenen törenle verildi. Meslekte 50. yılını dolduran İnanet BERKMAN, Bahriye BİLGİR, Mahir ÇOLAKOĞLU, Rafet GEREK, Mustafa HARMANCIOĞLU, Engin PAKSOY ve Faruk KAKSOY'a onur plakeleri verildi. Meslekte 50. yılını dolduran meslektaşlarımız Ziraat Mühendisi olmanın onurundan söz ederek memnuniyetlerini dile getirdiler.

Meslekte 50. yıl onur plakelerinin verilmesinden sonra Doç. Dr. Necdet ANGIN "Tarım Öğretiminin Türk Tarımının Gelişmesine Katkısı" konulu bir konferans verdi. ANGIN konferansında tarımda okullaşma üzerinde durarak ilk tarımsal öğretimin başlamasından günümüze kadar olan gelişmeleri aktararak tarımsal öğretimin karşı karşıya bulunduğu sorunları dile getirdi. Angin, Cumhuriyet döneminden günümüze Türk tarımındaki gelişmelerden söz ederek gelişmelerde Ziraat Mühendislerinin önemli katkıları ve özverili çalışmalarının olduğunu söyledi. ANGIN, Ege Üniversitesi Rektörlüğünce desteklenen ve Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümünce yürütülen "Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Mezunlarının İstihdam Sorunları ve İstihdam Olanaklarının Geliştirilmesi Araştırması"nın bazı ön sonuçlarını aktardı. 1980 sonrası mezunları kapsayan çalışmalardan ortaya çıkan bir sonuç olarak, 1980-83 döneminde mezun olanlardan hiç işsiz bulunmadığının, 1984-87 dönemi mezunlarının % 9'unun, 1988-90 döneminde mezun olanların % 33'ünün işsiz olduğunun ortaya çıktığını ifade etti.

ANGIN, fakülteye girişte tercih sıralarının incelendiği

araştırmaya göre 1980-83 döneminde ilk dört tercihde Ziraat fakültesini yazıp istekle fakülteye girenlerin oranının % 67 olduğunu, 1984-87 döneminde bu oranın % 27'ye düştüğünü belirtti. Araştırmada ilgisi olduğundan Ziraati seçtiğini belirtenlerin 1980-83 döneminde % 69, 1984-87 döneminde % 65'i oluşturduğunun, 1988-90 döneminde ise bu oranın % 42'ye düştüğünün ortaya çıktığını açıkladığı konuşmasında konulara ilgi duymayan ve fakülteye büyük tesadüf sonucu giren öğrencilerin eğitiminin büyük zorluklar getireceğini söyledi.

11 Ocak 1993 Pazartesi öğleden sonra İzmir Ticaret Odası Başkanı Ekrem DEMİRTAŞ'ın yönettiği "GAP'ın Ege Bölgesi Tarımı Üzerine Etkileri" açık oturumu yapıldı. Açık oturuma konuşmacı olarak GAP İdaresi Başkanlığı adına GAP İdaresi Bölge Müdürü Zevaidin ÖZCAN, Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi adına Diyarbakır Eski Şube Başkanımız Rifat DAĞ, İzmir Ticaret Borsası adına Borsa Başkanı Hasan ÖZMER, Türkiye Ziraat Odaları Birliği adına uzman Saim DAĞ, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı adına Behzat ELBİSTAN, E. Ü. Ziraat Fakültesi adına Prof. Dr. Ertan İLTER katıldılar.

Açık oturumda konuşmacılar GAP projesinin Ege Bölgesi Tarımı üzerine etkilerinin olacağını, ancak bu etkilerin bölge tarımındaki ürün deseninin etkilenmesi yanında bölgeden girdi ve teknoloji aktarımı olacağı dikkate alındığında daha çok olumlu yönde gerçekleşeceğini belirttiler. Projenin etkileri dikkate alınarak önlemlerin alınması yanısıra gelişmeler karşısında hazırlıklı olunması gerektiği konusunda da fikir birliğine varıldı.

"GAP'ın Ege Bölgesi Tarımı Üzerine Etkileri" açık oturumu en çok ilgi gösterilen etkinlik ve dinleyicilerin en çok katkıda buldukları oturum olarak dikkati çekti.

Açık oturuma ZMO Ege Bölge Şubesi adına katılan Diyarbakır Şubesi Eski Başkanı Rifat Dağ'ın konuşmasını ilerideki sayfalarımızda okuyabilirsiniz.

TARIM HAFTASI '93 Etkinlikleri Ege Bölge Şubemizde 12 Ocak 1993 Salı günü "Türk Tarımındaki Gelişmeler" oturumlarıyla başlamış, Türk Tarımındaki Gelişmeler konulu I. oturumun Başkanlığını Prof. Dr. İbrahim KARACA yapmış, I. oturumda Prof. Dr. İsmet ÖNAL tarafından "Tarımsal Mekanizasyon ve Tarımdaki Gelişmeler", Doç. Dr. Mümin FİLİZ tarafından "Kültürteknik ve Tarımdaki Gelişmeler", Prof. Dr. Nazimi AÇIKGÖZ tarafından "Bitki İslahı ve Tarımdaki Gelişmeler", Prof. Dr. Feyzi ÖNDER tarafından "Bitki Koruma ve Tarımdaki Gelişmeler" konularında bildiri sunulmuştur.

Yöneticiliğini ZMO Ege Bölge Şube Başkanı Prof. Dr. Reşit SÖNMEZ'in üstlendiği II. Oturumda Prof. Dr. Ülkü EMİROĞLU "Biyoteknoloji ve Tarım", Prof. Dr. Çetin KOÇAK "Zootekni Bilimi ve Tarımdaki Gelişmeler", Doç. Dr. Uygun AKSOY "Bahçe Bitkileri ve Tarımdaki Gelişmeler"- Prof. Dr. Ayhan ÇIKIN "Tarım Ekonomisi ve Tarımdaki Gelişmeler" konularında bildiriler sundular.

Günün en son etkinliği olan "Ziraat Mühendisleri Görev ve Yetkileri Tüzüğü Kapsamında Ziraat Mühendisleri İstihdamının Değerlendirilmesi" konulu açık oturumu Prof. Dr. Metin TALİM yönetti, Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi adına Hüseyin ÖZER, E.Ü. Ziraat Fa-

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

kültesi adına Doç. Dr. Muzaffer TOSUN, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı adına İsmet ERDOĞAN, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı adına Sedat Hilmi KARADAYI katıldılar.

13 Ocak 1993 Çarşamba günü sabah "Kentsel Arazi Kullanımı ve İzmir Örneği" paneli düzenlendi. Paneli Doç. Dr. Ümit ERDEM yönetti. Panelist olarak Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi adına Ahmet TOMAR, Ege Peyzaj Mimarları derneği adına Gülbin HİÇ-YILMAZ, Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi adına A. Tuncay KARAÇORLU, Büyükşehir Belediyesi adına Ahmet ÖZER, Çevre Bakanlığı adına Gülden PAŞAOĞLU, E. Ü. Ziraat Fakültesi adına Prof. Dr. Mehmet KÖSEOĞLU katıldılar.

13 Ocak 1993 Çarşamba günü öğleden sonra yapılan "Tarım Çevre İlişkileri" Panelini Nihat DİRİM yönetti, Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi adına Ahmet M. EGEMEN, İzmir Tabip Odası adına Doç. Dr. A. Osman KARABABA, E. Ü. Ziraat Fakültesi adına Yrd. Doç. Dr. Bekir YILMAZ, Ege Bölgesi Sanayi Odası adına N. Atıl AKAN, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı adına ülkü MERTER, Çevre Bakanlığı adına Osman ERDEM katıldılar.

14 Ocak Perşembe günü İzmir'den ve Manisa'dan meslektaşlarımızın katıldığı "ÇİFTÇİ FORUMU" Manisa İli Salihli ilçesi Adala Beldesinde yapıldı.

Çiftçi forumuna İzmir Şube yönetim Kurulundan Ahmet TOMAR ile Ferruh İŞİN, Tarım İl Müdürlüğü, DSİ İl Bölge Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve E. Ü. Ziraat Fakültesinden üyelerimiz katıldılar. Manisa'dan il temsilcimiz Engin KURT ile Tarım İl Müdürlüğünden üyelerimiz katıldı. Salihli'den Tarım İlçe Müdürü Muharrem ERDEM, DSİ İşletme Bakım Başmühendisi Suat ÖKTEM ile Ziraat Odası Başkanı Necati ERDAL da katılımcılar arasında idiler.

Çiftçi forumununun takdimini il temsilcimiz Engin KURT üstlendi.

Çiftçi forumunda ilk konuşmayı şube sekreterimiz Ahmet TOMAR yaptı. TOMAR konuşmasında Ziraat Mühendisleri Odasının ülke tarımının, dolayısıyla üreticilerin sorunlarını her platformda dile getirip sahiplendiğini ve çözümüne yönelik çalışmalarda bulunduğunu yapılan sempozyumları, panelleri, kongreleri örnek göstererek açıkladı. TOMAR, bölgesel tarım sorunlarının yanı sıra tarıma yapılan desteklemeye yönelik tartışmalara değinerek tarımda desteklemenin sürdürülmesi gerektiğini, söylendiği gibi fazla desteğin olmadığını, destekleme

şeklinin yanlış olduğunu, fiyat yoluyla destekleme yerine fiyat dışı yöntemlerle desteklemeye gidilmesi gerektiğini belirtti. TOMAR, konuşmasında üreticilere öğütlenmelerini, örgütlerine sahip çıkmalarını, sorunlarının çözümünü ve taleplerinin gerçekleşmesinin ön koşulunun güçlü bir örgütten geçtiğini söyledi. Ayrıca kuruluşlar arası işbirliğinin de şart olduğunu ifade ederek Ziraat Mühendisleri Odası ile Ziraat Odalarının işbirliği içinde olmalarının ve karşılıklı olarak taleplerinde birbirlerine destek olmalarının gerekliliğini vurguladı.

Forumda ikinci konuşmayı, Adala Belediye Başkanı İsmail YÜZBAŞIOĞLU yaptı. YÜZBAŞIOĞLU, Ziraat Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesinin böylesine bir etkinliği Adala'da düzenlediğinden dolayı şubemize teşekkür etti. YÜZBAŞIOĞLU, bölgesel olarak bir sürü sorunla karşı karşıya bulduklarını, ilk defa Ziraat Mühendisleri Odası ve Tarımsal kuruluşların yetkililerini bir arada beldelerinde ağırlamakta olduklarını, bunu fırsat bilerek üreticilerden tüm sorunlarını dile getirmelerini istedi.

Üçüncü konuşmacı Salihli Ziraat Odası Başkanı Necati ERDAL, böylesine çok sayıda uzman katılımını sağlayarak sorunları yerinde tartışmaya açıp, çözümü için ilgililere öneri getirmesi amacıyla bu toplantıyı düzenlediklerinden dolayı Oda yönetim kuruluna teşekkür ederek konuşmasına başladı. ERDAL, son yıllarda yaşanan kuraklık nedeniyle bölgede verim ve kalite düşmesinden dolayı üreticilerin perişan durumda olduğunu belirterek kuraklığın devam edeceğinden hareketle yağış artırımı için yapay yağmur projesinin bir an önce bölgede uygulanması gerektiğini ifade ederek bu yönde güç birliği yapılmasını önerdi.

Çiftçi forumunda E.Ü. Tarımsal Uygulama ve Araştırma Merkezi uzmanlarından Buket KARATURAN merkezin çalışmalarını özetlediği konuşmasında, üreticilerden, sorunlarını merkeze iletmelerini, toplantı vb. eğitim çalışmaları talebinde bulunabileceklerini belirtti.

Açış konuşmalarından sonra üreticilere söz verildi. Üreticiler bölgesel bazda yaşadıkları sorunları dile getirecek, uzmanlardan ve Oda yöneticilerinden çözümü yönünde destek istediler.

Üreticiler, siyasilerin ve uzmanların sorunlarına eğilmediklerini, sorunlarının çözümünün, parlamentodaki güç dengesine bağlı olduğunu, köylü nüfusu ve çiftçi oranında parlamentoda sorunları bilen ve sahiplenebilecek Ziraat Mühendislerinin ve de çiftçilerin seçilip, gönderilmesi gerektiğini sözbirliği etmişcesine ifade ettiler. Üreti-

ZİRAİ MÜCADELEDE
GÜVENCENİN SİMGESİ

AGRO-SAN

BITKİYİ KORUMAK İNSANİ YAŞATMAKTIR

HERBİSİTLER

- AGRO-D ESTER
- AGRO TRİFLURAN 48 EC
- AGRO-DRAM 6E
- AGRO-KİMOLİN 50 WP
- AGRO-D AMİN
- AGROPUR F-36
- TARGA SÜPER

FUNGİSİTLER

- AGROMİN PN
- RUBİGAN 12 EC
- KARATHANE LC
- BENDAZİM 50 WP
- AGRO DODİNE 65 WP
- MANKOTAM M 45
- CLORTOSİP
- AGRO-BAKIR 50 WP
- ENOVİT SÜPER
- SABİTHANE
- AGRO CAPTAN 50 WP
- AGRONEB ME 022
- AGROCOL 70 WP
- TACHİGAREN

İNSEKTİSİT VE AKARİSİTLER

- COMİTE
- MONACRON 40 SC
- AGRO-CYPETHRİN 20 EC
- AGROVİN 5 TOZ
- AGRO-PARATHİON 35 EC
- AGROTHANE 20 EC
- AGROSBAN 4
- AGROSBAN 7
- AGROMON 600 SL
- OFUNACK 40 EC
- AGRO-CYPETHRİN SÜPER
- AGROVİN 85 WP
- AGRO DDVP 50 EC
- SÜLFANEX 35 WP-EC
- DİMETON 40 EC
- TETRASİT V 18
- AGRO MALATHİON 2 TOZ

DİĞERLERİ

- BROMAGRO
- ORG-E-VİT
- AGRO GİBB
- PRO-GİBB. TABLET

Vali Konağı, Cad. Sonu Yapı Kredi Bankası Vakıf Apt.
Kat.2-3 80220 Nişantaşı - İST. Tel: 231 28 00 (6 Hat) Fax: 247 98 57

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

cilerden sonra İzmir'den ve Manisa'dan foruma katılan uzmanlar üreticilerin sorularını yanıtlarak bölgesel ürünler bazında yetiştiricilik, fiyat ve pazarlama ile ilgili detaylı açıklamalarda bulundular.

Başta Manisa Çiftçi Eğitim Şube Müdürü olmak üzere tüm uzmanların geniş açıklamalarda bulunmaları çiftçiler tarafından memnurlukla karşılandı.

Çiftçi forumu sonrası Demirköprü Barajına gidildi, barajda Adala Belediyesinin ikramıyla piknik yapıldı.

Çiftçi forumunun düzenlenmesinde şubemize katkı sağlıyarak, beldesinde düzenlenmesi için uğraş veren Adala Belediye Başkanı İsmail YÜZBAŞIOĞLU'na ve tüm katılımcılara Adala ve Çevre Köyleri üreticilerine teşekkür ederiz.

Ege Bölge Şubemizin Tarım Haftası '93 Etkinlikleri 16 Ocak 1993 Cumartesi Balçova Termal Tesislerinde yapılan gece ile noktalandı. Geceye 300 meslektaş katıldı. Gecede 52 meslektaşımıza meslekte 25. yıl onur plaketi verildi.

"Kentsel Arazi Kullanımı ve İzmir Örneği" Panelinde ZMO Ege Bölge Şubesi adına, Şube Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Ahmet Tomar tarafından sunulan bildiri metni ilerideki sayfalarımızdadır.

Etkinliklerde sunulan diğer bildirileri olanaklar ölçü-

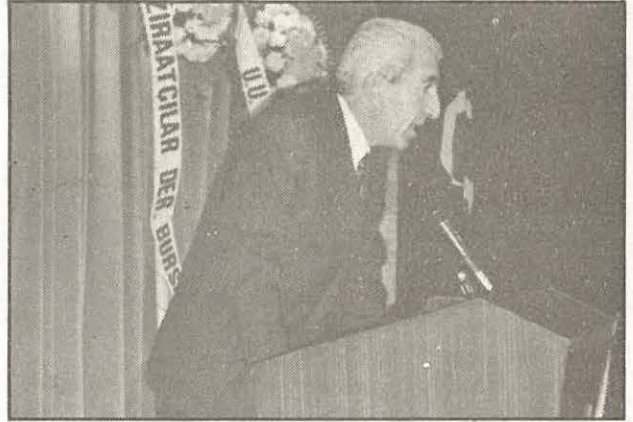

sünde Tarım ve Mühendislik Dergi'mizin gelecek sayılarında yayınlamaya çalışacağız.

Tarımsal öğretimin 147. yılı, bütün yurt düzeyinde olduğu gibi Bursa Şubemizde de çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesince düzenlenen geleneksel "Başak Balosu" 8.01.1993 gecesi Kervansaray Oteli salonlarında yapıldı.

11 ve 12 Ocak 1993 günleri, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şubesi ve Uludağ Üniversitesi Ziraat

Fakültesi tarafından ortaklaşa, Bursa Eğitim Araçları Salonunda düzenlenen bir dizi etkinlik kalabalık bir izleyici kitlesi tarafından ilgi ile izlendi.

11.01.1993 günü sabah oturumunda Zir. Müh. Odası Bursa Şubesi Başkanı Prof. Dr. Ali KARABULUT, Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halis Ruhi EKİNGEN, Uludağ Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ayhan KIZIL ve Bursa Valisi Necati ÇETİNKAYA tarım haftasıyla ilgili açılış konuşmalarını yaptılar. Aynı gün saat 14.00'de Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halis Ruhi EKİNGEN'in yönetiminde yapılan "Tarımda Örgütlenme Sorunu ve İstihdam" konulu panele Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Erkan REHBER, Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şubesi Başkanı Prof. Dr. Ali KARABULUT, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Bursa İl Müdürü Mehmet AÇIKGÖZ ve Nilüfer İlçesi Ziraat Odası Başkanı Şaban YURTTAŞ konuşmacı olarak katıldılar.

12.01.1993 günü saat 14.00'de Uludağ Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Atilla ERİŞ ve Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Aleettin TAYSUN tarafından sunulan "Güneydoğu Anadolu Projesi" ile ilgili konferans büyük bir ilgi ile izlendi.

Ayrıca birçok kamu ve özel kuruluşun katılımı ile hazırlanan "Fotoğraflarla Bursa Tarımı 1992" konulu resim sergisi etkinliklere katılanlar tarafından iki gün süreyle izlendi.

- TMMOB Zir. Müh. Odası Bursa Şubesi ve Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesinin düzenlediği "Tarımda Örgütlenme Sorunu ve İstihdam" konulu panelde, konuşmacılardan Prof. Dr. Ali KARABULUT konuşmasında; Türkiye'de demokrasinin örgütlü toplum yapısı ile gerçek içeriğine kavuşacağını belirttiikten sonra, tarım kesiminin bu amaç doğrultusunda yeniden örgütlenmesi zorunluluğunu vurgulamıştır. Konuşmacı ayrıca tarım kesiminin en önemli sorununun üreticilerin pazarda etkinliklerinin bulunmaması olduğunu belirterek bu amaçla yapılacak örgütsel düzenlemeler çerçevesinde Tarım Kredi Kooperatifleri ve Tarım Satış Kooperatifleri gibi örgütlerin tamamen üreticilerin yönetim ve denetimine terkedilmesi gerektiğini, tarımsal amaçlı KİT'lerin de kooperatif üst ör-

MESLEK SORUNLARI VE ÇABALAR

gütlerine devredilmesinin zorunlu olduğunu belirtmiştir. Konuşmacı, ayrıca tarım kesiminin örgütlenmesi çerçevesinde Tarımsal Yayım Hizmetlerinin Tarım Bakanlığından alınarak tarım eğitimi görmüş kişilerin oluşturacağı özel kuruluşlara ve üretici örgütlerine devredilmesi ve tarımsal yayım hizmetlerinin bedelli hale getirilmesini önermiştir. Konuşmacı bu tür düzenlemeler ile Ziraat Mühendislerinin istihdam sorununa köklü çözümler getirilebileceğini belirtmiştir.

- Panel konuşmacılarından Prof. Dr. Erkan REHBER ise; Tarım kesiminde, üreticinin sahip olduğu, yönettiği, dolayısıyla sorumluluğunu taşıdığı örgütlerin, ekonomik amaçlı kooperatif ve benzeri örgütlerin var olması ile tarımın önünde duran birçok sorunun çözümüne önemli katkıların sağlanacağını belirtmiştir.

Konuşmacı ayrıca, böyle bir yapılanmanın kaynaklarımızın tam kullanımına yardımcı olurken istihdama da önemli katkılar yapacağını ve teknik eğitim alan insanların da üretim sürecine katılımına uygun ortam yaratacağını vurgulamıştır. Bunun yanında gelişen dünya ile entegrasyon yolunun örgütlü bir toplum yaratmaktan geçtiğinin unutulmaması gerektiğini de belirtmiştir.

- Panel konuşmacılarından Bursa Tarım İl Müdürü Mehmet AÇIKGÖZ konuşmasında, Tarım Bakanlığının reorganizasyon çalışmalarının geçmişi ve sonuçları hakkında bilgi verdikten sonra, devlet ağırlıklı bir tarımsal yapıya geçmenin zorunlu olduğunu vurgulamıştır. Bunun yanı sıra konuşmacı tarımsal amaçlı KİT'lerin kooperatif örgütlerine devredilmesi gerektiğini de belirtmiştir.

- Panel konuşmacılarından Nilüfer İlçesi Ziraat Odası Başkanı Şaban YURTTAŞ ise Ziraat Odaları Birliğinin sorunları üzerinde durarak bu kuruluşun güçlendirilmesi ile çiftçilerin ekonomi ve toplumsal yaşamdaki etkinliklerinin artırılacağını belirtmiştir.

Tarımsal öğretimin 147. yılı etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen konferanslardan ilki;

Uludağ Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Atilla ERİŞ tarafından verilmiştir. "Güneydoğu Anadolu Projesi - GAP" konulu konferansta Prof. Dr. Atilla ERİŞ projenin fiziki kapasitesi, yatırım boyutları, proje kapsamında uygulanacak tarımsal amaçlı alt projeler ile projenin gerçekleşmesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tarımsal yapısı ve tarımsal üretiminde gerçekleşecek gelişmeler hakkında bilgi vermiştir. Prof. Dr. Atilla ERİŞ ayrıca projenin Türkiye tarımında gerçekleştireceği dönüşümler ile tarımsal ürünler dışsatım potansiyelinde sağlayacağı gelişmeleri de açıklamıştır.

Etkinlikler çerçevesinde gerçekleştirilen konferanslardan ikincisi Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Aleettin TAYSUN tarafından sunulan "Gü-

neydoğu Anadolu Projesinin Tarımsal Sorunlarının İrdelemesi" konulu konferanstır. Prof. Dr. Aleettin TAYSUN konferansında GAP projesinin uygulanması ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi tarım alanlarında ortaya çıkacak toprak-su sorunları üzerinde durmuştur. Konuşmacı, bu bölgenin toprak yapısından kaynaklanan sorunlar nedeniyle erozyon, çoraklaşma ve tarımsal yapılarda (Su kanalları v.b) fiziki bozulmaların ortaya çıkacağını gösteren araştırma bulgularının bulunduğunu ve GAP uygulaması sırasında bu sorunların ortaya çıkmasını engelleyecek önlemlerin alınması gerektiğini belirtmiştir.

Doğu Karadeniz Bölge Şubesi'nde "Tarım Haftası '93 Etkinlikleri" 5 Ocak 1993 ' de başlayıp 10 Ocak 1993 ' e dek sürmüştür.

5 Ocak'da açılışı yapılan Tarım Haftası çerçevesinde 6 Ocak 1993'de Trabzon Bölge Radyosu'nda "Tarımsal Eğitimin 147. Yıldönümü"nü konu alan bir konuşma yapılmış, 7 Ocak 1993'de ise konuya ilişkin basın toplantısı düzenlenerek meslekte 30 yılını dolduran 21 meslektaşımıza onur plakeleri sunulmuştur. 9 Ocak 1993'de "Genel Tarım Ekonomisi Alanı Olarak Karadeniz" konulu panel gerçekleştirilmiş, ayrıca DİE Trabzon Bölge Müdürlüğü Konferans Salonu'nda "147. yıl Kokteyli" verilmiştir. Etkinlikler 10 Ocak 1993 günü yüce Atatürk'ün anıtına çelenk konulması

ve akşam "Başak Balosu"nun gerçekleştirilmesi ile sona ermiştir.

"Genel Tarım Ekonomisi Alanı Olarak Karadeniz" konulu Panel'de konuşmacılar sundukları bildirimlerde değişik görüşlere yer vermişlerdir. Bu panele sunulan bildirimlerdeki sayfalarda kısaltılarak aktarılmıştır.

Antalya Şubemiz ile Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarımsal Eğitimin 147. yıldönümünü birlikte düzenledikleri bir toplantı ile kullandılar.

Adana Şubemiz 10 Ocak 1993'de "Dünyada Tarımsal Eğitim ve Öğretim Bugünkü Durumu" konulu bir panel düzenleyerek tarımsal eğitimin her yönü ile tartışılmasını sağlamıştır.

Erzurum İl temsilciliği 10 Ocak 1993'de Atatürk Anıtına çelenk konulmasından sonra aynı gün "Doğu Anadolu Kalkınmasında Tarım" konulu bir Açık Oturum düzenledi. Meslekte 25. yılını dolduranlara onur belgeleri verildi. Ve akşam Başak Gecesi düzenlendi.

Şanlıurfa İl Temsilciliği 10 Ocak 1993'de Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte "Türkiye ve GAP'ta Tarımsal Eğitimin Yeri ve Önemi" konulu bir panel gerçekleştirdi.

Kocaeli İl Temsilciliği 9 Ocak 1993'de Başak Balosu'nu gerçekleştirdi. 10 Ocak 1993'de Atatürk Anıtına çelenk konuldu ve saygı duruşunda bulunuldu. 11 Ocak

antbirlık

- * **Pamuk**
- * **İplik**
- * **Rafine Pamuk yağı**
- * **Küsbe**
- * **Lintir**
- * **Kuşbaşı**
- * **Kapçık**
- * **Sabun pastası**
- * **Rafine ayçiçeği yağı**

**PAMUK VE YAN ÜRÜNLERİYLE
MİLLİ EKONOMİYE DÖVİZ KAZANDIRAN
ÜRETİCİ DOSTU BÜYÜK KURULUŞ**

ANTBİRLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

P.K.34 ANTALYA
Tel : (31) 41 29 74 (5 hat)
Fax: (31) 41 44 34
Teleks: 56124 coop tr.

Ortak Kooperatifleri *BİRLİK TESİSLERİ*

Antalya
Manavgat
Serik
Yeniköy
Kınık

Topçular 1. Çırçır ve
Prese fabrikası
Topçular Sawgın Fabr.
Topçular Yağ Kombinasi
Manavgat, Serik, Yeniköy
Çırçır ve prese fabrikaları
Aksu İplik Fabrikası

1993'de Kocaeli Valisine nezaket ziyaretinde bulunuldu. Ayrıca yeni kurulan Kocaeli Üniversitesinin Rektör, Rektör Yardımcısı ve Dekan'ı ziyaret edildi. İstanbul Gübre Sanayii'nin (İGSAŞ) Genel Müdürü ziyaret edilerek şu anda bir tek ziraat mühendisinin çalıştığı Türkiye'nin bu en büyük gübre sanayiinde en az 15-20 ziraat mühendisinin çalışmasının gerekliliği üzerinde duruldu.

Gaziantep İl Temsilciliğinin Tarımsal Eğitimin 147. Yıldönümü nedeniyle düzenlediği PANEL, büyük bir izleyici kitlesi tarafından ilgiyle izlendi. Yerel Basın da PANEL'i sürmanşet yaptı ve övgü ile söz ettiği panel'in sonuç bildirisini yayınladı. Hemen tüm yerel basında yer alan ve Gaziantep Ticaret Odası ile birlikte düzenlenen "GAP'ın Bölge ve Türkiye Ekonomisine Muhtemel Etkileri" konulu Panel'e Gaziantep Üniversitesinden Doç. Dr. İ. Hakkı Özşabuncuoğlu, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden Prof. Dr. Nurettin Yıldırak ve Araştırma Görevlisi Bülent Gülçubuk konuşmacı olarak katıldılar. Sonuç bildirisinde özetle şu görüşlere yer verildi:

" GAP mutlaka zamanında tamamlanmalıdır. 2.5 - 3 milyon insana istihdam yaratacağı gibi, sulanabilen tarım alanları yüzde 50 oranında artacak bunun doğal sonu-

cunda da üretim 10-15 kat artacaktır. Projenin başarıya ulaşabilmesi için mühendislik tesisleri yanında iyi bir çiftçi eğitimi verilmeli, toprak su teşkilatı yeniden canlandırılmalıdır. Bölgede kuralacak tarıma dayalı sanayiye zamanında ve uygun şartlarda girdi sağlanmalı, ihracata yönelik ürünlerin üretimleri teşvik edilmeli, tarımsal yayım hizmetleri ve araştırma faaliyetleri teşvik edilmeli, ziraat mühendisi istihdamı artırılmalıdır. Dünya ülkeleri içerisinde ülkemizin bilim ve teknoloji alanındaki yerini alması, gelişmiş ülkeler düzeyine ve rekabet gücüne ulaşması için maddi destek artırılmalıdır. Serbest ziraat mühendisliğini özendirmek amacıyla Ziraat Bankası ve fonlardan orta ve uzun vadeli kredi verilmelidir. Ziraat Fakültesinin bir bölümü tarımsal üretim koşullarında araştırma yapan kurumlar haline getirilmelidir."

Tarım Haftası '93 Tokat, Tekirdağ Manisa ve Kırşehir'de de Başak Balosu düzenlenerek kutlandı. Manisa'daki kutlamalara Odamız İl Başkanı Prof. Dr. Gürol Ergin de katıldı.

33. Dönem Bilim ve Teknik Etkinlikleri

Meslek konu ve sorunlarını öncelikli ödev saymakla birlikte, bu sorunların nihai çözümünün tarım kesiminin amaçlanan değişim ve gelişim sürecine girmesiyle doğrudan bağlantılı olduğu bilinciyle, bu kesimi bilim ve teknik yaklaşımıyla sorgulamayı toplumsal sorumluluk sayan Odamız, mesleki ve teknik çalışmalarını 33. dönem boyunca da yoğunlaştırarak sürdürecektir.

Tarım Haftası'93 kapsamında gerçekleştirilen "Tarımsal Destekleme Politikaları Sempozyumu" na ek olarak geleceğin Ankara'sı için Atatürk Orman Çiftliğini ele alan "DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ" çalışması; Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Süt Teknolojisi Bölümü ile birlikte düzenlenen TÜRKİYE SÜTÇÜLÜK KONGRESİ; Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Veteriner Hekimleri Birliği ve SET-BİR ile ortaklaşa planlanan HAY-

VANCILIK KONGRESİ, 1993'ün ilk yarısında gerçekleştirilmesi programlanan etkinlikleri oluşturuyor. Aynı dönem içerisinde, Dergi'nin diğer haber bölümlerinde belirtilen "Ziraat Mühendisliği Öğretimi Modelleri"nin tartışılacağı work-shop türü bir çalışma da sergilenecek

Geçtiğimiz sayıda 33. dönem içerisinde yapılacağı duyurulan "ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ DÖRDÜNCÜ TEKNİK KONGRESİ"nin, 1995 Ocak ayına ertelenmesi uygun bulundu. Gerek zamanın darlığı, gerekse tarım tekniği konusunda ülkemizde ortaya çıkan yenilik ve değişimlerin daha uzun zaman boyutunda irdelenmesini sağlamak açısından, 34. döneme ertelenen TEKNİK KONGRE'nin hazırlıkları, büyük ölçüde 33. dönemde gerçekleştirilecek.

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi Zi-

raat Fakülte'mizin destekleyicileri ile Odamızca planlanan KONGRE çalışmaları, Başkanlığını Prof. Dr. Ekrem KÜN, Başkan Yardımcılıklarını Dr. Avni BAŞDOĞAN ve Prof. Dr. Ferhan HATİPOĞLU'nun yaptıkları, geniş katılımlı bir DÜZENLEME KURULU tarafından sürdürülecek. Başkan ve Yardımcıları dışında, Prof. Dr. Muammer KAYAHAN, Prof. Dr. Aytekin BERKMAN, Prof. Dr. Ömer Faruk YALÇIN, Prof. Dr. Ekin ŞAHİN, Prof. Dr. Cemal TALUĞ, Arslan KARABAĞLI, Ayhan ELÇİ, Doç. Dr. Murat ÖZGEN, Dr. Cemil ERTUĞRUL, Dr. Coşkun CEYLAN, Cem Nazif AYÇİÇEĞİ ve Yönetim Kurulu üyesi Turhan CERAN'ın katılımcı oldukları DÜZENLEME KURULU'nun, KONGRE duyurularına, tüm meslektaşlarımızın ilgi ve katılımlarını bekliyoruz.

TARIM HAFTASI'93 kapsamında düzenlenen TARIMSAL DESTEKLEME POLİTİKALARI SEMPOZYUMUNDA, resmi özel ilgili her çevre ve uzmanların katılımlarıyla, destekleme politika ve uygulamaları tartışıldı. 13-15 Ocak 1993 tarihlerinde Milli Kütüphane Salonunda gerçekleştirilen SEMPOZYUM, durum saptayıcı irdelemelerin ardından, somut çözüm yaklaşımlarının tartışmaya açılması yöntemi nedeniyle, kamuoyunca yoğun ilgiyle karşılandı.

Dergimizin diğer bölümlerinde özetlenen SEMPOZYUM, bilim insanları, ekonomistler, politikacılar, tarım üreticileri, sanayiciler, basın temsilcileri ve çeşitli dallardan uzmanların katılım ve katkıları ile sorunla ilgili her kesimin yer aldığı çoğulcu bir arenaya dönüştü.

TRT Televizyonu TV-1 kanalının 13 Ocak 1993 tarihli GÜN BAŞLIYOR programında Oda Başkanı tarafından kamuoyuna tanıtılan SEMPOZYUM, Başkan Mahir GÜRBÜZ'ün açılış konuşmasıyla başladı. AÇILIŞ OTURUM'una onur veren konuklardan, Başbakan Sayın Süleyman

Ekonominin Gündemi

DESTEKLEMELER

ODAMIZCA SORGULANDI

DEMİREL ve Başbakan Yardımcısı Sayın Erdal İNÖNÜ'nün konuşmalarından sonra, konulu oturumlara geçildi. SEMPOZYUM'un birinci gününde CHP Genel Başkanı Sayın Deniz BAYKAL, ikinci gününde Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Tahir KÖSE, ANAP Genel Başkan Yardımcısı Sayın Lutfullah KAYALAR ve RP Genel Yönetim Kurulu üyesi Sayın Zeki ÜNAL, üçüncü gün ise Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Necmettin CEVHERİ, konuyla ilgili görüşlerini açıkladılar.

Resmi zorunluluklar dışında

Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Necmettin CEVHERİ tarafından üç gün boyunca sürekli izlenen SEMPOZYUM, günceli tartışması ve çözüm araması niteliğinden ötürü, basın ve yayın kuruluşlarının da yoğun ilgisine neden oldu. Özellikle TRT yayınları aracılığıyla, üç gün süreyle ülkenin gündemini oluşturan etkinliğimiz, doğru amaç koyma, amaçlanana ciddi yöntemle planlama ve demokratik çoğulculuğu sağlama yaklaşımlarının geçerli kılınması durumunda, kamuoyunun ne ölçüde etkileneceğini göstermesi açısından da, oldukça öğretici oldu.

TARIM HAFTASI'92 çerçevesinde gerçekleştirilen, "2000 li YILLARA DOĞRU TÜRKİYE TARIMI SEMPOZYUMUNDA" başlatılan yabancı uzmanların katılım süreci DESTEKLEME POLİTİKALARI çalışmasında geliştirilerek devam ettirildi. DPT Müsteşarı İlhan KESİCİ'nin yönettiği BİRİNCİ OTURUM'da, Bonn Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Klaus FROHBERG ile Fransa Milli Araştırma Enstitüsü Araştırma Müdürü Jean-Marc BOUSSARD ilginç bildiriyle katıldılar. Dünya ve özellikle Avrupa gündeminde bulunan destekleme yaklaşımlarını aktaran bildiriler, Prof. Dr. Halis AKDER ve Doç. Dr. Eser KARAKAŞ tarafından değerlendirildi.

TÜRKİYE'DE TARIMSAL DESTEKLEMELER VE ULUSLARARASI YAKLAŞIMLAR konulu ve TOBB Danışmanı Prof. Dr. Erdal TÜRKKAN'ın yönettiği oturuma, sunuşlarla Prof. Dr. Haluk Kasnakoğlu ile Dr. Cemil ERTUĞRUL, tartışmacı olarak ise Prof. Dr. Onur ERKAN, Prof. Dr. Taner BERKSOY ve Prof. Dr. Ahmet ŞAHİNÖZ katıldılar.

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı Tevfik ALTINOK tarafından

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

yönetilen TARIMSAL DESTEKLEMENİN ÖRGÜTLENMESİ VE FİNANSMANI konulu üçüncü OTURUM'da Haşim ÖĞÜT tarafından sunulan bildiri, Kadir GÜNAY, Prof. Dr. Oğuz OYAN, Doç. Dr. Metin ŞAHİN, Fikret ERGİNER, Şükrü BİNAY ve Dr. Gürbüz ÇAPAN tarafından tartışıldı.

DÖRDÜNCÜ OTURUM'da ele alınan TARIMIN DEĞİŞİM DOĞRULTUSU VE DESTEKLEME konusunda, Prof. Dr. Emin IŞIKLI ve Dr. Canan ABAY ile Dr. Erol ÇAKMAK ve Dr. Hürman OCAKLI'nın sundukları iki bildiri, tartışmacı olarak Prof. Dr. Duran TARAKLI, Prof. Dr. Oğuz YURDAKUL ve Doç. Dr. Ali ERYILMAZ tarafından değerlendirildi.

SEMPOZYUM'un içeriği kadar renkli biçimlenmesiyle de ilgi çeken bir boyutunu oluşturan TARIMSAL DESTEKLEMENİN GELECEĞİ konulu PANEL, Gazeteci-Yazar Yavuz DONAT tarafından yönetildi. Konuyla ilgili her kesimin temsilcilerinin yer aldığı PANEL'e, merhum Adnan KAHVECİ, Dr. Erol BARAZ, Prof. Dr. Gülcan ERAKTAN, Ali Zafer TACİROĞLU ilginç görüşleriyle katkıda bulundular.

Sorunu makro ekonomi ölçeğinde ele alan, TÜRKİYE'DE DESTEKLEMENİN EKONOMİ-POLİTİĞİ konulu BEŞİNCİ OTURUM'da Prof. Dr. Gülten KAZGAN'ın sunduğu bildiri, Prof. Dr. Korkut BORATAV, Prof. Dr. Bahattin AKŞİT ve Prof. Dr. Yakup KEPENEK tarafından tartışıldı.

Prof. Dr. Erhan BENLİ'nin yönettiği ALTINCI OTURUM'da ise Oda'mız adına Başkan Mahir GÜRBÜZ tarafından hazırlanan ve sunulan TARIMSAL DESTEKLEME ÖNERİLERİ konulu bildiri değerlendirildi.

SEMPOZYUM'un son oturumunu, ülkeyi yöneten ve yönetmeye aday siyasal parti temsilcilerinin katıldıkları TARIMSAL DESTEKLEME VE TÜRKİYE EKONOMİSİ konulu AÇIK OTURUM oluşturdu. Prof. Dr. Cevat GERAY'ca yönetilen oturum, DYP adına Tunç BİLGET, ANAP adına Işın ÇELEBİ, SHP adına Ahmet İSVAN, RP adına Cevat AYHAN ve CHP adına Algan HACALOĞLU'nun görüşme ve tartışmaları ile sona erdi.

SEMPOZYUM sürecinde görev üstlenen, katkıda bulunan, emeği geçen tüm katılımcılarımı-

za, yoğun ilgileriyle etkinliğimizi anlamlı kılan izleyicilerimize şükranlarımızı sunmayı ödev biliyoruz.

SEMPOZYUM'u izleyen 16 Ocak 1993 günü Sayın BAŞBAKAN'ın, bu çalışmadan çıkan ilk sonuçların kendilerine ulaştırılmasını istemesi olgusunu, ülkenin yaşanan gündemini yakalama, oluşturma, etkileme ve çalışmalarla elde edilen somut sonuçların yaşama yansımaları bakımından önemli buluyoruz.

SEMPOZYUM'UN ARDINDAN..

Sempozyum açılış konuşmaları, bildiriler ve tartışmalardan bazı alıntılar sunuyoruz:

"Tarıma yönelik destekler konusunda son zamanlarda kamuoyunda yoğun bir tartışma yapılmaktadır. Sanki, bu ülkede destek gören sadece tarım kesimiymiş ve bu destekler ülkeyi, ekonomiyi uçurum kenarına sürüklemiş gibi, ilginç görüşler ortaya atılmaktadır.

Yalnızca tarımsal desteklemeyi ekonomiye yük gören bu anlayışlar, nedense Türkiye'de bütün sektörlerin büyük ölçüde desteklendiğini, görmezden gelmektedir.

Sanayi kesimi, gümrük mekanizmalarından - vergi muafiyetlerine, teşvik uygulamalarından - düşük faizli kredilere kadar, bir dizi tedbirle desteklenmiyor mu?

Ticaret kesimi, vergi politikalarıyla, borsa ve banka işlemleriyle, desteklenmiyor mu?

Yerel yönetimlere aktarılan kaynaklarla, fonlarla, genel bütçe yatırımlarıyla, kent yaşamı desteklenmiyor mu?"

Mahir GÜRBÜZ
(TMMOB Zir. Müh. Odası Bşk.)

"Gerçekten fevkalâde güncel olan bir konuda böyle bir toplantıyı tertiplelediği için Ziraat Mühendisleri Odamıza, onun değerli Başkanı Mahir Gürbüz ve arkadaşlarına huzurunuzda teşekkürü bir borç biliyorum.

Aslında Türk tarımının çeşitli sorunlarını çeşitli zamanlarda gayet yüksek bir seviyede tartışarak Türk tarımının sorunlarının çözümlenmesine yardımcı oldukları için bu meslek kuruluşumuzu tebrik ediyorum.

Desteklemeye itiraz eden yok, kimseye destekleme olmasının diyemezsiniz, denmesi mümkün değildir. Dünyanın en zengin ülkeleri, ABD 40 milyar Dolar civarında destekleme yapıyor, nüfusunun yüzde 3'ü olan çiftçisine. AT 69 milyar Dolar civarındaki bütçesinin 40 milyar Dolarını çiftçisine transfer ediyor. Türkiye'deki çiftçi kadar çiftçi. Bizim yaptığımız destekleme bütün satın alınan ürünlerin bedeli 1992'de 24 trilyon liradır. Bunu Dolara vurduğunuzda 4-5 milyar Dolar eder, ama bunun hepsi destekleme değildir, o istikamette kullanılmış paradır."

Süleyman DEMİREL
(Başbakan)

"Tarım, neresinden bakarsanız bakın, ülkenin birinci derecede ele alınması gereken alanı. Halkımızın büyük kesiminin yaşam kaynağı olan tarımı elbette en önde düşünmek zorundasınız. Sanayimize büyük ölçüde hammadde sağlayan tarımı desteklemek doğal yaklaşımdır.

Bu desteğin her zaman daha etkili olması, çiftçilerimizi her zaman daha iyi yaşatacak ve ülke ekonomisini geliştirecek şekilde olması, işte mesele bu ve bunu yapacak bilginin olduğuna inanıyoruz; bu toplantı, bu bilgiye katkı yapacaktır. Onun için Ziraat Mühendisleri Odasına minnettarım ve toplantıya katılanlar sizin konuşmalarınızı bir an evvel duysun diye, sözümü burada bitiriyorum."

Erdal İNÖNÜ
(Devlet Bakanı ve Başbakan Yard.)

"Ziraat Mühendisleri Odasının destekleme politikaları konusunu öncelikle ele almış olması, bu konunun hayati önemini kavramış olmasından, bu konunun artık sürüncemede bırakılmayacak, mutlaka bir çözümü gerektiren ciddi bir konu olduğunu görüyor olmasından kaynaklanmaktadır. Destekleme üreticiye yapılmalıdır, bankalara faiz ödemesine değil, kredi verenlere değil; ve destekleme politikası da genel tarım politikası hedeflerine uygun olarak yapılmalıdır; yani ürün desenini Türkiye'de tercih edilen desene doğru dönüştürecek, ihracata dönük bir üretim yapısını hızlandıracak şekilde işletilmelidir. Ayrıca, üretim maliyetini düşürmeye dönük ileri teknolojilerin uygulanmasına, birim başına daha çok verimin alınmasını sağlayacak yöntemlerin uygulanmasına böylece üretim maliyetinin ve fiyatının zaman içinde düşürülmesine yardımcı olacak biçimde bir destekleme politikası düşünülmelidir, hazırlanmalıdır."

Deniz BAYKAL
(CHP Genel Başkanı)

"Çiftçimiz, zannetmiştir ki, bana çok fazla verildiği zaman benim için verildi; hiç mümkün değil. Verenler, bana iyi densin diye vermiştir; bana iyi desinler ki, ben sandığa gireceğim, sandıktan çıkayım diye. Bu manivela kullanılmıştır. Meselâ gübre, sübvansiyonların bütün hükümetler döneminde yapıldığı bir girdidir. Gübre bence en fazla siyasi metallerden birisidir. Ben bunu baştan kabul ettim ve sıkıntının da oradan kaynaklandığını ifade et-

tim.

Ben ilk defa bakanlığım döneminde ifade ederken, üreticimizin kendi ürününün fiyatını kendinin tayin etmesi gerekir diye üstü çok kapalı olarak söylemiştim. Bu, zabitlarda var. Bu ne demek? Bu, Türkiye'de yeni bir takım yapılaşmanın meydana getirilmesi demektir."

Lutfullah KAYALAR
(ANAP Genel Başkan Yrd.)

"Bu toplantının üç gün, dopdolu bir ilgiyle devam etmesi, ve buraya çok şey getirmiş olması, tarıma yapılan desteğin en büyüğüdür.

Boğaziçi'nde yaşayan insanın, yolları 5 ay kapalı kalan Bahçeşarayı'da yaşayan insana borcu vardır.

Şimdi hayvanları toplamaya çalışan Nenehatun Köyündeki insanları düşünün. Parmakları düşecek şekilde morarmıştır; bizim o insanlara borcumuz vardır. Oturalım buralarda; ama bizi yediren, bizi giydiren, bizi besleyen insanları bırakalım ne yaparsa yapın diyemeyiz, 210 tane kar makinesiyle gece gündüz çalışıyor benim arkadaşlarım, yolu açmak için. Ne için? Onu sıcak bir kaloriferli odada oturtmak için değil, ona şunu veya bunu ikram etmek için değil, ona somon balığı yedirmek için değil, onu sadece dünyaya ve insanlığa, hayata bağlamak için. Demek ki toplumda farklı bir sorumluluk kavramı var. Bu toplum bizi yetiştirdiğine göre, bizi avukat, doktor, mühendis, profesör yaptığına göre, bizim bu topluma borcumuz var."

Necmettin CEVHERİ
(Tarım ve Köyişleri Bakanı)

"1980'den günümüze kadar sanıyorum 4 defa konsolidasyon yapılmasına rağmen, bugün birliklerin Ziraat Bankasına borcu 17 trilyon liradır. Fakat, Türkiye'de çiftçimize, üreticimize tarımda yeterli desteğin yapıldığını da söyleyemem. Destek yapılıyor, yapılmalıdır, yapılacaktır; fakat, bu elverişli bir şekilde yapılamıyor.

Birliklerde nitelikli personelin olmasına da çok özen gösteriyoruz. Ekim ayı içinde ziraat mühendisinin fazla miktarda çalıştırılması yönünde birliklerimize tamimimiz olmuştur. Bunun neticesinde de ziraat mühendisleri sayıları birliklerimizde arttı, personel sayımızın düşmesine rağmen ziraat mühendisi sayımız bu toplam sayının içinde yükseldi.

Birlik genel müdürlerimizin içinde çok daha fazla ziraat mühendisine yer vermek arzusundayız."

Tahir KÖSE
(Sanayi ve Ticaret Bakanı)

"Türkiye'de kişi başına milli gelir 2500-2800 dolar civarındadır. Tarım kesiminde ise bu rakam

400-650 dolar arasındadır. Türkiye'de tarımsal desteklemenin miktarı zannedildiği kadar yüksek değildir. Yaklaşık 2.7 milyar dolarlık toplam bir destekleme söz konusudur. Bu rakam dünyanın hangi ülkeleriyle kıyas edilirse edilsin, hangi kriterlerle bakılırsa bakılsın fazla bulunmayacak olan bir büyüklüktedir. Ama, bu tutarın kompozisyonu ile oynamak her zaman mümkündür. Herhalde üzerinde en fazla kafa yormamız gereken husus, bunun kompozisyonu ve mahiyeti ile ilgili değişikliklerdir."

İlhan KESİCİ
(DPT Müsteşarı)

"Destekleme politikasının amacı net olmalıdır. Netlikten anladığım, çok amaçlı olmamasıdır. Tarım aynı zamanda köylüyü kalkındırsın, çevreye uyumlu olsun, ihracatı artırsın, ithalatı azaltsın..., böyle bir sürü amaç birden olmamalı; tarımsal destekleme ile tek bir amaç azamileştirilmelidir, diğer amaçlar ancak bu amacın azamisinin elverdiğince yerine getirilebilir. Biz tarımsal desteklemeden köylülüğü azaltmasını çiftçiye dönüştürmesini mi amaçlıyoruz? Bu tek amaç olmalı. İhracatı mı artırmak istiyoruz? Yalnız bunun için destek verelim. Diğer amaçlar bu amaç elverdiğince yerine gelsin.

Türkiye'de tarımsal nüfusun fazla olmasının kendi başına bir soruna işaret ettiğini düşünmüyorum. Hatta belirli bir süre için tarımda nüfus tutabilmemizi, iktisatçı olarak büyük bir avantaj olarak değerlendiriyorum." **Prof. Dr. Halis AKDER**
(ODTÜ Öğretim Üyesi)

"Türkiye'de her 30 milyon seçmenin yaklaşık 25 milyonu bir kuruş vergi vermeden kamu harcaması tüketiyor. Böyle bir gelenek var. Devletin, size neden geldiği belli olmayan bu parayı vermesi ve bunun da çok fazla sorgulanmaması gerekliliği var. Çünkü, Türkiye'de kutsal devlet lafı var. Her 30 kişiden 25 kişi hiçbir şey vermeden sürekli alıyorsa ve bu almadan vermek sadece Allah'a mahsus bir şeyse, kutsal devlet kavramını anlamak güç değil. Aynı mantığın uzantısı tarıma da geliyor. Tarımda çok ciddi sübvansiyonlar var, fakat bunlar tartışılmıyor Türkiye'de. Bu rant aktarımı, bu kimden kime aktarılıyor. Türkiye'de 1992 itibarıyla yeni farklı milli gelir seyirlerine bakarsanız gayri safi milli hasılanın yüzde 12'si kadar bir kamu kesimi finansman açığı var. Bunun yaklaşık dörtte biri, yani gayri milli hasılanın 3'ü kadar kamu kesimi finansman açığı tarım desteklemelerinden sübvansiyonlardan kaynaklanıyor."

Doç. Dr. Eser KARAKAŞ
(M.Ü. Öğretim Üyesi)

"Destekleme fiyat politikası yoluyla tarım sektörüne enjekte edilen mali kaynaklar, kırsal istihdam kapasitesinin artırılmasını ve gizli işsizlerin kırsal alanda tutulmasını sağladığından, aşırı şe-

hirleşme sorunlarının hafiflemesinde etkili olmaktadır. Ancak kaynakların verimliliğinin yüksek olduğu sanayi sektöründen verimliliğinin düşük olduğu tarım sektörüne aktarılması ekonomik anlamda kaynakların kötü yönlendirilmesine neden olmakta, refah kaybı ortaya çıkmaktadır. Destekleme fiyat politikası yoluyla tarım sektörüne kaynak aktarımı marjinal verimlilikteki işletmelerin varlıklarını korumalarına olanak sağladığından ortalama verimlilik düşmektedir."

Dr. Cemil ERTUĞRUL
(DPT Uzmanı)

"Yıllardan beri ülkelerin tamamı tarıma destek vermektedirler. Bu, ülkeden ülkeye değişiyor; Yöntemi, vermiş olduğu miktar değişiyor; ama, hemen hemen bütün ülkelerde tarıma destek var; çünkü, büyük ölçüde doğa koşullarına bağlı ve ekonomik faaliyet olarak bir yıl içinde sermayenin devir hızı diğer sektörlerle kıyasla çok düşük. Ayrıca risk de yüksek. Bu koşullar altında bu alanda geçimini sağlayan binlerce insana elbette destek verilecek. Onları doğa koşullarının getireceği sonuçlarla karşı karşıya bırakmak olmaz.

Tarımda desteklemeyle ilgili politikalar izleniyor, izleniyor da ne oluyor? Bunların sonuçları enine boyuna araştırılıp incelenip ortaya konmamış. Buğday fiyatı şu an için 1300, 1400 ve 1500 liraya çıkarıldı. Bunda acaba ne hedeflendi? Bunlar da araştırılıp değerlendirilmiyor."

Prof. Dr. Onur ERKAN
(Ç.Ü. Öğretim Üyesi)

"Dünyada bir kargaşa var, bir tarafta müthiş bir serbest piyasa retoriği var; yani devlet iktisadi kararların oluşumuna hiçbir şekilde karışmasın, iktisadi kararlara yol gösterecek göstergelerin, fiyatların oluşumuna müdahale etmesin; bunlar, karar alacakların serbest iradesiyle oluşsun denen bir retorik. Bunun yanında da sübvansiyon, devlet müdahalesi, sanayi ürünlerinde korumacılık, tarım ürünlerinde destekleme tartışması var. Bunlardan ikisi üstüste çakışmıyor.

Tarımsal destekleme konusunda birçok şeyi söylemek mümkün. Bu kesimde çalışanların gelir düzeyi çok düşük, biz bu insanları bu haliyle bırakamayız, bunlara gelir transfer etmeliyiz:

Peki şimdi bu insanların gelirleri düşüktür diye gelir transfer ediyoruz onlara... Toplumda işsiz var, %12 oranında hiç geliri olmayan adam var, onları desteklemiyoruz!.. Yani, niçin toplumun bir kesimine bir kesiminden pay vereceğiz, bir başka koşullarda olanlara destek sağlamayacağız?"

Prof. Dr. Taner BERKSOY
(M.Ü. Öğretim Üyesi)

"Neden 1980 sonrası bu sübvansiyonlar sorunu ortaya çıkmış? Nedeni şu: Tarım ürünlerinde talep

esnekliği çok katıdır. Katı olduğu için de gelişmiş endüstri toplumlarında insanlar 1970'lerin sonlarına doğru doyum noktasına ulaşmış, artık daha fazla tüketemiyorlar, gıda fiyatlarını istediğiniz kadar indirin tüketemiyorlar; Ne yapacaksınız bu ürünleri? satacaksınız. Nereye satacaksınız, dünya pazarlarına; Ancak dünya pazarlarının dörtte üçünü oluşturan endüstrileşmiş ülkeler doydular. Tek potansiyel pazar gelişmekte olan ülkeler, onların parası yok. O halde, gıda ürünleri pazarları açısından şanssız bir dönem 1980 başı. Aynı dönemde AT 20 yıldır uyguladığı teşvik politikasıyla kendine yeterliliği aşıyor, o da ihracatçı konuma geliyor. AT 1970 lerde dünyada satılan tahılın yüzde 20'sini satın alıyordu, 1980 sonrası bu oran yüzde 2'ye iniyor. İhracattaki payı aynı dönemde yüzde 7'den 20'ye çıkıyor."

Prof. Dr. Ahmet ŞAHİNÖZ
(H.Ü. Öğretim Üyesi)

"Fiyat yoluyla ürün desteklemesine ilk defa 1932 yılında Buğday'da başlanmış ve o yıl buğday TC Ziraat Bankası tarafından alınmıştır. Daha sonra 1938 yılında TMO hububat alımlarına başlamıştır. Hububat alımını haşhaş, tütün, şekerpancarı, fındık, çay, pamuk ve zeytinyağı gibi tarımsal ürünler izlemiştir. Planlı dönemin başlangıcına kadar 11 ürün destekleme kapsamına alınmış iken, Planlı dönemden sonra destekleme kapsamına alınan ürün sayısı hızla artmış ve 1970'li yılların sonunda desteklenen ürün sayısı 30'a ulaşmıştır. 24 Ocak 1980 Ekonomik Kararlarından sonra desteklenen ürün sayısında azalma olmuş, 1990 yılında desteklenen ürün sayısı 10'a düşürülmüştür. 1991 yılında çeşitli nedenlerden dolayı desteklenen ürün sayısı 24'e çıkmış, 1992 yılında 25 ürün destekleme kapsamına alınmıştır."

Haşim ÖĞÜT
(Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı
Müsteşar Yrd.)

"Tarımsal destekleme dediğimizde, genellikle ürünlerin yüksek fiyatla devlet tarafından alınması, girdilerin ucuz fiyatla satılması gibi bir sistem içine kilitlenmiş kalmışız. Ben olaya biraz daha bankacı gözüyle yani, müşterinin verimini, gelirini nasıl artırırım şeklinde yaklaşmak istedim.

Basit bir örnekten hareket edelim: Yılda 500 mm'nin altında yağış alan bir bölgede ortalama 4 hektar arazisi olan, yani kurak bir bölgede buğday eken gariban çiftçinin durumuna bakarsak, hektara 2 ton civarında buğday alır. Bunun gübre payı hasılatının yüzde 2-3'ünü geçmez. Geçerse zaten verimi düşer. Tohumluğu çok aşırı kullanır. Kabaca hasılatının yüzde 15'idir. 2 tondan bu yılki fiyatları koyarsak 4-5 hektardan alacağı 9,5-10 milyon liradır. Şimdi sorun, burada bizim bu çiftçiye nasıl yardım edeceğimizdir."

Kadir GÜNAY
(Merkez Bankası Başkan Yrd.)

"Desteklemeden üreticinin beklediği ne olabilir? Üretici önce taban fiyatının yüksek olmasını istiyor, ürettiği ürünün maliyetinin olabildiğince aşağıda olmasını istiyor ve ödemelerin zamanında yapılmasını istiyor. Tabii en önemlisi de alım garantisi istiyor.

Birliklerin sorunlarına değinmek gerekirse önce yeterli finansman gücüne sahip değiller, işletmelerinin teknolojileri eskimiş, personel yükleri artmış, son olarak da yüksek maliyetli üretimler nedeniyle pazarlamada tıkanıklıklarla karşılaşmaktadırlar. Desteklemenin bir başka boyutu da hükümetlerin, hazinenin katılımıdır. Bu yıl ürünlere verilen fiyatlar ve ödeme üreticiler için memnuniyet verici oldu. Örnek olarak Antbirlik'in Antalya'daki 60 bin ton pamuğun tamamını teslim almasını gösterebiliriz. Hükümetin bu noktada üzerinde durduğu husus destekleme amacıyla hazineden ödenen paraların geriye dönmesidir. Son yıllarda geriye dönüş tatminkâr değildir."

Doç. Dr. Metin ŞAHİN
(Antbirlik Genel Md.)

"Türkiye'de desteklemenin modeli üzerine düşünmemin zamanı geldi geçti, bu modelin iki yönü olduğunu düşünüyorum; Birincisi desteklemenin finansmanı ve biçimi meselesi; ikincisi de bu desteklemeyi yapan kuruluşların yeniden yapılanması meselesi. Buradaki yaklaşımımız bütünsel yaklaşım olmak zorundadır. Bölük pörçük yaklaşımlar, bugün bizi getirdiği noktadan öteye götürmeyecektir. Bu bütünsel yaklaşım hem hukuksal yeniden düzenlemeleri, hem kurumsal düzenlemeleri hem bu kurumların yönetsel olarak nasıl yönlendirilmesi konusunu kapsamalıdır. Bugünkü model belli ölçülerde tıkanmış bir modeldir. Tıkanıklık bazı alanlarda finansman boyutuyla öne çıkıyor, bazı alanlarda örgütlenme modeli itibariyle ortaya çıkıyor, bazı alanlarda ikisi birden öne çıkabiliyor."

Prof. Dr. Oğuz OYAN
(Tariş Genel Md.)

"Bir tarafta bir sanayi ülkesi, sanayiden, silah sektöründen kazandığı tatlı kârı çok rahat bir şekilde tarımsal alana kaydırarak desteklemesini yapabiliyor; ama bir de ülkemiz gerçeklerine gelelim. Türkiye'de yüzde 40'lık kesim, sanayi yavaş yavaş ayağa kalkmaya başlıyor ve Hazinenin de sonsuz imkânları yok. O halde, bu destekleme kalksın veya yahut da destekleme üzerinde birtakım kararlar alsınlar önce, bu destekleme nasıl çok daha iyi bir şekilde değerlendirilebilir, yani organizasyonu çok daha iyi nasıl kullanabiliriz, bunu tartışmak lazım. Bunda da bir birliğe ihtiyaç var. Bu birlik de tarımsal destekleme organizasyonunun kurulmasıyla ancak gündeme gelebilecektir."

Fikret ERGİNER
(TMO Genel Müdürlüğü)

"Duygusalıktan arınarak söylemek gerekirse, ekonomik, teknik, sosyal ve siyasal gereklerini saydığımızda göreceğiz ki tarımda destekleme eğer mantığı varsa ayıp değil, utanılacak bir şey değil ve desteklenmesi lâzım.

Destekleme sadece üreticiye verilen destekleme olarak ortaya çıkmamaktadır. İhraç edebilsin diye tüccar desteklenmektedir. Çünkü, fiyatlar yukarıda teşekkül edince dünya fiyatlarıyla rekabet etmek durumunda bulunan tüccara; sen bunu yeter ki sat, ben sana teşvik primi vereceğim demektedir devlet.

Tütünü aldıktan sonra hiç işimize yaramayan kısmını bir yerden bir yere sevketmekte, depolamakta, işleyip yıllarca muhafaza etmekteyiz. Bu da finansal külfetler ve ayrıca işçilik külfetleri getirmektedir."

Dr. Gürbüz ÇAPAN
(TEKEL Genel Müdürlüğü)

"Tarımsal desteklemenin finansmanı denildiğinde, destekleme kaynaklarının hedeflerinin, organlarının ve bu amaca tahsis edilen kaynaklara çiftçi dışında talip olanların çokluğu karşısında, desteklemenin boyutunu da bilmek mümkün değildir. Tahminlerimize göre, 1992 yılında Tarım Satışlar, TMO, Tekel, Şeker Fabrikaları, Çaykur alımları ve Gübre sübvansiyonları için gereken rakam tahminen 30 trilyon civarındadır. Buna ortalama %30 finansman maliyeti ekler isek 39 trilyon liradır. Bunun yıl içinde dağıldığı gözönünde tutulur ise, yıl sonunda zarara veya gidere dönüşecek miktar eldeki stokların nakde dönüşmesi hızı ile, yıl sonu stoku ve aracı kuruluşların kendi normal faaliyetlerinin finansmanı için mal bedellerinden kullanacakları rakama bağlıdır. Dolayısıyla, her yıl geri dönmeyen paraların yarattığı tortu ya direkt olarak veya bütçe yolu ile mali sistem üzerinde kalacaktır."

Şükrü BİNAY
(Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı)

"Toprak ve tarım reformu yoluyla, Türkiye'nin değişik yöreleri bakımından tarımsal yapılarının sosyal, ekonomik ve teknik bakımdan kendine yeterli işletmelerden oluşturulması, tarımın ekonomik gelişmeye katkılarını artırabilecek nitelikte görülmektedir. Tarımsal işletmeler için selektif bir yapısal destekleme programı, yani sosyal ve ekonomik niteliğine göre girdi sübvansiyonları yoluyla işletmelere farklı destekleme yöntemleri uygulanması yararlı görülmektedir. Potansiyel kaynakları itibariyle öncelik alan yörelerde Entegre Kırsal Kalkınma Programlarının uygulanması yaygınlaştırılmalıdır."

Prof. Dr. Emin İŞIKLI
Dr. Canan ABAY
(E.Ü. Öğretim Üyeleri)

"GAP Bölgesi'ndeki tarıma yönelik çalışmaları"

rın amacı yalnız bölgedeki üretimi veya gelir düzeyini artırmak değil, aynı zamanda Türkiye'deki refah artışına katkıda bulunmaktır. Bu nedenle GAP, Türkiye'den bağımsız olarak değerlendirilmemelidir. Türkiye tarımının son elli yıldaki gelişmesine bakıldığında; 50'lerde alan gelişmesi, 60'larda gübre kullanımında artış, 70'lerde artan sulama ve mekanizasyon, 80'lerde ürün kompozisyonu ve rotasyonun iyileştirilmesi ile daha iyi tohum kullanılmasının gerçekleştiği görülüyor."

Dr. Erol ÇAKMAK — Dr. Hürman OCAKLI
(ODTÜ Öğr. Üyesi; GAP BKİ Başkan Yrd.)

"Tarımda destekleme niye gereklidir? Çünkü, dünyada ve gelişen ülkelerde desteğe muhtaçtır. Tarım kesiminde toprak-insan ilişkisi diğer kesimlerden çok daha önemlidir. Her zaman, gelişen koşullara göre toprak-insan ilişkisinin kamu tarafından düzenlenmesi, kamu tarafından oraya belirli hizmetin verilmesi mecburiyeti vardır. Gelişmiş ve gelişen ülkeler de dahil, dünyada tarım kesimi, sanayi ve hizmet kesiminin karşısında görece olarak küçük işletmelerdir ve ekonomide olacak herhangi bir değişimden en çabuk etkilenen, en büyük darbeyi yiyen kesim, tarım kesimidir. Tarım, yapısı itibarıyla, fiyat ve üretimde, dolayısıyla tarımda çalışanların gelirlerinde çok daha fazla dalgalanmalara maruz kalan bir kesimdir. Dolayısıyla bu dalgalanmaları yumuşatacak önlemlere her zaman ihtiyaç vardır."

Prof. Dr. Duran TARAKLI
(ODTÜ Öğretim Üyesi)

"Destekleme olayında ekonomik kurallar çerçevesinde yürüten bir takım işlerin müdahale yoluyla başka mecraaya çevrilmesi söz konusudur. Bu, sosyal nedenlerle olabilir, ekonomik nedenlerle olabilir veya stratejik nedenlerle olabilir. Son otuz yılda Türkiye'de destekleme politikalarının tarımsal yapı üzerinde fazla etkili olmadığı, tarımsal yapıyı fazla değiştirmede olduğu şeklindeki görüşü ben tamamen kabul edemiyorum. Eğer biz spesifik bir amaç ortaya koymuşsak ve bu amacı gerçekleştirmişsek, bu amaçla yeni bir teknolojinin çiftçiye kabul ettirilmesini öngörmüşsek ve uygulamalar sonucunda bunu sağlamışsak, biz burada amacımıza ulaştığımız demektir."

Doç. Dr. Ali ERYILMAZ
(TÜGEM Genel Müdür V.)

"Tarımda desteklemeyi ne için yapıyoruz? Bu sorunun cevabı olarak pek çok şey söyleyebiliriz. Gerçekte bir tek ana amaç vardır. Tarımda yapısal iyileşmeler sağlamak ve sektörü giderek daha az desteğe muhtaç hale getirmek. Ancak, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yapılan desteklemeler yapısal iyileşme sağlamaktan çok, mevcut yapı içinde geçici iyileştirmeler sağlamaya yöneliktir. Bu nedenle fiyat politikası bir araç olarak çok yoğun şekilde kullanılmaktadır. Bu tür bir uygulama bir yandan siyasi iktidarın işine gelmekte, diğer yan-

dan çiftçiler tarafından da istenmektedir. AT ülkelerinde dahi, FEOGA bütçesi incelendiğinde, harcamaların çok büyük bölümünün Garanti Fonu, küçük bölümünün ise Yönlendirme Fonu uygulamaları olduğu görülmektedir."

Prof. Dr. Oğuz YURDAKUL
(Ç.Ü. Öğretim Üyesi)

"Şu önemli siyasi noktayı unutmamamız gerekiyor. Desteği veren kimlerdir? Desteği kentli köylüye veriyor. Şehirlerde oturan kesimlerden aldığımız vergiyi, esnaf, sanatkâr, işçi, memur ve sanayiciden aldığımız vergiyi tarım kesimine aktarıyoruz. Destekleme politikalarını, vergileriyle finanse eden topluma şu mesajı vermemiz lazım; arkadaş, ben senin vergini alıp köylüye aktarıyorum ama, bunu hem onun refahı için, hem daha önemli senin refahını artırmak için yapıyorum; yani, memurdan, işçiden vergi alıp köylüye veriyoruz, ama, ne için veriyoruz köylüye? Sen daha ucuz ve fazla et yiyebileceğin, daha bol meyve yiyebileceğin, sabah kahvaltıda taze meyve suyu içebileceğin diye bunu yapıyorum."

Adnan KAHVECİ
(İstanbul Milletvekili)

"Türkiye'de çiftçinin Türkiye'ye entegre oluşu ancak kooperatifçilikle mümkün. Kooperatifçilik, çok küçük sermayeleri beraberinde destekle birlikte büyük sermaye haline getirip, büyük kuruluşlara imkân veren bir yoldur ve Batı'da geniş makyasta tatbik edilen ve netice alınmış bir sistemdir. Maalesef bizde kooperatifçilik, bilhassa 1985'te çıkan Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerini güya islah eden kanunla çıkmaza girdi.

Türk çiftçisinin, 1980'den 1990'a girerken sorunluluk trendi düşmüştür. Ben, 1968'de Trakya Birlik'i kurarken yağ sanayiini yapma kararı aldık, yağ sanayiini yaparken paramızın az olduğunu tespit ettik, olağanüstü genel kurula gittim, yüzde 50 tezyidi sermaye yaptım, o zamanki çiftçi bu tezyidi sermayeyi ittifakla kabul etmişti. Bugünkü aynı Trakya Birlik ortağı Trakya Birlik'e beş kuruş vermek istemiyor."

Dr. Erol BARAZ
(TZOB Genel Başkanı)

"Üretici fiyatlarına da değinmek istiyorum. Sürekli olarak desteklemenin karşısında olan kimse-lerin ileri sürdükleri dünya fiyatlarına karşılık, Türkiye'nin üretici fiyatlarının yüksek olduğu. Bundan korkmamak lazım; ancak, bunu yaparken belli bir parite çerçevesinde eğer belli ürünlerin üretimini artırmak istiyorsak, bu ürünler için yüksek fiyat vermeliyiz. Yoksa, dünya fiyatları aslında bizim için fazla önemli bir gösterge değil. Normal arz-talep dengesini aksettiren fiyatlar değil. Zaten yapay fiyatlar olduğuna göre bunlar onlara göre kendi fiyatımızı belirlememizin de bir anlamı yok.

Kendi maliyetlerimize göre, kendi politika ve paritelerimize göre bu fiyatları belirlemek; ama, gerekirse dünya fiyatlarının üstüne çıkmaktan kaçınmamak gerekir."

Prof. Dr. Gülcan ERAKTAN
(A.Ü. Öğretim Üyesi)

"Ziraat Bankası kredilerini biz çiftçi başına aşağı yukarı seyyanen ödüyoruz; yani çiftçi olmak, kendine göre tarif edilmiş kriterleri vermek Ziraat Bankası kredisi için yeterli. Yani, ne yeni bir üretim yapmanız, ne yüksek verim almanız, ne onu iyi değerlendirmeniz, ne ihracata dönük makarnalık buğday yetiştirmeniz, o kredide etken değil. Siz buğday için seyyanen bir kredi alıyorsunuz, gene hiçbir neticeye bağlı olmadan gübre için bir sübvansiyon alıyorsunuz. Acaba, bu kredileri biz doğrudan doğruya performansını ispat etmiş, kontratlı çiftçi örneklerine doğru yönlendirsek, onlara yardımcı olsak, Ziraat Bankası kredisini 365 gün devamlı köylünün cebinde kalan ve üretime dönük değil, sadece herhangi bir amaçla alıp istediği yerde kullanabileceği bir kredi olmaktan çıkartıp, üretime, kaliteye dönük, katma değer yaratmaya dönük bir sisteme doğru götürsek yanlış mı olur, doğru mu?"

Ali Zafer TACIROĞLU
(TOBB Ticaret Konseyi Başkanı)

"Açık ve dış ticarete koruma oranını yükseltme güçlüğünde olan, ayrıca ihracat yapan bir ülkede ürüne ve/veya girdiye sübvansiyon vererek fiyatı düşük tutma politikası, yüksek alım fiyatı ve stok/imha politikasına yeğ tutulmalıdır. Tarım 1980'li yıllarda çok önemli darbe yemiştir. Kesimi canlandırmak, sürekli büyüme sürecine sokabilmek için yine çok yönlü önlemler almak gerekir. Kısa sürede düşünülecek ve uygulanabilecek önlemler yanında daha uzun sürelerde sonuçlarını verecek ve/veya uygulanabilecek önlemleri de devreye sokmak gerekir. Tarım sorunlarını çözmeyi salt devlet sübvansiyonları çerçevesinde düşünmek büyük hata olur; çünkü, varolan koşullarda bunların çok geniş tutulma olanağı da yoktur."

Prof. Dr. Gülten KAZGAN
(İ.Ü. Öğretim Üyesi)

"Destekleme politikaları bir taraftan üreticiyi etkilerken, diğer taraftan da tüketiciyi etkiliyor. 1976-1986 yıllarında, Türkiye, Norveç, Avusturya ve Y.Zelanda da tüketiciler desteklenirken, diğer ülkelerde vergilendirilmekte. Ancak, bu destek zaman içinde bu dört ülkede giderek azalmakta, diğer ülkelerde ise vergilendirme artmakta ve 1987 sonrası, tüm OECD ülkelerinde buğday tüketicileri destekleme politikalarından olumsuz yönde etkilenmektedir. 1990'lı yıllara gelindiğinde, tüketici-

lerin en olumsuz etkilendiği ülkeler İsveç, Finlandiya, Avusturya olurken, en az olumsuz etkilendiği ülkeler, Y.Zellanda, Türkiye ve Avusturya olacaktır."

Prof. Dr. Haluk KASNAKOĞLU
(ODTÜ Öğretim Üyesi)

"Tarımdan sermaye kaçıışı gündemdedir. Bunu iktisadi göstergelerle ölçemiyoruz. Ama bir iki sosyolojik çalışmada görüyoruz. Amerika'da büyük buhran yollarında saptanan bir özellik vardır; küçük üretici kalır, sermayedar kaçar, tarımın fiyatları daha fazla bozulduğu zaman. Şimdi Türkiye'de de zengin çiftçinin, büyük toprak sahibinin, kaynaklarını tarım dışına kaydırması son derece doğaldır ve sanıyorum yer yer de gözlenmektedir. Gözlemler büyük çiftçinin gayrimenkule, minibüslüğe, ticarete sermaye kaydırmaya başladığını gösteriyor."

Prof. Dr. Korkut BORATAV
(A.Ü. Öğretim Üyesi)

"Biz sosyologlar daha çok görünene ve insanların düşünceleriyle ilgileniyoruz, dolayısıyla kendilerine değişik dönemler hakkında ne düşünüyorsunuz?, diye soruyoruz. Acaba köylüler geçmiş dönemleri (1950-1992 arası dönemi) nasıl değerlendiriyorlar? Köylünün en iyi dönemi hangisidir sorusuna cevap verene göre, en iyi denen dönem 1950-60 dönemi, onun arkasından 1983-89 dönemi geliyor. 1983-89 dönemi en iyi dönemdir diyenlere baktığımızda bunların 150 dönüm üstü toprak sahipleri olduğunu görüyoruz; köylünün kötü dönemi olarak 1978-79 dönemi denilmiştir."

Prof. Dr. Bahattin AKŞİT
(ODTÜ Öğretim Üyesi)

"Serbest piyasa mekanizması yanlıları son yıllarda şöyle bir çağrıda bulunuyorlar: "Serbest pazar anlayışından en büyük sapma komünizmdir. Komünizm yıkıldı. İkinci büyük sapma tarımdır. Dolayısıyla, ikinci saldıracak olan kale tarımdır" diyorlar. Bunlara karşı verilecek yanıt çok açıktır: Serbest pazar olgusu her zaman bir kurguydu, bilim kurgu da değildi ve bu işin kalesi sayılan yerlerde bile İngiltere'siyle, ABD'siyle yıkıldı. Bir kaç hafta öncesi Ekonomist Dergisi, ki 150 yıldır serbest pazar şampiyonluğu yapar, "Gelişmiş Ekonomilerde Serbest Pazarın sonu geldi, az gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde serbest pazar halâ yaşıyor" diye yazıyordu."

Prof. Dr. Yakup KEPENEK
(ODTÜ Öğretim Üyesi)

TARIM HAFTASI '93 İZMİR

"KENTSEL ARAZİ KULLANIMI VE İZMİR ÖRNEĞİ" PANELİNDE ZİRAAT MÜH. ODASI EGE BÖLGE ŞUBESİ ADINA AHMET TOMAR'IN SUNDUĞU BİLDİRİ

Ziraat Mühendisleri Odası Anayasamızın 135. maddesindeki tanımla, kamu tüzel kişiliği niteliği taşıyan bir meslek kuruluşudur. Bu nitelik odamıza öncelikle mesleğin ve meslektaşların hak ve yararlarını savunmak sorumluluğunu yüklemektedir.

Odamız üyelerinin hak ve yararlarını teknik, yönetsel ve özlük yönüyle savunmak yanında, hizmet verdiği tarım toplumunun ve içinde yaşadığı kentin sorunlarını da sahiplenmeyi toplumsal sorumluluğunun gereği sayarak teknoloji ve bilimin yol göstericiliğinde, katılımcılığın da gerekliliğinden hareketle çözümler aramayı, üyelerimize ilişkin görevlerimiz kadar önemli saymaktadır.

Çalışma ve uğraşlarımızın yoğun biçimde yöneldiği alan, doğal olarak tarım kesimi olmasına rağmen, toplumsal gelişim ve değişimlere paralel şekilde ortaya çıkan kent yaklaşımları ve toplumların daha güvenli ve sağlıklı bir çevrede yaşama istemleri nedeniyle, mesleğimizin uğraşı ve ilgi alanı kapsamına kentsel hizmetler de giderek daha yoğun biçimde girmeye başlamıştır.

"Kentsel Arazi Kullanımı ve İzmir Örneği" paneli de bu yaklaşımla düzenlenmiştir.

Ülkemiz genelinde ve kentimiz özelinde yerleşim açısından önemli

sorun olan ve en çok tartışılacak olan konu olan arazi kullanımını politika, planlama ve uygulama açısından, merkezi ve yerel yönetim ile meslek odaları, dernek ve üniversite düzeyinde sorgulamayı amaçladık.

Kentsel arazi kullanımı işlevsel yönüyle değerlendirilmeli ve tanımlanmalıdır. Ticaret alanları, konut alanları, yeşil alanlar, endüstri ve ulaşım alanları gibi. Belirli bir kullanım biçiminin yoğunlaştığı alanlara o kullanım şeklinin adı verilir. Bir alana bir kullanım şeklinin adını vermesi diğer kullanımların bulunmadığı anlamına gelmez. Sadece adını aldığı kullanımın daha yoğun olarak bulunmasını ifade eder. Kentsel arazi kullanımında en belirleyici faktör ekonomik faktördür.

Kentleşme ekonomik bir olayın sonucu olduğundan kentsel arazi kullanımını da bu alanları oluşturan ekonomik güçlerden kaynaklanan bir yapı belirler.

Her kentsel alan çok sayıda değişik ve birbiriyle ilişkili veya ilişkisiz işlevleri içerir. Bu işlevlerin kendilerine en uygun şartlarda olması için arazi parçaları üzerinde bir işgale olur. Hatta bu işgal adeta bir yarışa dönüşür. Aynı alanda daha önceden yer alan mekan yeni gelen kullanıma göre yüksek düzeyde kullanılmıyorsa alandan çekilir. Yeşil alanların konut ve endüstri amaçlı kullanıma alanı terk etmeleri

gibi.

Artan nüfus ve hızlı kentleşme bir taraftan kentsel kullanım altındaki alanlarda kişi ve aktivite yoğunlaşmalarına yol açarken, diğer taraftan bazı kentsel kullanımların buldukları alanları diğerlerine bırakmaları ve yeni alanların kentsel kullanımlara tahsisine neden olurlar. Yeşil alanların imara açılması, kent kenarındaki tarım alanlarının rekreasyon alanı ve konut amaçlı kullanımlara tahsis edilmek istenmesi... gibi.

Kentsel arazi kullanımı, çeşitli kişilerin, gurupların, organizasyonların ve kuruluşların değişik karmaşık ve çok sayıda istek ve kararlarının sonucu uzun bir zaman sürecinde belli periyotlarda ortaya çıkan ve devamlı biçimde niteliksel ve niceliksel değişim içinde bulunan gereksinimlere yanıt vererek şekillenir.

Bu şekillenmede yani kentsel arazi kullanımında biraz önce de belirtmeye çalıştığım gibi kent halkı, arsa spekülâtorleri, yasal kuruluşlar, özel ve resmi kuruluşlar, Tarımcı ve de plancı etkili olmaktadır. Burada belirtmekte yarar var sanıyorum, politik uygulamalar, dayatmalar resmi kuruluşlar kanalıyla oluşum bulmaktadır.

Tüm bu etkileşim için plancıya önemli görevler düşmektedir. Plancı iki ayrı grupta ele alınmalıdır.

- Devlet kuruluşları tarafından kendi bünyelerinde kurulan bürolar,
- Devlet kuruluşları yada belediyelerin dışında müteahhit bürolar.

Kentsel arazi kullanımında en etkili olan yada olması gereken ve iki ayrı grupta yer alan plancının kentsel arazi kullanımına bakışı nasıldır? Plancı ne yapar? Neyi planlar? Kimin için planlar? Neyi kime karşı savunur? Savunduğu bir temele oturuyor mu? Gerçek midir? Sorularının yanıtını bu panelde bulmuş olacağız sanırım.

Serbest plancı ve belediye plancısı açısından durum ve karşılaşılan güçlükleri her iki panelist arkadaş dile getirirlerse amaca ulaşmış olu-

ruz.

Kentsel arazi kullanımında karışımıza çıkan bir sorun da çevre düzeni planlarının olmayışıdır.

Çevre düzeni planları, konut, sanayi, tarım, turizm gibi farklı alan kullanım taleplerinin yoğunlaştığı kentsel ve onunla bütünleşen kırsal alanların birlikte oluşturdukları çevresel bütünlüğü olan alanlarda düzenlenirler.

Çevre düzeni nazım planları, kendinden daha ayrıntılı ölçeklerde düzenlenen ve doğrudan uygulamayı yönlendirmek amacıyla hazırlanan imar planları ve yerel planlar ile sürekli karşılıklı iletişim durumunda ve aynı planlama bütünü içinde yer alarak kentsel yerleşimler için düzenli ve dengeli bir gelişme sağlayıp, değerli tarım toprakları ile su kaynaklarını koruyup geliştirme yönüyle kentsel arazi kullanımı içinde önem taşımaktadır.

Kentsel arazi kullanımı içinde Çevre düzeni planlarının yeri, önemi ve işlevselliği konularında Gülbün hanım daha detaylı bilgi verecektir sanırım.

Ülkemizde nüfusun hızla artmasının yanı sıra kırsal alanlardan kentlere olan göçün hızlanması konut ve hizmetlerin büyük baskısı kentsel dokunun bozulmasına yol açarak çarpık kentleşmeye neden olmuştur.

Kentsel gelişmede planlamanın önemi kavranmadığı gibi planlamanın nasıl ve kimler tarafından yapılacağı halen tartışılmalı konular olmaya devam etmektedir.

Halen ülkemizde kent nazım imar planları hazırlanırken oluşturulan kurul ve komisyonlarda Ziraat Mühendislerine ve peyzaj mimarlarına yer verilmemektedir. Kent nazım imar planı hazırlanmasında ve kent planı doğrultusunda faaliyet gösteren mühendislik bürolarında Ziraat mühendisi ve Peyzaj mimarı çalıştırılmamaktadır.

Oysa yetki tüzüğüümüzün 23. maddesi bu konularda bizi yetkilendirmektedir:

Madde 23 :

Peyzaj mimarlığı alanında öğrenim görmüş Ziraat Mühendisleri, kentsel planlama, kırsal rekreasyon, tarihi ve doğal koruma alanları, turistik alan, yeşil alan ve park, yerleşim planları gibi projeler kapsamında yer alan peyzaj projelerinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü işlerini yapmaya yetkilidirler.

Ülkemizde arazi kullanımı incelenince ortaya çıkan gerçek, ülke genelinde planlara dayalı arazi kullanımının gerçekleşmediğidir. Kentsel kullanım, sanayi yer seçimi, turizm yerleşmeleri ve tarım arazileri ile ilgili kararlar bir ülkesel arazi kullanımı çerçevesinde ele alınmaktadır. Sektörlerdeki uygulamalar yanı sıra kuruluşların uygulamaları birbirinden bağımsızdır.

Sektörler arası tamamlayıcılık ve kuruluşlar arası eşgüdüm yerine sektörler arası yarışma ve kuruluşlar arası bir çatışmanın yaşandığı görülmektedir.

Amaç dışı kullanımlar tarımın aleyhine gelişme göstermektedir.

Bunları söylerken ikilem içinde olduğumuz kesinlikle düşünülmemelidir. Çağdaş anlamda gelişme ve kalkınma bir bütündür. Gelişimin temelinde kentleşme ve sanayileşme yer almaktadır. Ülkemizin sanayileşmesi, kentlerimizin büyümesi kaçınılmazdır. Oto yollar, barajlar, arıtma tesisleri, fuar alanları, ticaret merkezleri, oyun alanları, parklar konutlar yapılacaktır. Topraklarımızı koruyalım sloganıyla 50, 100 hatta 500 yıl öncesinin ilkel koşullarına özlem duymadığımız bilinmelidir.

En alışılmalı ve en çok toprak kullanımı tarımdır diyerek diğer kullanımlara toprak tahsisi yapılmamalı anlayışı kadar toprak varlığını çok diyerek verimli tarım topraklarının savurgancı kullanımı da yanlıştır.

Amaç dışı kullanımların planlı bir şekilde yapılması tarımsal alanlar üzerindeki kentsel kullanım taleplerini tarımdaki kullanımlarla

uyumlu bir biçimde çözümlenmektedir.

Alternatif alanlar ve kent içinde halen kullanılmayan boş alanlar varken verimli tarım topraklarının kullanılması yanlıştır.

Amaç dışı kullanımlarda kentsel arazi kullanımının yoğun biçimde yer aldığını görmekteyiz.

Arazi kullanımında yasalardan, tüzüklerden ve yönetmeliklerden kaynaklanan sorunların da olduğu bilinmektedir.

İZMİR ÖRNEĞİ

İzmir 1950 yılından beri hızlı ve sağlıklı bir kentleşme sürecinde bulunmaktadır. İzmir de hızlı kentleşme ve dolayısıyla kentsel arazi kullanımındaki artışın çeşitli nedenleri vardır.

Doğal yapısı, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel özellikleri yanında hızlı bir sanayileşmenin olması İzmir'e göçü artırmıştır. Öylesine bir yoğunlaşma olduğu, yapılan bir araştırmada (1985 yılı) İzmir'de yerleşme yoğunluğu 900 kişi/ha'dır. Amerikada nüfusu 250.000'den fazla olan şehirlerde yerleşme yoğunluğunun 80 kişi/ha olduğu saptanmıştır.

Bir diğer araştırmada İzmir'de kişi başına düşen açık alan miktarı 1965 yılında 2.9 m²/kişi iken hızlı ve sağlıklı kentleşmeye paralel olarak 1985 yılında 1.32 m²/kişi olmuştur. Bugün ise 1 m²/kişi olduğu ifade edilmektedir. Olması gereken girilebilir alanda 7 m², girilmeyen alanda 14 m² dir.

Hızlı, sağlıklı, çarpık kentleşmenin yaşandığı İzmir Büyükşehir bütününde 1972-1985 yılları arasında 22520 hektar tarımsal alan kaybı olmuştur. Toplam alan 92.000 ha'dır.

10 Ocak 1993 akşamı Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Yüksel ÇAKMUR, Orhan BORANLI dakikalar programında İzmir'in bir beton yığını olduğunu ifade ederek, yeşil alan, park ve çocuk oyun alanı bulunmadığını belirtti. Üniversite'deki yeşil alanlar ile Çiçekli ve Güzelbahçe'nin imara açılmasını

engelleme girişimlerini biliyor ve takdir ediyor. Kısa vadeli ve uzun vadeli bir çalışmamız var mı? İzmir büyüyor. Yapılan araştırmada Bornova'da 1972 yılında 3410 ha tarım alanı 1987 yılında 990 ha düşmüş, aynı yıllarda kentsel ve kırsal konut alanları toplamı 3500 ha. dan 7920 ha'a çıkmıştır. Aynı dönemde kentsel yeşil alanlar 3470 ha.'dan 1330 hektara düşmüş, endüstri alanı 1270 ha'dan 2240 ha.'a çıkmıştır. İzmir'de Kentsel arazi kullanımındaki çarpıklık sadece Bornova ile sınırlı kalmamış İnciraltı, Bornova, Narlıdere ve Güzelbahçe aksında 1972 yılında 10400 ha. olan tarım alanı 1987 yılında 3100 hektara düşerken, yerleşim alanı toplamı 1600 hektar iken 1987 yılında 8900 hektara çıkmıştır.

1972 yılında Karşıyaka'da 2100 ha.olan tarımsal alan 1987 yılında 520 ha düşmüş, kentsel arazi kullanımını 1972 yılında 8970 ha iken 1987 yılında 12920 ha.'a çıkmıştır.

Buca aksı üzerindeki arazi kullanımındaki değişme de farklı olmuştur. 1972 yılında konutsal, endüstriyel yerleşimler ve iş merkezleri 12537 ha iken 19525 ha.'a çıkmış, 8263 ha tarım alanı 1275 ha'a düşmüştür, 1972 ve 1987 yıllarında.

Neler Yapılmalıdır?

Çağdaş kentsel arazi kullanımı politikasının amacı, sağlıklı ve dengeli bir kentleşmenin gerçekleşmesine yardımcı olmak, arsa vurgunu önlemek; kentlerde konut, gecekondular ve alt yapı sorunlarının çözümünü kolaylaştırmaktır.

Bu bağlamda uyulması gereken

temel ilkeler;

- Bireylerin değil toplumun çıkarlarını rehber edinmek,

- Toprağın iyeliğini kesinlikle elden çıkarmamak,

- Kiralamayı satmaya her zaman yeğlemek,

- Kamuyu olabildiği ölçüde toprak sahibi yapmak ve topraktaki değer artışlarından doğan "kazanılmamış gelirleri" kamuya mal etmektir. Geçen yıl Konak Belediyesinin yaptığı gibi önce arazilerin satışını gerçekleştirip, daha sonra imara açmak son derece yanlıştır. Güzelbahçede yapılmak istendi, Büyükşehir Belediyesi engelledi.

- Kamu, toprağı yalnız yeşil alan yada benzeri hizmetler için kullanmak zorunda değildir. Türlü yararlanma yolları ona da açıktır. Kamu neden elindeki rantıye alma tekeline başkalarına bırakarak zarar görüyor ve çarpık gelişmelere neden oluyor?

- Kent nazım imar planı hazırlanmasında ve kent planı doğrultusunda faaliyet gösteren bürolar Ziraat mühendisi ve Peyzaj mimarı çalıştırılmalıdır.

- Kentsel arazi kullanımında ilgili meslek odalarının oluru alınmalıdır. Yerel yönetimler meslek odaları ile işbirliği içinde olmalıdır.

Güçlü ve Özerk Yerel Yönetim katılımcılık ve açıklıkla sağlanır.

Bu konuda önemli belgelerden biri de 1988 Ekim ve Kasım aylarında düzenlenen "Avrupa Konseyi Avrupa Yerel ve Bölgesel Yetkilileri Sürekli Konferansı"nın sonuçlarıdır.

18-20 Ekim 1988 tarihlerinde yapılan "Kentlerde daha iyi yaşama koşullarını sağlamak, mimari, yerel yetkililer ve toplum arasında işbirliği" başlıklı uluslararası tartışmada, katılan ülke temsilcilerinin görüş birliğine vardıkları konulardan biri, madde 12 aynen şöyledir. "Kentsel gelişmede özel sektörün gittikçe artan rolü, yerel yetkilerle etkin biçimde işbirliği yapılacaksa, demokratik denetimin güçlendirilmesini gerekli kılar."

Biz bunu İzmir'de yerel bazda gerçekleştirebilseydik kentsel arazi kullanımı ve kentsel yatırımlar özelinde bugün var olan tartışmalar daha üretken önerilere, hatta projelere dönüşürdü.

Konak projesi, Kordon yolu, Karşıyaka 8 katlı otopark, Görece'deki hal binası ve içime suyu arıtma tesisi, kampüsteki yeşil alanların imara açılması, Çiçekli ve Güzelbahçe'nin imara açılması girişimleri ve İnciraltında yapılması düşünülen 3600 dekar üzerindeki fuar alanı ve Atatürk ormanındaki yapılaşmaları konusunda daha sağlıklı değerlendirme olanağımız olur sanırım.

Nitekim Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 1983 yılındaki kararıyla kurulan "Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun raporunda kentsel sorun başlığı altında yer alan bölümde sorunun çözümü için Yerel yönetimi güçlendirmek yanında kendi kendine yeterli olma ve vatandaş katılımını, ulusal kent stratejileri, kaynakların daha çoğundan yararlanma önerileri ile beraber getirmektedir.

Günümüz koşullarında, Belediye Meclislerinin dinamik, üretken yapıda olmadıkları, toplumsal ve yerel istekleri karşılayacak teknik, tüzel, siyasal ve kültürel bilince yeterince sahip bulunmadıkları da gözönüne alınırsa yerel yönetimlerin meslek odaları ile işbirliğine olan gereksinimlerinin gerekliliği daha bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

SAYIN ÜYEMİZ

**ÜYE ÖDENTİLERİ 1993 YILI İÇİN AYLIK
20.000.-TL.'DİR.**

**ÖDENTİLERİNİZİ POSTA ÇEKİ HAVALESİ İLE TMMOB
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI 271551 NOLU
HESABIMIZA YATIRABİLİRSİNİZ.**

I- GİRİŞ

Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)'nin Dünya piyasalarına ve üretim kararlarına olası etkileri, projenin uluslararası niteliğini öne çıkarmaktadır.

GAP'nin, Bölge ve ülke düzeyinde ekonomik değişkenlere doğrudan etkilerini tanımlamak bile güçtür. Planlama bazında, yatırım -üretim ve dağıtım süreçlerinin tanımlanmasında birtakım zorlukların gündeme gelmesi beklenmelidir. 8 il (Urfa, Diyarbakır, Mardin, Adıyaman, Siirt, Batman, Şırnak, ve Gaziantep) ve bu bölgede yaşayan 6 milyon insanı doğrudan etkileyecek proje plan girdilerinin, başka bir anlatımla proje parametrelerinin sınılanmış ve emsal üretimlerin (örnek olayların) gözlenememiş olması, önerilen senaryoların geçerliliğini tartışılır kılmaktadır. Bu kaygımız özellikle, tarımsal üretim düzeyleri ve üretim desenine ilişkindir. Ayrıca GAP, Bölgesel Gelişme Projesi olarak algılandığına göre, macro-plan sıkıntılarını, GAP Bölge Plan süreçlerine taşımamak gerekir:

Bilindiği üzere macro-plan, sektör planlamasındaki projeksiyonlarını, belirlenmiş bir teknolojiye dayandırmaktadır. Buradan, proje toplamalarıyla, plan hedeflerinin çakışmadığı sonuçları doğabilmektedir. İşte bu denge farkı, planlamanın, değişken koşullara ve veri tabanına göre yinelenen bir süreç olduğu sonucunu getirmektedir. Ve bu süreç, pilot uygulama ve deneylerle doldurulmalıdır.

Örnek verilecek olursa;

Harran Ovası sulama sistemlerinde tersiyer sulama kanallarında aralıkların 350 m olacağı varsayımına karşın 150 m'lik aralığın daha uygun olacağı görüşü getirilmektedir. Bu yaşamsal bir "tercih"tir. Çünkü, kanal aralığı, tarlaya verilecek su miktarını ve suyun top-

GAP VE EGE TARIMI ETKİLEŞİMİ

RIFAT DAĞ

rak yüzeyinde kalma süresini belirlemektedir. Suyun çoğu çoraklaşmaya, azı ise bitkinin gelişmemesi sorunlarına yolaçmaktadır. Optimum çözüm için ise çok deney gerekir. Aslında, kanal aralığını dar tutarak, yatırım maliyetini arttırabiliriz, ama, aslolan proje gelirleridir. Ve onun optimumizasyonu, projeyi kısa sürede geri öder. Eğer kanal yapılacaksa, bu konuda zaten seçenek de yoktur.

Görülüyor ki, bölgesel planda, proje tanımları önem kazanıyor ve bu yöndeki seçmeler, plan çıktılarını büyük ölçüde etkiliyor.

Bölgesel entegre gelişme planının iç dinamikleri soruşturulduğu kadar, projede bölgelerarası etkileşimin araştırılması da önem kazanmaktadır.

Bu çalışmamızda, GAP'ın bir başka boyutunu, EGE tarımına etkilerini tartışacağız.

Neden GAP ve EGE ?

2005 yılında tarımsal üretim hedeflerine ulaşacağı varsayılan GAP'ın üretim deseni ile EGE üretimi benzeşecek ve aynı faktör oranlarına gelinecektir. Bu konu irdelenmelidir. Bu çerçevede, GAP'ın EGE tarımına, ekonomisine ve sosyal yaşamına olası etkilerine de kısaca değineceğiz.

II- TÜRKİYE TARIMINDAKİ DARBOĞAZLAR GAP'LA AŞILACAKTIR

GAP'ın iki önemli temel ge-

rekçesi dile getirilmelidir. Bunlardan biri, GAP Bölgesi refah düzeyinin düşüklüğü ise diğeri de GAP bölgesinin su ve enerji kaynaklarının olağanüstü zenginliğidir. Fırat ve Dicle havzasının yıllık ortalama yerüstü su miktarı 53 milyon m³ tür. Bu düzey, kendisinden sonra gelen Doğu Karadeniz ve Doğu Akdeniz havzaları toplamının iki katıdır.

Bu iki gerekçenin yanında, önemli bir üçüncü gerekçe de, TÜRKİYE'NİN STRATEJİK TARIMSAL TEMEL ÜRÜNLER DARBOĞAZI'dır. Bu darboğazın aşılmasında GAP, temel potansiyel kaynaktır.

Gerekçelere kısaca değinmek istiyoruz:

1. GAP BÖLGESİ REFAH DÜZEYİ DÜŞÜKTÜR

GAP Bölgesinin, GSMH'dan aldığı pay, Türkiye ortalamasının % 47'si kadardır(1). Bölgelerarası gelir farklılaşmasının giderilmesinde önemli bir araç olduğu düşüncesi korunmalıdır.

Türkiye'nin kalkınma çabalarında izlenen yol ve "merkezi plan" kaosu, giderilmesi güç sorunlar doğurmuştur. GAP modeli büyümenin "merkezileştiği" kalkınma stratejisinden, büyümenin "sıkletini" de arttıracak gelişme stratejisine dönüşümde altın bir fırsattır. Gelişimin, sivil iradeyle bölgesel projelerde yükseldiği de unutulmamalıdır.

2. GAP'IN TEKNİK GEREKÇELERİ ÜSTÜNDÜR

Türkiye'nin en yüksek gün uzunluğa sahip bölgede güneş enerjisi, zengin su kaynaklarıyla bütünleşerek, bitki fizyolojisindeki fotosentezle üretim emsalsiz büyüyecektir. Ayrıca GAP, önemli bir enerji üretim projesidir. Hidroelektrik üretimi 24 milyar kwh'le, Türkiye elektrik üretiminin % 50 sine ulaşacaktır.

**3. TÜRKİYE STRATEJİK
TARIMSAL TEMEL
ÜRÜNLER DARBOĞAZINA
GİRMEKTEDİR**

Tarımın, macro-ekonomik dengelerinin, ölçek ekonomiler lehine bozulma sürecinde, toparlanma ve fon geliştirme yeteneği gerilemiştir. Bu sonucu, tarımın yapısal sorunlarının giderilmesi, işletmeler organizasyonu gereksinimlerinin ertelenmesi, süregiden yanlış destekleme politikaları hızlandırmıştır.

Tarımda büyüme hızı, son 15 yılda % 2'lerin altına inmiş ve 70'li yıllarda, milli gelirden % 25 pay alırken, bugün bu oran % 18' lere düşmüştür(2).

Tarımın yatay genişleme olanağının daraldığı kanısı yaygındır. Artık, arazi genişliğinde büyüme sınırlarının zorlandığı bile söylenebilir. 1950 yılında 16 milyon Ha olan tarımsal arazi miktarı, 28 milyon Ha'a genişletilmiş ama, iktisaden faal nüfusun birim alana düşen payı yükselmiştir. 1965 yılında bin dekara 38 faal nüfus düşüyorken, 1985'deki düzey 44'tür(4). Nüfus artışı, yükselmiştir. Aslında 28 mil. hektar-

lık dilimin tarıma elverişli olmadığı da bilinmektedir.

Yaşanan durum, Türkiye'nin "kendine yeterli tarım ülkesi" olma özelliğini yitirmiş olmasıdır.

Başta bitkisel ve hayvansal yağlar olmak üzere, yün, deri, yağlı tohumlar, ipek ve hayvansal besinlerde önemli ithalatlara sözkonusudur. Buna karşın, buğday, fındık ve tütünde, kamu stokları önemli boyutlardadır(Tablo 1).

Bir bakıma, tarımsal ürünlerdeki destekleme politikalarının, dış ve iç pazar isteklerini gözetmediği, bununla ilgili destekleme "mekanizmalarının" rasyonel işletilemediği söylenebilmekle birlikte, tarımdaki yapısal sınırlamaların da stratejik ürünler üretimini kısıtladığı vurgulanmalıdır.

Stratejik ürünlerde, tarımın güncel sıkıntıları yanında uzun erimli kaygılar da vardır.

2000'li yıllar için fiili üretim projeksiyonları, iç talebin gerisindedir.

GAP, Türkiye tarımının önemli bir çıkış noktasıdır. Bu arada, bölgenin de kalkınma gelişme fırsatıdır.

**III.GAP ve EGE
TARIMI**

Ege Bölgesi kapsamına, DPT'nin benzer ekolojik özellikleri nedeniyle II. Bölge olarak belirlediği 9 il (Aydın, Balıkesir, Burdur, Çanakkale, Denizli, İzmir, Isparta, Manisa ve Muğla) alınmıştır.

Ege, GAP'la etkileşimi olumlu yaşayacaktır.

2005 yılındaki üretim deseni ve niteliğiyle GAP, Ege ile benzer karakter sergileyecektir.

Değerlendireceğimiz 9 ana ürün grubunda, 2005 yılındaki üretim düzeyleriyle EGE ve GAP, Türkiye tarımsal üretiminin yarısını(%46.8) göğüsleyecektir. Bu düzey, üretim oranlarına ilişkindir(Tablo:2). Aslında, katma değer katkıları daha yüksek olacaktır.

Üretim miktarları yönüyle, pamuk, tahıl, baklagil (mercimek), yağlı tohumlar ve süt ürünlerinde GAP öne geçiyor; yumru bitkiler ve sebze EGE öndedir. Meyvede birbirlerine yakın üretim sözkonusudur. Meyve çeşit çokluğunda EGE avantajlıdır. Çünkü, GAP meyve üretiminde daha

**Tablo 1
Temel Tarımsal Ürünlerde Dış Ticaret**

Mal Grubu	Ölçü	İthalat		İhracat		Değer (mil \$)	
		Miktar	Değer	Miktar	Değer	Mal Grubunda Ödemeler Dengesi	Miktar
Hay.+ Bit. Yağlar	Ton	661.089	303	256.366	202	-404.723	-101
Canlı Hayvan	Baş	1553.209	109	2702.351	203	1149.142	+92
Etlar	Ton	17.398	11	23.414	55	6.016	+44
Pamuk	"	126.433	303	209.613	587	83.180	+284
Yapağı+Yün +D.Mensucat	"	36.087	129	1.931	19	-34.156	-110
Sentetik+Sun'i Flament	"	49.425	218	43.975	158	-5.450	-60
Sen.+Sun'i Devamsız Lifi.	"	134.429	282	76.214	275	-58.215	-7
Hayvansal Gıda	"	164.127	53	23.396	6	-140.731	-47
İşlenmemiş Deri, Kös, Kürk	"	57.628	129	283	0.8	-57.345	-128
Yağlı Toh.ve Yağlı Mey.	"	37.184	33	6.027	7	-31.157	-26
Tütün	"	4.091	337	94.878	442	-	+105
			sigara				
İpek	"	115	5	44	0.4	-71	-5

(Kaynak: DİE, Dış Ticaret İst. 90'dan derlenmiştir.)

çok "FİSTİK" öngörülmektedir.

Ürün desenine girecek çeşitleri, sosyo-politik (ürün destekleme politikası v.s.) seçmeler baskılı olmadıkça, piyasa koşulları belirleyecek ama; onun da gerisindeki talebin gelir eksikliği etkeni, çok önemli bir değişkendir.

"Teknoloji Altyapısı" (Eğitim, sağlık, adalet, çevre ve kentleşme) (3) yüksek EGE'nin bu etkileşimdeki işlevi önemlidir.

GAP'la üretilecek tarımsal ürünler, yurtiçi piyasa ve EGE Bölgesi için darboğaz getireyecektir. Üretimler daha çok, bölge içi ve yurtiçi açığı kapayacaktır. Hayvansal+bitkisel yağlar, yapağı+yün+yünlü mensucat sentetik elyafı karşılanan doğal lif açığı, hayvansal gıda, işlenmemiş deri+kösele ve yağlı tohumlardaki açıklar(Tablo 1), Türkiye için önemli bir darboğazdır.

GAP'la 160 bin ton margarin+143 bin ton sıvı yağ üretilerek, bunun da %44'ü bölge içinde tüketilecektir(5).404 bin ton hayvansal+bitkisel yağ ithal ettiğimiz düşünülecek olursa, yağ açığımızın GAP'la bile kapatılamayacağı görülecektir.

GAP'ta pamuk üretiminde önemli bir gelişme yaşanacaktır. Türkiye fiili üretiminin iki misli bir üretim (1.4 milyon ton) gerçekleşecektir. 567 bin tonluk pamuk lifinden,467 bin ton ipelik üretilecektir. İpliğin 227 bin tonu yurtiçine verilecek, 238 bin tonu bölgede dokumada kullanılacaktır; üretilcek 646 m2 pamuklu dokumanın %26'sı bölge içinde, %55'i yurtiçinde tüketilecek, %19'u ise yurtdışında satılacaktır(5).

Öngörülen kırmızı et ve sütün tamamı bölge içinde beyaz et üretiminin %24'ü yurtiçinde tüketilecektir(5).

Üretilmesi öngörülen 40 bin ton salçanın %55'i yurtiçinde tüketilecektir.

IV. STRATEJİK TEMEL ÜRÜNLER TÜKETİM EĞİLİMİ, TARIMSAL SİSTEMİMİZDE DÖNÜŞÜMÜ GEREKTİRMEKTEDİR

GAP, katmadeğeri ve sanayiye dönüşümü yüksek ve su-lu tarımla avantajlı görülen, pamuk, sebze, meyve,yem bitkileri ve hayvansal ürünleri önmektedir.

GAP projeksiyon üretimleri, EGE üretimiyle benzeşme gösterecek ve aynı faktör oranlarına oturacaktır. Bu durum, entegrasyon ve işbölümünü yoğunlaştıracaktır.

Batı ülkelerinde, tahılların talep esnekliği (-)dir. Gelişmekte olan ülkelerde bile(0)'a çok yakın, ama (+) değer taşıdığı gözlemlenmiştir.

Buna karşın, Dünya tahıl üretimi katlanarak artmaktadır. Bugün ve gelecekte varolacak tahıl arzı fazlası trendinin, çok daha büyük olarak yaşanacağı sanılmaktadır (6).

Tahıl, gelişmekte olan ülkelerin yaşamsal temel üretimi olarak kaldıkça ve gelişmiş Batı ülkeleri bu sektördeki üretimlerini arttırıp dünya piyasalarına dampedlerle girdikçe, Batı'nın tahılı stratejik bir si-

lah olarak kullandığı görülecektir. Bu silah, ihracatı tahıla dayalı AGÜ ekonomilerini güçsüz bırakmaktadır.

GAP'ın tahıl üretimini minimuma alarak, endüstriyel sentezleşme sürecinde dönüşümü yüksek üretimleri öne çıkar-ması, tarihsel bir sorumluluktur.

Bu nedenle Türkiye'de ve GAP Bölgesinde tahıl üretimi en azda tutulmalıdır.

Bir başka olgu, alt ve orta gelir grubundaki ülkeler için lüks mallardan sayılan ve talep bin gelir esnekliği pozitif olan etin, gelişmiş ülkelerdeki esnekliğin sıfır veya sıfıra yakın negatif olmaya başlamasıdır (6).

Ancak, Türkiye'de ve GAP'taki genel et açığı öylesine büyüktürki; GAP'ta üretilecek kırmızı et, herhangi bir bölgeyi veya ülkeyi negatif etkilemesi pek olası değildir. Ayrıca, hayvansal ürünler, ekmekte olduğu gibi gelir düzeyi arttıkça, talebi gerileyen(inferiör) ürünler değildir. Belli bir üretim noktasına kadar (max. tüketim) gelir düzeyine koşut olarak, diğer gıda ürünlerine "ikame" olmaktadır.

DİE'nce 1984 yılında yapı-

Tablo:2

2005 YILINDA GAP VE EGE BÖLGESİ (II. TARIMSAL BÖLGE)ÜRETİMLERİ:(MİLYON-TON)

ÜRÜN	TÜRKİYE ÜRET.		GAP ÜRET.		EGE ÜRET.		GAP+EGE ÜRET.
	MİKTAR	%	MİKTAR	%	MİKTAR	%	
TAHİL	27.3	100	5.0	21	2.5	9	30
BAKLAGİL	1.87	-	0.8	50	0.260	14	64
END.BİTKİLER	13.9	-	1.4	11	1.170	8	19
YAĞLI TOHURLAR	2.8	-	1.4	58	0.660	23	81
YUMRU BİTKİLER	6.44	-	0.5	9	0.660	10	19
MEYVE	11.9	-	3.5	34	3.45	28	62
SEBZE	17.78	-	2.6	17	4.76	24	41
SÜT	5.03	-	1.5	34	0.71	14	48
ET	0.42	-	0.167	46	0.050	11	57
PAMUK	0.770	-	1.400	-	0.260	-	%46.8

(Kaynak: DİE tarımsal yapı ve C.TAHAOĞLU'nun yayımlanmamış çalışmalarından derlenmiştir. Ege ve Türkiye'nin bugünkü üretimleri %'lik artış hızına göre 2005 yılına tarafımızca projekte edilmiştir.)

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

lan, "Gıda tüketimi ve Beslenme anketi" ne göre, en düşük gelir grubu, ortalama süt tüketiminin 1/5'ini, yüksek gelir grubu ise iki katını tüketmektedir.

Tüm Dünya'da sentetik elyaf giyim bırakılmakta; bunun yerine pamuk ve pamuğa dayalı sanayi ürünleri ikame edilmektedir. Bu ürünlerde talebin gelir esnekliği pozitif ve l'den çok büyüktür.

Tahıl ve kısmen bakliyat üretiminden, temel stratejik ürünler dönüşüm, Dünya piyasalarının uzun erimli gereksiminin de bir gereğidir.

5.GAP'TAN SONRA, EGE TARIMININ YENİDEN DÜZENLENME PERSPEKTİFLERİ

Ege tarımsal üretimi, GAP'ın sonuçlarından, iki alt sektörde ve ancak kısa vadede etkilenecektir. Bunlardan biri pamuk, diğeri sebzedir. Aslında GAP'ın pamukta yurtiçi piyasaya ek arzı 467 bin ton ipliklidir. Dış ticaret tablosuna baktığımızda (Tablo 1) inferiör mallar olan sentetik elyaf ithalatı toplamı ise 433 bin tondur ve yaklaşık, inferiör karakterli ithal girdi kadar ek üretim sözkonusu olacaktır.

Yurtiçi ve Dünyada lif seçimindeki olası gelişmeler, bu ek arzın baskı olmayacağı sonucunu doğrulanabilir. Bu birinci olasılıktır.

İkinci olasılık;

GAP pamuk üretimi ile birlikte, Ege pamuğu, kısa vadede rotasyon bitkisi olarak düşünülecek, uzun erimde ise yoğunlukla ekiliş gerçekleştirecektir.

Sebze üretiminde ise Ege, ürün fiyatı+nakliye nisbi avantajlarına, ekolojik koşulları teknoloji ile kontrol etme seçmeleriyle, uzmanlaşmaya gidebilir. Seracılıkta olduğu gibi.

Meyvede bölgeler arası rekabet yoktur. Çünkü GAP

meyve büyüklüklerini "FISTIK ÜRETİMİ" oluşturmaktadır.

GAP'ın gelişme gösterecek bir diğer sektörü bağcılıktır. Bu ise, Ege üzümlerine rakip değildir. GAP üzümleri şıralık, Ege üzümleri ise sofralıktır.

GAP'a girerken Ege tarımını ve tarımsal sanayiini, önemli görevler beklemektedir. GAP'ın gereksindiği 300 bin ton bitkisel ürün damızlık tohumu, 9 milyon meyve fidanı, 8 milyon zeytin ağacı ile 1 milyon başa yakın gelişecek sığırcılığına "GEN TRANSFERİNDE" ancak EGE yeterli altyapılara kavuşabilir. Bu nedenle EGE'nin şimdiden uzmanlaşması gerekmektedir.

GAP'ın tarımsal ilaç'ta gereksinimi 200 bin ton, gübrede ise 800 bin tondur. Bu sektörlerde de EGE önemli bir bölgedir.

Nakliye araçları, 37 bin traktör, sulama sistemleri ve agroendüstri teknoloji transferinde, EGE'ye önemli görevler düşecektir.

Ayrıca, inşaat ve konut sektöründe GAP önemli büyüklükler yaşayacaktır.

VI.EGE'YE GAP BÖLGESİ NÜFUS BASKISI AZALACAKTIR

Başta İzmir olmak üzere, Ege'nin önemli yerleşim merkezleri, GAP Bölgesi nüfus baskısını yaşamaktadır. Bu olgu hem göç veren hem de göç alan yöreler ve iller için olmaz sorunlar doğurmaktadır.

1980-85 yılları arasında , GAP illeri 80 bin göç vermiş, EGE 94 bin göç almıştır. En çok nüfus alan il, 82 bin göçmenle İzmir'dir (Tablo 3.) Ege'nin yaşadığı bu demografik hareketin diğer ucunda, büyük olasılıkla GAP göçü vardır.

Bilindiği üzere göçler, insanı, kentleri, ekonomiyi, sosyal yaşamı etkilemektedir. Bu olgunun sosyal maliyeti tartış-

maya açıktır.

Bu yöndeki göç, GAP'ta toprak mülkiyeti düzeninde düzenlemelere gidilirse duracak ve bir bakıma "mevsimlik işgücü" açığı doğacaktır. Aslında, teknolojik gelişmeler, tarımda "işgücü" maliyetini önemsiz kılmıştır.

Ayrıca, bu yöndeki istihdam biçimi sağlıksızdır. İstenen ve beklenen gelişme, iş gücünün GAP'ta formel ve sürekli istihdamı ile mevsimlik işçilik dramının son bulmasıdır.

VII.GAP UYGULAMASIN- DA YAŞAMSAL SORUNLAR

Ülke kalkınması için öngörülen "refah düzeyinin artırılması ve yaygınlaştırılması" amaçlarının, GAP için de geçerli olacağını biliyoruz.

Tüm kaynakların plan hedeflerinede oluşan optimum bileşenlerinin düzeyleri, projenin başarısına da göstergedir. Proje amaçlarıyla proje hedeflerinin örtüşmesi, başarıda mekanizmal koşuldur.

Bilinen durum, proje hedeflerine ulaşmanın, strateji ve yöntem gibi proje araçlarının rasyonel kullanımıyla olanaklı olduğudur.

Bu bölümde, iki başlık altında topladığımız proje risklerini gözden geçirmek istiyoruz:

1. GAP PLANLAMA/ MACRO - PLAN SORUNLARI

GAP Master Plan hedeflerinin, bölgelerarası gelişmişlik farkını gidermesi beklenmemelidir. 2005 yılı GAP gelir hedefi, Türkiye ortalamasının %55'i olarak düşünülmektedir. Bu hedef, düşüktür.

GAP'ta toprak-insan ilişkilerinin düzenlenmesi gereği, sadece bir "Mülkiyet operasyonu" olarak algılanmamalıdır. Bu program öncelikle insan kaynaklarının üretime alına-

Bir Milli Piyango biletinin anatomisi

Milli Piyango, ulusal değerlere katkı felsefesiyle faaliyet gösteren bir kurumdur. İştirakçilerin Milli Piyango bileti için bütçelerinden ayırdığı liralardan yaklaşık % 60'ı ikramiye olarak yine onlara geri döner. Hasılatın geri kalanı ise,

ülke savunması, ülke tanıtımı ve geleceğin sahibi çocuklarımızın korunması için kullanılır. Milli Piyango İdaresi, kuruluşundan bugüne kadar, toplumdaki aldığı topluma vermiş, ülkemizin geleceği için kullanmıştır. Bundan sonra da aynı amaçla kullanacaktır.

MİLLİ PİYANGO

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

rak, geliştirilmesi sorununa temel bir bakıştır. Konu tartışılmalıdır.

1860'lı yıllarda, "Osmanlı adazi kanunnamesi" ile miri sistemin bırakıldığı ve köylülerin topraklandırıldığı biliyoruz. Bu program, Doğu'da yanlış uygulanmıştır; özellikle GAP sulama alanına denk düşen coğrafyada, topraklandırılanlar, birkaç ailedir. Sonuç: GAP bölgesinde kırsal ailenin %41'i, 1.5 milyondan fazla insan topraksız ve üretim dışındadır (1). Bunların üretime kazandırılması, insan kaynağının geliştirilmesi, teknolojik birikim için bilgi altyapılarının oluşturulması yanında, kırsal kesimin kentlere nüfus baskısının azaltılmasında da sonuçlar verecektir.

Bölgeci "Ana Ulaşım Yolları", GAP'ın Doğu Anadolu hayvancılığına entegresi ve proje altbölgeleri yatay ilişkileri için, kuzey-güney aksında da planlanmalıdır.

Uzakdoğu ve Ortadoğu'ya açılan ihracat kapıları altyapıları geliştirilmelidir.

Drenaj ve arazi tesviyesi planlanmamıştır. Bu, çoraklaşmayı getirebilecek bir sorundur.

2. GAP PROJE YÖNTEMLERİ SORUNLARI

Bugünlerde, kamu kurumsal örgütlenmesine ilişkin, "GAP YÖNETİMİ YASA TASLAĞI" gündemdedir.

Bu taslakta, GAP İdaresinin yatırımcı kimlik kazanması önerilmektedir. Bu istek, ek organizasyon maliyeti ve "bürokratik kargaşayı" doğuracaktır.

Ayrıca yasa taslağında, GAP Bölgesi Yerel Yönetimleri "hak ve yetkilerinin" gerektiğinde GAP İdaresine devri önerisi gerçekleşirse, "Yerel Yönetimler Demokrasisi" vesayet altına alınmış olacaktır. Ülkede, farklı yapılarda yerel yönetim mekanizmaları doğacaktır. Yasalar karşısında vatandaşın eşit olacağı ilkesi, gelişme ve adaletin zedelenmemesi için korunmalıdır.

Yatırımların, özellikle tarlaçi geliştirme hizmetleriyle tarımsal altyapı çalışmalarının aksatılmaması, projenin başarısı için de gereklidir. Bu çerçevede görülmektedir ki, Urfa tünellerinin büyük ölçüde tamamlanmasına karşın, henüz sulamaya alınabilecek arazi, 6000 Ha'dır; potansiyelin 1/100'ü kadar bir gerçekleşme...

Arazi toplulaştırılmasında, program hedeflerinin gerisinde kalmıştır. 60.000 Ha programlaşırken, 25.000 Ha'lık alan toplulaştırılmıştır.

Kralkızı, Dicle ve Batman barajlarında, büyük gecikmeler söz konusudur. Özellikle Silvan barajının projelendirilip hayata geçirilmesi ile 170.000 Ha'lık alan sulanabilecektir.

Bu bölümde söylenebilecek en önemli konulardan biri, çiftçinin eğitimi ve tarımsal yayım hizmetleridir. Çiftçinin demokratik örgütlenmesi ve eğitilmesi modelinde, TYUAP (Tarımsal Yayım ve Uygulamalı Araştırmalar Projesi) uygulaması, GAP bölgesinde başarısızdır. Daha çağdaş, katılımcı ve ekonomiyi dikey bütünleştirici örgütlenme modeli geliştirilmelidir. Eğitimle, oluşturulacak çiftçi organizasyonları, aynı modele oturtulmalıdır. Çiftçinin girdi tedarikinden pazarlamaya kadar geliştirilmiş organizasyonlarında, eğitim rasyoneline ulaşılabilir.

Kaynaklar

1. GAP Master Plan, 1989, DPT Ank.
2. DİE Yayınları, 1992, Ank.
3. Çapoğlu, G., "Türkiye İstikrar İçinde Nasıl Kalınır?" 1992
4. DİE, Türkiye İstatistik Yılı, 1991, Ank.
5. GAP İdaresi Master Plan ve C. Tahaoglu'nun çalışmaları.
6. Tahaoglu, C., "yayınlanmamış çalışmalar."

TABLO 3
GAP-EGE NÜFUS VE GÖÇ ÖZELLİKLERİ

GAP İL	EGE(II.TARIMSAL BÖLGE)						Nüfus (Milyon Kişi) Göç:80-85 arası (1000 Kişi)								
	KIR NÜFUS	%	KENT NÜFUS	%	NET TOPLAM	NET GÖÇ	İL	KIR NÜFUS	%	KENT NÜFUS	%	NET TOPLAM	NET GÖÇ	NET GÖÇ HIZI (0/00)	
ADİYAMAN	.293	57	.219	43	.512	-13	-38	AYDIN	.440	53	.385	47	.825	9	14
BATMAN	.151	44	.194	56	.345	-	-	BALIKESİR	.505	52	.469	48	.974	3	4
DİYARBAKIR	.495	45	.600	55	1.095	-13	-16	BURDUR	.126	49	.129	51	.255	-4	-18
G.ANTEP	.320	28	.821	72	1.141	-4	-5	ÇANAKKALE	.264	61	.168	39	.432	-2	-5
MARDİN	.309	55	.249	45	.558	-17	-33	DENİZLİ	.413	55	.338	45	.751	2	4
SİİRT	.133	55	.110	45	.243	-18	-43	İZMİR	.560	21	2.135	79	2.695	82	39
ŞİRNAK	.137	52	.125	48	.262	-	-	ISPARTA	.205	47	.230	53	.435	-5	-15
Ş.URFA	.451	45	.551	55	1002	-15	-22	MANİSA	.564	49	.590	51	1.154	6	7
								MUĞLA	.337	67	.186	33	.563	3	7
TOPLAM	2.289	50	2275	50	4564	-80		TOPLAM	3454	43	4630	57	8084	94	7

(Kaynak: DİE, Türkiye İstatistik Yılı, 91) Göçe ilişkin bilgiler 1985 yılına aittir.

GENEL TARIM EKONOMİSİ ALANI OLARAK KARADENİZ

Panel'e "Karadeniz'de Su Ürünleri Üretiminin Tarım Ekonomisindeki Yeri" başlıklı bildiri ile katılan Doç. Dr. Ertuğ Düzgüneş konuyu ayrıntılı olarak irdeleyen konuşmasında önce Karadeniz Bölgesinde Türkiye çay üretiminin tamamının, fındık üretiminin % 88'inin, mısır üretiminin yaklaşık yarısının, patates üretiminin % 20'sinin gerçekleştirildiğini, büyükbaş hayvancılık yanında tavukçuluk ve arıcılığın da önemli üretim faaliyeti olarak ortaya çıktığını ifade etmiş ve sonra özetle şu görüşleri belirtmiştir :

Karadeniz Bölgesinin Türkiye balıkçılığında tartışılmaz bir yeri vardır. Bu nedenle su ürünleri sektörünün bölge ve ülke ekonomisine katkısı oldukça büyüktür. Gerek sağlanan gelirler ve gerekse iş olanakları endüstrinin çok az geliştiği bölgede sektörün önemini daha da arttırmaktadır. Bunun yanısıra, diğer hayvansal protein kaynaklarının yetersiz veya pahalı oluşu nedeniyle, bölge insanının beslenmesinde su ürünleri büyük bir önem taşımaktadır. Türkiye genelinde kişi başına ortalama 6 kg. lık balık tüketimine karşın, Karadeniz Bölgesinde 25 kg. tüketim sözkonusudur. Özellikle hamsi, istavrit ve mezgit balıklarının beslenmede çok önemli bir yeri vardır. Balıklar arasında hamsi bölgenin sosyal yapı ve kültürünü de etkilemiştir.

Bu nedenlerle Karadeniz balıkçılığında dar boğazlar, bölge insanını diğer yurt kesimlerine göre daha fazla etkilemektedir. Nitekim hamsi sorunu nedeniyle 1989 yılından sonra birçok işleme tesisinin çalışamaz duruma gelmesi sonucu geçiminin tamamını veya bir kısmını hamsi sezonunda çalışarak karşılayan çok sayıda işçi, balıkçı ve pazarlamada yer alan insanlar işsiz kalarak büyük ekonomik sıkıntılar yaşamışlardır.

Bu bakımdan Karadeniz'in verimliliğini koruyacak önlemlerin alınmasında, avlanma politikalarının oluşturulmasında alınan kararların yürütülmesinde başta balıkçılar olmak üzere bölge politikacıları, yöneticileri ve eğitim kurumlarına gelecek açısından büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Ancak bu şekilde

sektörün Karadeniz ve ülke ekonomisine katkısında süreklilik sağlanabilir.

"Türkiye'de Çay Politikasının Yeniden Oluşturulması Gereği Üzerine" adlı bildiri ile Panel'e katılan KTÜ İktisat Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Hasan Özyurt ise düşüncelerini özet olarak şöyle dile getirmiştir:

"1985 yılına kadar belirgin bir çay politikası izlenmiş olmasına rağmen, bu tarihten sonra çay sektörü bir belirsizlik ortamına girmiştir.

Genel İktisat kuralı "belirsizlik ortamında riskler ihtimali artar" şeklinde özetlenebilir. Geçen yedi yıllık dönemde çay üretiminde taşış (ürün kalitesini bozma) eğiliminin yükselmesi ve daha da kötüsü yaygınlaşması belirsizlik yanında karamsarlıklara da neden olmuştur.

1985 öncesi tekeli, 85 sonrası oligopolcü piyasa şartlarında edinilen tecrübeler de göz önünde bulundurularak yeni politika hedefleri şöyle belirlenmelidir:

Genel hedefler:

- Çay ekonomisi iki kesimli bir faaliyettir. Bunlar kamu ve özel kesimlerdir.
- Bu ekonomi kısa, orta ve uzun dönemde eksik rekabet şartlarında çalışacaktır.
- Ticari kâr amacıyla çiftçiler, çay imalatçıları, tüketiciler ve diğer kesimleri çatıştıracak faaliyetlere yol açılmamalıdır.
- Çay politikası politik çıkarılardan soyutlanmalıdır.

Çay Sanayiine İlişkin Hedefler:

- Bu kesimde normal dışı atıl kapasiteler yaratılmamalıdır.
- Emek yoğun teknolojiler tamamen terk edilmemelidir.
- Uluslararası standartlar (1503720) göz önüne alınarak imalat politikaları belirlenmelidir.

Pazarlamaya İlişkin Hedefler :

- Çayın rasyonel biçimde, modern pazarlama ilkelerine uygun olarak pazarlanması esas olmalıdır.

*Fındık,
Yüksek kalori ve
güç kaynağı olup,
kalbinizin dostudur.*

FINDIK ÜRETİCİLERİNİN ORTAK GÜCÜ

FİSKOBİRLİK

"Kalitede yine önde"

ÇUKOBİRLİK

Adres: Mersin Yolu ADANA
Telgraf Adresi: ÇUKOBİRLİK

Tlf: Santralı 280379 (5 Hat)
P.K.: 3 Telex: 63884-63885-63886

- Her iki kesimin de temel hedefi, iç piyasa-
nın kaliteli çay ihtiyacını karşılamak olmalıdır.

- Dünyadaki çay pazarlama kanallarındaki
gelişmelere göre uyum sağlanmalıdır.

Tüketiciyi Korumaya İlişkin Hedefler :

- İç piyasada çay fiyatlarında istikrar sağ-
lanmalıdır.

- Oligopol piyasa şartlarından istifade ede-
rek, tüketici aleyhine olabilecek teknelci eğilim-
lerden kaçınılmalıdır.

Teşkilatlanma ve Kurumlaşmaya İlişkin Hedefler:

- Çay üreticileri, uzun dönemde, çay işlet-
melerinin sermayesine iştirak etmelidir.

- Çaykur'un sektördeki dengeleyici rolü sür-
melidir.

- Özellikle çay ihracatı konusunda "milli
çay ihraç politikası"nı belirleyici müşterek kar-
arlar oluşturma yoluna gidilmelidir.

- Paketli çay ihracatını gerçekleştirmek esas
olmalıdır.

ÇAY POLİTİKASINA İLİŞKİN TEDBİRLER

a. Çay üretim alanları birinci standart bölge
olan Araklı - Hopa bölümünde yaygınlaştırıl-
malı; buradaki toprakların çay tarımında ihti-
saslaştırılması faaliyetleri sürmelidir.

b. İkinci standart bölgedeki genişleme çok
kontrollü yapılmalı; çayın buralarda, fındık gi-
bi çok önemli bir alternatifi olduğu gerçeği un-
utulmamalıdır. Bu yüzden, söz konusu alan-
larda fındık üretiminin modernleştirilmesi, ve-
riminin artırılması ve birim başına elde edile-
cek gelirin çay seviyesine çıkarılmasını sağla-
yıcı tedbirler getirilmelidir.

c. Çay tarımında modernleşme ve özellikle
Türkiye şartlarına uygun, yüksek verimli çe-
likle üretim tekniğinin yaygınlaştırılması sağ-
lanmalıdır.

d. Üretim politikasının birim başına daha
yüksek ve kaliteli ürün alma stratejisine uygun
olması gerekmektedir.

e. Arz fazlası vermeyecek ve en azından
Türk çay standardına (TS 4600) uygun kalite-
de ürün sağlayacak bir yaprak alım politikası
oluşturulmalıdır. Bunun için :

aa. Üreticinin, çay alım eksperinin, kuru çay

imalatçılarının ve nihayet bütün ilgililerin açık
biçimde anlayabileceği bir standard tanımını ge-
liştirmelidir. Bundan \pm % 10 dolayındaki bir
sapmaya izin verilmelidir. Üreticinin reel gelir
kaybına inanılıyorsa, bu da fiyat politikası ile
düzeltilmelidir.

bb. Ürünün kalitesinin iyileştirilmesinde
"kendi kendini tahdit" ilkesine uygun olarak,
çay yaprağı işleyen firmalar da imalat, amba-
lajlama ve depolama işlemlerinde kaliteyi ko-
ruyucu tedbirleri uygulamaya geçmelidirler.

cc. Aletle (makas v.b.) çay toplanmasına
devam edilecekse, bunu düzenleyen ek kural-
lar ve teknik uygulama şartnamesi düzenlen-
melidir.

f. Eğitime ve özellikle çay eksperleri eğitime
önem verilmeli; mevcut eksperlik okulundan
mezun olanların işletmelere kazandırılması yo-
luna gidilmelidir.

g. Yaş çay yaprağı fiyat politikasının özünü
sosyal faydasosyal maliyet motifi oluşturmalı-
dır.

Kuru Çay Arz ve Talebine İlişkin Tedbirler

a. Yeni yatırımlara izin verilirken çok du-
yarlı davranılmalı, ayrıntılı kapasite ölçümleri
yapılmalıdır.

b. Hammadde (yaş çay yaprağı) alımından
paketleme işlemi sonuna kadar olan imalat saf-
halarında, kaliteli çay üretimi için gerekli araş-
tırma ve uygulamalar yapılmalıdır.

c. Hem iç piyasada çay tüketim hacmini ge-
nişletebilmek, hem de dış piyasalara açılabil-
mek için kalite standartlarına ulaşmak gerek-
mektedir.

d. Çay arzının, hammadde hacmindeki dü-
zensiz genişleme sebebiyle, stok birikimine
yol açmasını önleyici, istikrarlı üretim politi-
kaları uygulanmalıdır.

e. Fiyat - kalite - gramaj üçlüsünün kullanıl-
masında tüketicinin yanıltılmasına ilişkin pa-
zarlama veya satış faaliyetleri denetlenmelidir.

f. Uzun dönemli çay arz-talep dengesini
sağlayıcı üretim politikaları uygulanması için,
üreticiler-imalatçılar-tüketiciler ve dış piyasa
arasındaki koordinasyonu sağlayıcı tedbirler
getirilmelidir.

Çay Fiyatlarına İlişkin Tedbirler

Türkiye'de çok yanlış biçimde uygulanan yüksek seviyeli stok miktarına rağmen, yüksek fiyat uygulama politikaları derhal terkedilmelidir.

Çayın Pazarlanmasına İlişkin Tedbirler

a. Çayın paketlenmesi veya ambalajlanması konusunda mutlaka modern teknikler ve malzemeler kullanılmalıdır.

b. Diğer bir pazarlama politikası olarak, öncelikle iç piyasanın kaliteli çay ihtiyacı karşılanmalı; daha sonra, ihtiyaç fazlasının ihrac edilmesi sağlayıcı tedbirler uygulanmalıdır.

c. Dış pazarlara yönelindiğinde pazarlama kanallarından toptancılar (veya büyük mağazalar zinciri v.b.) kesimine paketlenmiş çay ihracı esas olmalıdır.

Teşkilatlanmayla İlgili Tedbirler

3092 sayılı kanunun çıkarılmasıyla monopolden oligopole değişim gösteren çay piyasasına uygun bir teşkilatlanma yapısının oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Bu yüzden aşağıdaki tedbirler uygulanmalıdır:

a. Uzun dönemde, çay tarımı ile uğraşan çiftçilerin çay endüstrisine iştiraklerini sağlayacak bir politika izlenmelidir. Bunun için şu alt politikalar önerilebilir:

aa. Çaykur'un sermayesinin % 40'ına ürün karşılığı iştirak. Buradaki çiftçi başına katılma payının küçük tutulması esastır. Amaç, Çaykur'un benimsenmesi ve boş kapasite yaratılabilecek hammadde tedariki sağlamaktır.

ab. Çay üreticilerinin kooperatifler veya belirli bir sayının üstündeki ortakla kuracakları anonim şirketleri, özel olarak, teşvikten yararlandırmak.

b. Çaykur'un çay politikasına yön vermesi ve devlet adına çay politikasının bir kısmını uygulaması yönündeki fonksiyonu sürdürmesi açık bir politika olarak benimsenmelidir.

c. Bütün çay işletmelerinin temsil edileceği ve milli çay ihrac politikasının belirleneceği bir daimi komite oluşturulmasına çalışılmalıdır.

Genel Politikalar

a. 3092 sayılı "Çay Kanununa" ek olarak, çıkarılacak yeni kanun ve yönetmeliklerle çay tarım ve endüstrisindeki ikili sektör yapısının daha net biçimde sınırınının, faaliyet alanlarının,

belirlenmesi gerekmektedir. Böylece ikili sektörün mevzuatla ilgili problemi ve tereddütü kalmamalıdır.

b. Çay politikasının, genel politik çıkarılardan soyutlanabilmesi için, çay ekonomisinin 15-20 yıllık uzun vadeli stratejileri belirlenerek, siyasi partilerin ve diğer siyasi organların çay ekonomisi üzerindeki kısa ve orta dönemdeki politik etkileri en aza indirilmelidir. Bunun için Tarım Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının bünyesinde DPT'nin da katılmasıyla üçlü bir UZUN VADELİ ÇAY PLANLAMA BİRİMİ oluşturulmalıdır. Bu birim doğrudan DPT'nin "Çay Özel İhtisas Komisyonu" gibi de teşkilatlanmış olabilir. Amaç uzun dönem için uygun strateji geliştirilip parlamentoya sunmaktır."

Panel : "Genel tarım Ekonomisi Alanı olarak KaradenizPanel'e "Karadeniz Kendini Arıyor" adlı bildiri sunan Dünya Gazetesi Trabzon temsilcisi Selahattin Kurbetli, D. Karadeniz Bölgesi'ni köşeye sıkıştırılmış, ayakları zincire vurulmuş ve varolan gücünü kullanamamanın yarattığı yapısal ve ruhsal sorunları yaşayan bir Arslan'a benzeterek başladığı konuşmasında, Bölge'nin tütün, çay, fındık, mısır gibi önde gelen tarım ürünleri açısından durumuna değindikten sonra sözlerini şöyle tamamladı: "Doğu Karadeniz sorunlarının çözümündeki anahtar, ilgisiz ve oturan devlet yerine çalışan devlet; teorik bilgilerle eğitim yapan üniversite yerine pratik olan ve arazide proje üreten üniversite; sürekli isteyen ve şikâyet eden dernekler, birlikler, odalar yerine yol gösteren örgütler ve nihayet herşeye seyirci olan üretici - vatandaş yerine hakkını arayan ve zorlayan - sorgulayan üretici ve vatandaş'dır."

BOL VE KALİTELİ ÜRÜN, Kaliteli Tohumlukla Başlar...

**PAN TOHUM
ISLAH VE ÜRETME A.Ş.**

"Tohumcu Dostunuz"

*Güvenle ekebileceğiniz sertifikalı tohumluk çeşitleriyle
daima hizmetinizdedir.*

Tohumluk ÇEŞİTLERİMİZ :

- MELEZ MISIR : TTM-815, TTM-81-19, TTM-813, Ant-90,
MİRKO, FANNY, DOGE, DEKOR, FRANCA, LABEL
- YEMLİK PANCAR : ROTA
- SOĞAN : PAN-88
- BUĞDAY : Cumhuriyet-75, Gönen, İzmir-85,
Kate-A1, Atilla-12

Adres : Mithatpaşa Cad. 19/2 06420 Yehişehir-ANKARA
Tel : 431 41 87 (3 Hat), Telex : 46943 tısu tr
Fax : 433 61 08

AKIN ÖZDEMİR'İ ANDIK VE ANISINA PANEL DÜZENLEDİK

1978 yılı 18 Aralıkta gerici güçler tarafından katedilen ZMO Adana Şube Başkanı Akın ÖZDEMİR mezarı başında kalabalık bir topluluk tarafından anıldı.

Anma toplantısında saygı duruşundan sonra konuşan ZMO Genel Başkanı Mahir Gürbüz, ZMO Adana Şube Yönetim Kurulu üyesi Ramazan Doğru ve ZMO İçel il Temsilcisi Kemal Arıdıncı; Akın Özdemir'in Türkiye tarımına ve Ziraat Mühendisliğine yaptığı katkıları ve çalışmaları anlattılar.

Akın ÖZDEMİR'in 14. ölüm yıldönümü anısına Adana Şubemiz ve Mersin İl Temsilciliğimizce düzenlenen "Ziraat Mühendisliği ve Örgütlülüğü" adlı Panel aynı gün saat 15.00 de yapıldı. Akşam yemekli sohbet toplantısında konuşan Genel Başkan Mahir GÜRBÜZ önümüzdeki yıllar yapılacak anma toplantılarında Akın ÖZDEMİR adına yarışma düzenlenmesi önerisi getirdi.

Dergimizin 43. sayısında haber olarak değiştirdiğimiz Panel'i bu sayımızda geniş bir özet olarak sunuyoruz.

Akın ÖZDEMİR'in anısı önünde bir kez daha saygıyla eğiliyoruz.

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ VE ÖRGÜTLÜLÜĞÜ PANELİ

Paneli İçel İl Temsilcisi Kemal Arıdıncı kısa bir sunuş konuşması ile açarak ilk sözü, paneli başlatması amacı ile Oda Genel Başkanı Mahir Gürbüz'e verdi. Mahir Gürbüz Panel'i açış konuşmasına "Bir örgüt ustasını andığımız bu günde Ziraat Mühendisliğinin Örgütlülüğü konusunu enine boyuna tartışmaya açan Adana Şubesine ve İçel İl Temsilciliğine şükranlarımızı sunuyoruz" diyerek başladı ve örgütlü toplum konusundaki düşüncelerini açıkladıktan sonra Ziraat Mühendisleri Odası'nın son yıllarda gerçekleştirdiği çalışmalarla, bugün üzerinde çalıştığı ana konuları özelledi. Mahir GÜRBÜZ'den sonra söz alan İstanbul Şube Yönetim Kurulu Üyesi Mahinur ZİYAN önce Türkiye'de kamu çalışanlarının sendikalaşmalarının tarihçesini Osmanlı Devletinde 1850 yılındaki ilk işçi hareketinden başlayarak ayrıntılı bir biçimde açıkladı ve sonra 1980 sonrası durumu şu sözlerle anlattı : 1980 yılından sonra mevcut anayasada belirlenmiş, hakları çizilmiş sendikalaşma yasa-sı olmadığı halde kamu çalışanları, uluslararası sözleşmelerden aldığı dayanaktan, iç dinamiklerini hareket geçirecek sendikaları için başvuruda bulundu ve 25 Kasım'da Hükümetin çekince koyduğu 87 ve 151 sayılı uluslararası sözleşmelerin Meclisten geçirilmesi sağlanmış oldu. 80'li yılların ikinci yarısından sonra 89'larda 12 Eylül'den önce 24 Ocak kararları, 12 Eylül Anayasası tıkanı. Getirilen ekonomik kararlar, uygulamalar tıkanı. Toplumda huzursuzluk her anlamda arttı. 80'li yıllardan beri uygulanan ekonomik ve sosyal denge emekçiler adına bozuldu. 86 yılından başlayarak çıkış noktaları arandı. Uluslararası sözleşmeler ve 82 Anayasası hukukçular tarafından araştırıldı ve bir çatlak bulundu. 82 Anayasası memurlar için sendika kuramaz sözcüğünü koymamıştı. Bundan yola çıkılarak kamu çalışanları demokratik platformlar oluşturdular. Bu platformlarda kamu çalışanları grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklarımızı nasıl alabiliriz tartıştılar. Elimizde hazır bir reçete yoktu. Sonuçta sendikal mücadelenin salt düşük ücret almak olmadığı, işe alma, disiplin, işten uzaklaştırma, iş güven-cesi, çalışma koşulları, hak arama yolları, düşünme ve örgütlenme özgürlüğünde devletin tek tarafı olarak karar vermesinin yanlış olduğu ortaya çıkmıştır. Bu anlamda sendikalaşmak sadece düşük ücretlilerin hareketi değil tüm çalışanların hareketidir.

Eğitim çalışanları, Belediye çalışanları ve Sağlık çalışanlarının başvurularını takiben 20 Mayıs 1991 yılında Tarım-İş kolunda kamu çalışanları sendikası (Tarım-sen) kurulması için İs-

tanbul Valiliğine başvuruda bulunuldu. Bu başvurunun ardından başvuru sahiplerine yapılan sürgün ve baskılara rağmen sendika faaliyete geçti. 9 Kamu sendikasının oluşturduğu Kamu çalışanları sendikası platformu 16 Haziran 1992'de Ankara yürüyüşünü başlattı. Bu yürüyüşe 52 sendika başkanı katıldı. 21 Haziranda Çalışma Bakanlığındaki görüşmede sendikal çalışmanın önünü tıkayan İçişleri Bakanlığı genelgesinin kaldırılacağı, 87 ve 151 sayılı sözleşmelerin imzalanacağı sözü verildi. Bu söz sonunda 87 ve 151 sayılı sözleşmeler imzalandı. Bu imza ile artık kamu çalışanları izin almaksızın sendika kuruluğu için başvuruda bulunabilir, sendika yöneticilerinin işyerlerinde güvencesi var ve sendikalar işverenle toplu sözleşme yapabilir.

Tüm değerli Ziraat Mühendisi arkadaşlarımızın verilen bu sendikal mücadeleye katılmalarını ve aktif olarak desteklemelerini bekliyoruz. Tarım Bakanlığı bünyesinde çalışan 8000 Ziraat Mühendisi meslektaşlarımızın Tarım-sen içerisinde sendikal mücadele vermelerini istiyoruz."

Panelde ikinci konuşmacı olarak söz alan İzmir Şube Yönetim Kurulu II. Başkanı Hüseyin Özer işsiz Ziraat Mühendisleri ile asgari ücretle çalışan ve hiçbir güvencesi olmayan meslektaşlarımızın örgütlenmesi konusundaki düşüncelerini açıkladı. Konuşmasının başında Ziraat Mühendislerinin ülkeye bu güne değin yaptıkları hizmetleri sıralayan Hüseyin Özer daha sonra düşüncelerini özellikle "Yetki Tüzüğü" çerçevesinde yoğunlaştırarak şunları söyledi:

"Otuz yıl önce çıkarılan Ziraat Mühendisliği hakkındaki kanunun 6. maddesine göre çıkarılması gereken Ziraat Mühendislerinin Yetki Tüzüğü son 2-3 yılda yapılan yoğun çabaların sonucunda 1992 yılında çıkarılmıştır. Bu tüzükteki çarpıcı maddeleri açıklamak istiyorum. Yetki tüzüğünün 3. maddesi Tohumculuk konusunda orman bitkileri dışında bitki çeşitlerinin ıslahı, tohumlukların üretimi, pazarlaması, ithal ve ihraç aşamalarında tescil, kontrol, sertifikalandırma ve denetimi konularında faaliyet göstermek için kurulan işletmelerde bu faaliyetler sorumlu teknik eleman olarak Ziraat Mühendisleri tarafından yürütülür. 308 sayılı Tohumluk Sertifikasyonu ve Tescil Yasası'na göre tohum tescili, kontrolü, sertifikasyonu gibi görevler Devlete verilmiştir. Devlet bu kanun çıktığında yetki tüzüğümüz olmadığı halde yasanın kendisine verdiği yetkiyi Fakültelerde Ziraat Mühendisinin almış olduğu lisansı da göz önüne alarak bünyelerinde Ziraat Mühendisi çalıştırarak yapmaktadır. Diğer bir mesleğin bu konuyu ele alması mümkün değildir. Tüzük bu alanda dışardan bu yetkilere tecavüz edilmesini önlemek açısından çok önemlidir. Bu ve bu gibi

alanlarda Ziraat Mühendislerinin tam anlamıyla yetkili olması sadece Yetki Tüzüğü ile mümkün olmamaktadır. Devletin kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerle bu yetki tüzüğünü desteklemesi gerekmektedir. Devletin bir genelgesi bile bu yetkileri kullanmamıza yardımcı olmaktadır. Örneğin kaynak kullanımı projelerinde Ziraat Mühendisinin imzasının aranması gibi.

308 sayılı kanuna göre çıkarılmış Tohumlukları Perakende Satacakların Uyacağı Esaslar hakkındaki yönetmeliğin 4. maddesine göre tohumluk bayiliğine izin verilecek kişilerde aranacak vasıflardan birisi de Ziraat Mühendisini Mesul Müdür olarak çalıştırması gerekmektedir.

Yetki Tüzüğü'nün 6. maddesinde Yem Sanayi ve Yem Kontrolü görevi Ziraat Mühendislerine verilmiştir. 1734 sayılı Yem Kanunu'na göre çıkarılan Yem Yönetmeliğinin 47. maddesinde müdürleri Ziraat Mühendisi olmayan fabrikalarda üretim kapasitesi 10 ton/gün kadar olanlar bir Ziraat Mühendisini danışman, 10 ton/gün'den fazla olanlar bir Ziraat Mühendisini Müdür veya sorumlu olarak istihdam etmek zorundadır.

Yetki Tüzüğü'nün 5. maddesinde Ziraat ilaç alım ve satımını yapan kuruluşlar yine yönetmeliğe göre Ziraat Mühendisi çalıştırmak zorundadır.

Yetki Tüzüğü'nün Çevre Koruma ile ilgili 7. maddesinde Çevre kirliliği yaratan etkenlerle kirlenmesi konularında yapılacak inceleme, araştırma, planlama, projelendirme ve kontrol hizmetlerinde Ziraat Mühendisleri faaliyette bulunmaya yetkilidir. Son çıkan Çevre Bakanlığı kuruluş kanununda Ziraat Mühendisi istihdam etme zorunluluğu duyulmasının tüzükteki bu hükümden kaynaklandığını kabul etmek gerekir.

Yetki Tüzüğü'nün 10. maddesinde "Tüzükte yer alan bütün konularda yetki Ziraat Mühendisine verilmiştir." Devlet kuruluşlarında bu işi yapan Ziraat Mühendisleri olduğu halde, özel sektörde araştırma yapan kuruluşlarda Ziraat Mühendisi çalıştırma zorunluluğu yönetmeliklerde yoktur.

Yetki Tüzüğü'nün 13. maddesi (Tarımsal kredilendirme ve kredi kontrol işleri) ile 14. maddesinde (Tarım sigortası) Ziraat Mühendislerinin yetkili olduğu alanlarda kamuda ziraat mühendisleri çalıştırıldığı halde özel sektör için bağlayıcı bir yasa veya yönetmelik yoktur.

Yetki Tüzüğü'nün bilirkişilikle ilgili 17. maddesinde İstimlak Kanunu'nun dışında bilirkişi atama yetkisi hakimlere verilmiştir. Ama tüzüğe göre hakim davada Ziraat Mühendisini ilgilendiren bölümlerinde mutlaka Ziraat Mühendisi

çağırmasının bir yasa ile belirlenmesi gerekmektedir.

Yetki Tüzüğü'nün 20. maddesinde Zirai Alet ve Makinaların tasarımlarını yapmaya, projelendirilmeye, incelemeye Ziraat Mühendisi yetkili olduğu halde, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının çıkardığı bir genelge de bu konularda Makina Mühendisleri tarafından projelendirileceği hükmü var. Oda Genel Merkezi genelgedeki bu hükmün kaldırılması için yoğun çaba sarfetmektedir.

Yetki Tüzüğü'nün 23. maddesinde Peyzaj Mimarlığı konusunda bölüm mezunlarına verilen yetki, Oda ile Belediyeler arasında yapılan protokollerle Ziraat Mühendisinin kontrolü altında projelendirilmesi ve kontrolü yapılması disipline edilmektedir.

Son olarak Yetki Tüzüğü'nü tümüyle ele alacak olursak eksikliklerin var olduğu görülür. Ancak takdir edilmesi gerekirken tüzük kanunda sayılan hususları genişletebilmiştir. Daha fazlasını yapma olanağı bulamamıştır. Tüzük bu haliyle emekleme döneminde olan bir çocuğa benzemektedir. Bunun hayata geçirilmesi için elinden tutulması, destek verilmesi gerekmektedir. Meslektaşlarımızın tüzüğü'nü daha da geliştirilmesi ve gerekli yönetmeliklerin çıkarılması yönündeki çabalara destek olmaları ve uğraş vermelerini bekliyorum. Teşekkür ederim."

Hüseyin Özer'in konuşmasından sonra Mahir Gürbüz kısa bir ekleme yapmak üzere söz aldı ve Tüzüğü'nün çıkarılması sırasında prosedür gereği bütün bakanlıkların ve bütün meslek kuruluşlarının görüşlerinin alındığını, bu görüşler çerçevesinde Başbakanlık görüşünün netleştiğini ve sonuçta Danıştay 2. Dairesinin tüm görüşleri değerlendirilerek kimi maddelerde Ziraat Mühendisliği lehine tekeli hükümler koyduğunu, kimi maddelerde ise tekeli hükümler koymadığını belirtti. İçinde bulunulan süreçte Ziraat Mühendislerinin kendi sistemlerine sahip çıkmaları gerektiğine değinen Gürbüz sözlerini şöyle tamamladı : "Bu tüzüğü, yönetmelikler, yönergeler ve genelgelerle besleyecek yoğun çalışma içindeyiz. İlk çalışma olarak de Zirai İlaçları Perakende Satacaklara İlişkin Yönetmelik ile Zirai Mücadele İşlerini Yapacakların Tabii Olacakları Yönetmelik taslaklarını tüzük hükümlerine uygun olarak hazırlayıp Tarım ve Köy İşleri Bakanlığına sunduk. Yakında çıkmasını bekliyoruz."

Son konuşmacı olarak Adana Şube Başkanı Mehmet Düzgün Oda-Üye ilişkileri, Oda Organları konularını ele aldı. Düzgün şunları söyledi :

Kamu niteliğinde olan odamızın amacı daha fazla kitleyi kucaklayabilmek, birlikten kuvvet doğar ilkesiyle her kesimde çalışan meslektaşları odaya üye ederek, bu kişilerin mesleki hakla-

rını korumak ve ülke tarımına yön vermektir.

8.000 civarında meslektaşımız kamu kesiminde çalışırken, bir kısım meslektaşımız özel sektörde veya kendi işinde çalışırken, sayıları 15.000'lere yaklaşan Ziraat Mühendisleri işsiz durumdadır. TMMOB Kanununun'un 33. maddesi kamuda çalışan Ziraat Mühendislerinin üyeliğini zorunlu kılmasına rağmen, kamu dışında çalışanların üye olma zorunluluğunu getirmektedir. Ancak şu ana kadar tüm meslektaşlarımızı odaya kayıt etmiş değiliz. Bir kısım arkadaşlar hala odamıza üye değil. Yapmamız gereken en önemli konulardan birisi, biz bu arkadaşlarımıza nasıl ulaşabiliriz? Bu arkadaşlarımızı odaya nasıl üye kaydedebiliriz? Bu konuda tüzükte belirtildiği gibi işyeri temsilciliği var. Her işyerinde o odaya bağlı çalışanların işyeri temsilciliği sisteminin kurulması ve en uç noktalara kadar odanın çalışmaları aktif biçimde ulaştırılması gerekiyor. Bugün Adana bölgesinde işyeri temsilciliklerinin kurulması ve hayata geçirilmesi için bir yıldır çalışmalar yapıldı ve sistemin oturması için çalışmalar devam etmektedir. İşyeri temsilciliğinin faydaları, yönetim ile üye arasındaki ilişkinin en kısa yoldan en sağlıklı biçimde gündeme gelmesini sağlamasıdır. Odanın üyelere aktaracağı bilgi, dergi, davetiye, etkinlikler vs. sağlıklı bir şekilde iletileceği gibi üyelerin de odaya aktaracağı bilgilerin, aidatların, isteklerin vs. aynı kanalla gelmesi sağlanacaktır.

Oda-üye ilişkilerinde üye listelerinin sağlıklı bir şekilde tutulması gerekmektedir. Yeni gelen üyelerle, diğer bölgelere giden üyelerin sağlıklı dökümünü yaparak listelerin güncelleştirilmesi yapılmalıdır.

Odamızın temel gelir kaynağı üye aidatlarıdır. Bunun dışında tali gelir kaynakları vardır. Üye aidatlarının sağlıklı bir şekilde toplanmasının, odanın faaliyetlerini sürdürmekte çok önemli bir fonksiyonu vardır. Maddi olarak güçlü bir odanın etkinlikleri de farklı olacaktır. Bunun sağlıklı toplanabilmesi için işyeri temsilciliklerine büyük görevler düşüyor. Diğer yandan çalışanların aidatlarının kaynaktan kesilmesi için yoğun çaba göstermemiz gerekiyor. Tali gelirler içerisinde bağış, bilirsizlik kesintisi, ilk kayıt ücreti, hizmet karşılığı alınan ücretler, yayın gelirleri, para cezaları, iştiraklardan elde edilen gelirler, büro tescil belgesi, proje vize gelirleri gibi gelirler bulunmaktadır. Bu gelirlerin artırılması, tüzük doğrultusunda yapılacak çalışmaların artırılması ile doğru orantılıdır."

Panel'de daha sonra tartışmalara geçildi. Meslektaşlarımız Ö. Aytaç, K. Çetinkol, E. Salman, B. Toprak, T. Yeşilboğaz, K. Arıncı çeşitli konulardaki soru ve katkıları ile Panel'in daha canlı ve tartışmalı geçmesini sağladılar.

TÜRKİYE TARIMI 1993 YAPI-GELİŞİM- SORUNLAR-

MAHİR GÜRBÜZ (*)

1. GİRİŞ

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, üyelerinin ekonomik ve demokratik hak ve yararlarını arama ve savunma ödevinin yanında, üyelerinin teknoloji aktararak hizmet verdiği tarım kesiminin sorunlarını sahiplenmeyi, ama daha önemlisi onları sorgulamayı ve çözümleyici yaklaşımları araştırarak önermeyi, toplumuna duyduğu sorumluluğun gereği saymaktadır.

Oda'mız platformunda 1988 yılından başlayarak hızlanan üretken sürecin sonunda, tohumculuktan-hayvancılığa, seksenli yılları sektörel kapsamda irdeleyen çalışmadan-teknik kongreye, çevre-tarım ilişkilerinden-gıda sanayiine, kaynak kullanım sorunlarından-ikibinli yılların ekonomisinde tarıma kadar, bir çok temel konuda bilimsel ve teknolojik sorgulamalar, incelemeler gerçekleştirilmiştir. Tarımı, genel ekonomi, toplumsal yapı, bilimsel teknolojik devrim boyutlarında değerlendirmeye yönelik bu çalışmalarından ortaya çıkan sonuçlar, kalıcı yayınlara dönüştürülmüş ve üçbin sayfayı aşan bir yayın dizisi ile toplumun yararına sunulmuştur.

Özetlenmeye çalışılan etkinlikler bütünüünün incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda, Türkiye tarımının yapısı, gelişimi, sorunları ve çözümlemeleri konularını içeren bir rapor hazırlanmıştır. Bu hazırlık, tarım kesiminin tüm boyutlarını sergileme, tüm sorunlarını tanımlama ve çözümleyici bütün doğrultuları önerme gibi bir id-

diayı, kesinlikle taşımamaktadır. Bununla birlikte, olabildiğince neden-sonuç ilişkilerinin aranılmasına, tanımlayıcı sayısal verilerin sentezlenip değerlendirilmesine ve bunlara dayalı çözümlemeci yaklaşımların üretilmesine, çalışılmıştır. Çalışmanın, yetkililer ve yöneticilere sunulmasının pratiği bakımından ise bu özete üretilmesinde yarar görülmüştür. Özetleme yapılırken, tarım kesiminin, gelişimi ve bugün ulaştığı konumla ekonomideki rolünün tanıtılmasına, Türkiye'nin geleceğinde bu kesimin belirleyici etkisinin aktarılmasına, bu nedenle gelişme gereğinin vurgulanmasına, aşılması

gereken sorunların kısaca anımsatılmasına ve çözümleyici yaklaşımların tartışmaya sunulmasına, çaba gösterilmiştir.

2. TARIMIN GELİŞİM SÜRECİ VE EKONOMİ'DEKİ YERİ

Cumhuriyetin başlangıcında öz tüketime yönelik, girdi ve teknoloji kullanamayan, tek ürün yetiştiren geçimlik işletme yapısı, çok yönlü değişim ve dönüşümlerin sonucu, doksanlı yıllarda, çeşitli ürün yetiştiren, girdi ve teknoloji kullanabilen pazar için üreten ve tüketim kalıbı kentlileşen bir nitelik kazanmıştır.

1930'larda başlayan mekanizasyon süreci, 1950'lerde hızlanmış, buna bağlı olarak ekilen alanlar genişlemiş, karayolu yatırımlarına paralel biçimde pazara açılma gelişmiş, kuru topraklarda yapılan hububat üretimi, yerini giderek sulu topraklarda sanayi bitkisi üretimine bırakmıştır.

Üreticinin tasarrufa başlamasından kaynaklanan yeni tüketim eğilimi, kırdan yaratılan artı değerlerin tarım dışına aktarılması olgusunu da beraberinde getirmiş, ellili yıllardan itibaren tarıma, meta üretimi yapabilen küçük işletmeler damga vurmaya başlamıştır.

Kullanılabilir tarım topraklarının potansiyel sınırına yaklaşılana altmışlı yıllardan sonra, teknolojinin etkisi daha çok görülmüş, realize edilen üretim ölçekleri önemli ölçüde verimlilik artışına bağlı olmuştur.

Hane halkına düşen toprak büyüklüğü son sayım verilerine göre 51.6 dekar düşmüştür. 100 dekarın altında toprağa sahip işletmeler toplamın % 82'si civarındadır. Süreç sonunda 100-500 ve 500-1000 dekar dilimleri görece olarak sayıca artmış, 1000 dekarın üzerindeki işletmeler ise hem sayı, hem de denetledikleri toplam alan açısından gerilemiştir.

Girdi kullanımı, Cumhuriyetin başlangıç yıllarına göre nitel ve nicel açıdan çok önemli değişim göstermiştir.

Gübre tüketimi planlı dönemin başında eşdeğer olarak yüzbin tondur, doksanlı yıllarda dokuz milyon tona ulaşmıştır. Gübre tüketimi üçü kamu üçü özel altı kuruluşca yapılmaktadır. 1986'ya kadar kamu tarafından yerine getirilen sağlama ve dağıtım, bu tarihten sonra özel kesime de açılmıştır. Başlangıç yıllarında görev zararı olarak uygulanan subvansiyonlar, 1986 sonrası alım fiyatını azaltan, doğrudan desteklere dönüşmüştür.

Tarım ilacı kullanımı 1984'e kadar, miktar açısından sürekli artmış, daha sonra ilaç üretim teknolojisi gelişmelerine bağlı biçimde düşmeler kaydetmiştir. Bu düşmeyi net azalış olarak görmemek, etkili dozların bileşimlerinin değişmesinden kaynaklanan bir durum şeklinde değerlendirmek gerekir. Tüketim 1980'de 26.800 ton, 1984'de 47.800 ton, 1991'de 28.200 tondur. 1991'de 11.1 milyon hektar toprak ve 162 milyon adet ağaçta zirai mücadele çalışması yapılmıştır. İlaçların % 85'i yurt içinde üretilmektedir.

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

Üstün nitelikli tohumluk üretimi, büyük ölçüde kamunun sorumluluğunda gelişmiştir. 1985 sonrası, ayçiçeği, soya, mısır ve patates gibi ürünler özelinde, özel kesim de tohumculuğa girmeye başlamıştır. Hububat, pamuk ve yem bitkisinde kamu kesimi ağırlığı devam etmektedir. Bugün bile üretici önemli oranda kendi ürettiğini tohumluk olarak kullanmaktadır. Mısır, ayçiçeği ve yem bitkisi tohumunda ciddi ölçüde ihracat yapılmaktadır.

Ülkemize kültür ırkları Cumhuriyetin kuruluş yıllarında getirilmesine rağmen, yerli koşullarda ırk ıslahı, bir iki koyun tipi dışında gelişmemiştir. Populasyonda damızlık kullanımı, hemen tümüyle ithalat yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, tavukçuluk damızlık üretiminin, gerek grandparent gerekse parent-stock düzeyde geliştiği söylenebilir.

Çayır-mera alanları dönem boyunca azalmıştır. Yem bitkisi ekilişi tarla alanının %2.2'si kadardır. Kesif yem üretimi hızla büyümüş, fabrika sayısı 1990'da 270'e, üretim 4.283.000 tona ulaşmıştır.

1950 sonrası hızlanan sulama gelişimi DSİ, Topraksu yatırımlarıyla sonuçlanmış ve 1991 sayımı verilerine göre 3.636.362 hektara ulaşmıştır. 17.358.811 hektarlık toplam ekili alanın % 21'i ya da 8.5 milyon hektar sulanabilir alanın yarısı sulanmaktadır.

1000 hektara düşen traktör 1950'de 1.1 adet, 1991'de 33 alettir. 1963'de 50844 traktör, 1991'de 697.877 traktör vardır. Ülkemizde ilk traktör üretimi 1955 de başlamış, dönem boyunca on bir firma üretim yapmıştır. Tarım iş makineleri sanayii kurulu kapasitesi 650.000 makina/yıl'a çıkmıştır.

Tarımsal kredi kullanımı, reel değerler bakımından tartışılabilir olmakla birlikte, cari değerlerle önemli yükselişler kaydetmiş, 1992'de 31.5 trilyon TL'na varmıştır. Bu kredilerin tümü doğrudan üreticiye verilmiş, önemli bölümü destek-

leme alımlarında kullanılmıştır. Son verilere göre üretici başına ortalama kredi 2.5 milyon TL civarındadır.

1960'lara kadar daha çok alan büyümesine, daha sonra ise ağırlıklı olarak girdi ve teknoloji kullanılması sonucu sağlanan verimlilik artmasına bağlı olarak, bitkisel üretim sürekli yükselmiştir.

Üretim artış hızı, genellikle nüfus artışının üzerinde seyretmiştir.

Tarımsal üretimde bitkisel üretim-hayvansal üretim rolleri, beklenen ölçüde değişmemiştir.

Tarımsal Üretimin Bileşimi (Cari Fiyatlarla %)

Ürün Grubu	1938	1972	1990
Bitkisel Üretim	58.8	59.5	55.2
Hayvansal Üretim	38.9	36.7	35.1
Su Ürünleri	0.6	0.5	3.1
Orman Ürünleri	1.6	3.3	6.6

1927'de ekili alanın % 89.6 sında yapılan toplam hububat üretimi 2.4 milyon tondur. 1991'de toplam tarım alanının yaklaşık yarısını kaplayan hububat üretimi 30 milyon tona ulaşmıştır. 1968'de 7.5 milyon ton olan meyve-sebze üretimi 1990'da 16.8 milyon tona çıkmıştır.

1950-1990 arasında üretim miktarı olarak buğday ve bakliyat yedişer kat, şeker pancarı, ayçiçeği ve patates yaklaşık onaltışar kat büyümüştür.

Yıllık üretim artış oranlarını gözetken bir başka yaklaşımla ise 1980-1991 arasında; buğdayın % 2.5, bakliyatın % 9.1, şekerpancarının % 8.8, ayçiçeğinin % 1.7 oranında büyüme gösterdiği, anlaşılmaktadır.

Üretim değeri değişmesine ilişkin tanımlayıcı kimi veriler aşağıda sunulmuştur.

(Cari Fiyatlarla %)

Ürün Grubu	1938	1973	1990
Tahıllar	62.41	33.34	28.3
Bakliyat	2.84	2.88	6.2
Sanayi bitkileri	17.34	27.89	27.7
Sebzeler	2.24	7.47	8.4
Meyveler	13.96	21.24	22.7

Özet çizelgeden görüldüğü gibi, bitkisel üretimin değer açısından deseni, hububata dayalı yapıdan, hububat, sanayi bitkisi ve meyve-sebze üçlüsüne dayalı bir niteliğe dönüşmüştür.

Bitkisel üretimde gözlenen büyüme trendini, hayvansal üretimde aynı ölçüde görmek mümkün değildir.

Sayı olarak OECD ülkeleri arasında üçüncü sırada yer almamıza rağmen, üretim ölçeği bakımından yeterli gelişmişliğe ulaşamamıştır. O yüzden, toplam tarımsal üretimde payı artması gerekmesine rağmen, 1938'den 1990'a % 38.9'dan % 35.1'e gerilemiştir.

1991 sayımında belirlenen hane halkının % 96.4'ünde hayvancılık ve bitkisel üretim birlikte gerçekleştirilmekte, yalnızca hayvancılık toplamın ancak % 3.6 sında yapılmaktadır.

Süt üretiminin % 80'ini, et üretiminin % 50'sini sığırlar sağlamaktadır.

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

1970-1991 arası süt ve et üretimini yaklaşık üçer kat, yumurta üretimini beş kat büyümüştür.

Yıllık artış oranları açısından bakılınca ise 1980-1991 döneminde sütün % 4.3, etin % 3.3, yumurtanın % 5.9 düzeyinde büyüme gösterdiği, görülmüştür.

Tarım ürünü ihracı son elli yılda değer olarak yaklaşık otuz kat büyümüştür. ihracat ve ithalatla ilgili son on yılı tanımlayan veriler aşağıda sunulmuştur.

On yılda sektörün ihracat payı yarı yarıya azalmış, ithalat payı tersine bir misli büyümüştür. Cari değerlerle tarım kesimi ihracı yılda % 7,5; ithali yılda % 24.3 artmıştır.

Ülkemizde tarımın desteklenmesi 1930'lara kadar uzanmaktadır. Ürün taban fiyatı belirlenmesi ve destekleme alımı yapılması, gübre, tarım ilacı, tohumluk, yem ve damızlık alanlarında girdi sübvansiyonu, öz kaynağıyla yatırım yapanlarda kaynak kullanım primumu, et ve süt pazarlama primumu, kredi faizleri, ihracı özendirici uygulamalar, tarım ürünü ithaline getirilen fonlar ve çeşitli vergi bağışıklık uygulamaları ile, tarım kesimi dönem boyunca önemli destekler görmüştür. Bununla birlikte, örneğin destekleme alım ödemelerine ayrılan kaynağın, tarımsal katma değer içindeki payı 1975'de % 20.5 iken 1991'de % 12.8'e düşmüştür.

Desteklemeler, tarım üretimi yapısında da etkili olmuş bazı ürünlerin üretim alanları büyümüş, ürün stokları oluşmuş, bazı ürünlerde yetersizlikler meydana gelmiştir.

Özetlenmeye çalışılan değişim sürecini yaşayan tarım kesimi, bir çok nedenle genel ekonomi içerisindeki önemini korumaktadır. Türkiye, sanayileşme çabalarına rağmen, tarım ülkesi ve yarı yarıya köylü toplumu olma niteliğini günümüzde de sürdürmektedir.

Toplam nüfusun % 41, çalışan nüfusun % 50.5'u tarımdadır. İmalat sanayii, bugün de ö-

nemli oranda tarım ürünü hammadde kullanmaktadır. Sanayi kesimi üretiminin önemli bölümü, bu kesimde pazarlanmaktadır. Toplam ihracatın, günümüzde de üçte bir kadarı tarım kaynaklıdır. 1990 verilerine göre GSMH'nun % 16.2'si tarımdan sağlanmaktadır. Sanayiye işgücünü tarım üretmektedir, sanayinin gerek duyduğu kaynak tarımdan aktarılmaktadır. Satılabilir sanayi malı üretimi açısından tarımın belirleyici şansı vardır. Günümüzde altmış milyon bulan, ikibinde yetmiş milyonu geçecek büyük toplumumuzun, yeterince, dengeli ve insanca beslenmesi ve yaşaması tarımın misyonudur.

3. TARIMIN SORUNLARI VE GELİŞME GEREĞİ

Bir önceki bölümde değişim süreci anımsatılan ve ekonomideki önemi özetlenen tarım sektörü, yapısal ve dönemsel nitelikli ciddi sorunları da yaşamaktadır.

Tarımda toprakların işletmelere ve mülkiyete göre dağılım dengesizliği, günümüzde de vardır. Daha önemlisi, işletmeler giderek küçülmektedir. Hane başına ortalama toprak büyüklüğü 51.6 dardır. İşletmelerin % 82'si, toprakların % 41'ini kullanmaktadır.

Küçülmüş işletmelerin toprakları, çok parçalı ve dağınıktır. Tek başına bu yapı bile, girdi ve teknoloji kullanımını kısıtlamaktadır.

Sektör, bir yanda girdi ve teknoloji kullanan kapitalist yapılı işletmeler, öte yanda çoğunluğu oluşturan küçük işletmelerden oluşmaktadır.

Küçük işletmelerin ağır sermaye ve finansman sorunları vardır.

Yeni teknoloji üretimi ve araştırmalar yetersizdir.

Biyolojik, kimyasal ve mekanik girdi kullanım düzeyi yeterince gelişmemiştir.

Tarım üreticileri, ekonomik nitelikli bir örgütten yoksundur.

Tüm bu koşullara bağlı olarak, Türkiye tarımında toprak ve emek verimliliği, yeterli değildir.

Genel İhracat ve İthalatta Tarımın Yeri (%)

	1980		1991	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Tarım Ürünü	57	0.6	19.7	3.8
İşlenmiş Tarım Ürünü	6	3.8	8.7	5.5
Toplam	63	4.4	28.4	9.3

Böylesi yapısal sorunları bulunan sektör, planlı dönemlerde öngörülen büyüme hızlarına ulaşamamıştır.

Son on yılda GSMH payı oransal olarak % 26 azalmış, nüfus payı oransal olarak % 20 gerilemiş, yani sektör görece olarak yoksullaşmıştır. Aynı dönemde GSMH % 68 büyümüş, büyüme tarım-

Cari Değerlerle Tarım Dış Ticareti

	1980 (Milyar Dolar)	1991 (Milyar Dolar)
İhracat	1.881	3.895
İthalat	0.354	1.970

da % 32 düzeyinde kalmıştır.

Altmışlı yetmişli yıllarda, sektörün lehine işleyen iç ticaret hadleri, seksenli yıllar boyunca aleyhine çalışmıştır.

Gelişimi, olanakları ve sorunları özetlenmeye çalışılan tarım sektörü, ekonomik, toplumsal ve teknolojik bir çok temel nedenden ötürü, gelişmek, atılım yapmak zorundadır. Denetlenemeyen hızla büyüyen toplumumuzun, insanca beslenmesi, sanayinin gerek duyduğu hammadde ve işgücünün sağlanması, sanayiye kaynak aktarılması, diğer sektörlerin ürün pazarının gelişmesi, potansiyel ihracat pazarlarının geliştirilmesi ve kısıtlı olan doğal üretim kaynaklarının rasyonel kullanılarak verimli kılınmaları açısından, tarım sektörü değişiminin geleneksel çizgisini, bir atılım trendine dönüştürmek zorunludur.

4. TARIMIN GELİŞİMİ VE ÇÖZÜMLEYİCİ YAKLAŞIMLAR

Tarım sektörünün gelişimi doğrultusunda üretilecek strateji ve politikalar, öncelikle bu sektöre doğru teşhis konulmasına bağlıdır. Kalkınmanın sanayisiyle, tarımıyla, enerjisi, hizmetleriyle, sektörlerin bütünselliğini kavrayan, entegrasyonu göz ardı etmeyen, bu çerçevede tarımı ekonomiye yük saymak yerine, gelişmede itici güç olabileceğini, görebilen bir temel anlayışa gerek vardır. Sektörleri birbirine rakip gören yaklaşımların, birbirlerinin gelişmelerini güdüleyeceklerini gören, aslında tarımın sorunlarının çözümünün ekonominin genel sorunlarının çözülmesiyle eş anlamlı olduğunu kavrayan anlayışlara dönüşmesi gereklidir.

Siyasal seçmelerin ağır bastığı ilkesiz ve dönemseller yaklaşımın yerine, istikrarlı kısa ve uzun geleceği kestiren, kararlı, tutarlı, ekonomik ve toplumsal doğrulara dayalı politika bütünlükleri geçerli kılınmalıdır.

Açıklanmaya çalışılan bu genel anlayışın somutlaşması amacıyla, üretilen kimi çözümlerle doğru politikalar, sektörün tüm boyutlarını kapsayacak biçimde aşağıda sunulmuştur.

4.1. Kaynak Kullanımı ve Tarımsal Yapı

- Toprak yağmasına son verilmelidir. Giderek artan bir hızla daralan tarım topraklarının korunması ulusal bir anlayışla ele alınmalı, Anayasa'nın 45. maddesi doğrultusunda, Tarım Arazilerini Koruma ve Kullanma Kanunu çıkarılmalıdır.

- Toprakların nitelik ve yeteneklerine göre verimli kullanılmaları için, makro ölçekte ve bağlayıcı özellikle Arazi Kullanma Planı hazırlanmalıdır.

- Medeni Kanun'un mirasla ilgili hükümleri bölünmeyi önleyecek doğrultuda değiştirilmelidir.

- Türkiye tarımı bu işletme yapısı ve arazi dağılım biçimi ile gelişemez. Ortalama genişliği 51.6 dekar olan işletmelerin, topraklarının çok parçalı ve dağınık olması, bir çoğunun cüceleşmiş bulunması, arazi toplulaştırılmasını yaşamsal kılmaktadır. Çıkarılacak bir Arazi Toplulaştırılması Kanunu ile üretimden çıkmış cüce işletmeler tasfiye edilmeli, toprak kullanım verimliliği artırılmalıdır.

- Optimal işletme büyüklüğünü egemen kılacak bir yapı için, üretici örgütlenmesi özendirilmeli, GAP kapsamında dengeli toprak reformu yapılmalıdır.

- Kamu Meraları Yaylak ve Kışlakları Kanunu çıkarılmalıdır.

4.2. Üretimin Planlanması

- Bitkisel üretimden, hayvansal üretime, tarımın tüm alt sektörleri bazında, olanakları ve kısıtlayıcı unsurları saptayıcı master planlar yapılmalıdır.

- Üretimin nitel ve nicel açıdan değişmesi gereken doğrultularını objektif verilere göre kestiren, kaynakların verimli kullanılması seçmelerini yapan, sanayinin gerek duyduğunu yeterince üreten, dönemseller dalgalanmaları en aza indiren, katma değeri yüksek ve pazar geleceği olan ürün desenini öngören, geleceğin toplumun sağlıklı beslenmesini gerçekleştirecek, sürekli ve dinamik bir üretim planlaması yada yönlendirilmesi zorunludur.

- Hayvansal üretime, yarattığı katma değer yüksekliği, toplumun yetersiz beslenmesi sorununun giderilmesi ve potansiyel pazar şanslarının kullanılmasını açılardan, öncelik ve özel önem verilmelidir.

- Bitkisel ve hayvansal ürünü hammadde yapan sanayi yapıları ile üreticiler arasında, üretimin niteliği ve ölçüğünü yönlendirecek doğrultuda, "Sözleşmeli üretim" mekanizmaları, özendirilip yaygınlaştırılmalıdır.

- Son on yılın yıllık ortalama nüfus artış hızının % 2.35, aynı döneme ilişkin buğday üretim artış hızının % 2.25 olduğu gözönüne alınarak, buğday üretimi azaltılmamalı, ekmek ve unlu mamüllerin ihtiyaç duyduğu kaliteyi sağlayacak çeşitler geliştirilmelidir. Buğdayın Çukurova ve Trakya'da üretilmesi, rakip ürünler açısından tartışılmalıdır.

- Doğu Anadolu'da hububatın yerini, kesinlikle yem bitkileri almalı, bu yapıyı teşvik edecek uygulanabilir mekanizmalar geliştirilmelidir.

- Giderek artan bitkisel yağ açığının giderilmesi için, yağlı tohumlar üretimi, uygun ekolojiler belirlenerek artırılmalıdır.

- Yılda yaklaşık 2.5 trilyon TL (1992 fiyatlarıyla) giderilemez stok maliyeti yaratan Doğu ve Güneydoğu Anadolu bütün üretimi aşamalı olarak durdurulmalı, doğrudan parasal yardım önleminin yanında, mercimek, fiğ, buğday gibi alternatif ürünler özendirilmeli, genelde ise üretici bazında alan ve ölçüklerin belirleneceği kota yöntemi gündeme gelmelidir.

- Doğal ekolojisi dışına çıkmış ve verimli taban arazilere yayılmış bulunan fındığın yarattığı sorunun giderilmesi için, dikim alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin kanuna işlerlik kazandırılmalı, alımlarda kullanılan kaynak, alternatif ürün ikamesi için kullanılmalıdır.

- Yerli sığır popülasyonunun genotipik varyasyon olanağı gözetilerek, süt ve et sığırcılığı yalnızca entansif koşullara hapsedilmemeli, popülasyon ıslahına yönelik etkin melezleme programları geliştirilmeli, gebe düve ithalatı durdurulmalı, gerekirse üstün genotiplerin spermaları getirilmelidir.

-Denizlerde kültür balıkçılığının, özellikle dış pazarlar bakımından çok ciddi şans olduğu gözetilerek, bu üretim dalı geliştirilmelidir.

4.3. Destekleme Uygulamaları

- Destekleme uygulamaları bütünüyle gözden geçirilmelidir. Tarıma ayrılan destekler, kimi çevrelerce ileri sürüldüğü gibi, olağanüstü boyutlarda değildir. Hatta kantitatif bazı ölçümler, zaman zaman destek yerine vergilendirme yapıldığını da göstermektedir. Fakat bütün bunlar, desteklemenin, toplumsal, ekonomik ve teknolojik amaçlarına ulaştığı anlamına gelmemektedir. O yüzden, her türlü desteğin yarattığı katkı ve maliyetleri yeniden değerlendirmek ve destekleri üretimin nitel ve nicel açılardan gelişeceği doğrultular için, etkin bir araç olarak yönlendirmek gerekmektedir.

- Üretimi gelişmesi gereken alanların, net biçimde belirlenmesinden sonra, destekler o yönlerde geliştirilmeli, ürün kalitesini, verimliliği gözeterek tutarlı ve seçici uygulamalar yapılmalıdır.

- Türkiye tarımı dörtte üçünden çoğu küçük olan ve giderek küçüleşme süreci yaşayan bir yapı ile gelişemez. Sektörün nüfus yükünün kısa zamanda başka kesimlere kaydırılması

nın mümkün olmadığı gözetilerek, üretici örgütlenmesini yönlendirecek yeni destekleme yaklaşımları gündeme gelmelidir.

- Ürün desteklerinde, hammadde değil, nihai ürünler gözetilmeli, bu destekler sırasında, ülkenin duyduğu gereklere göre, ürün pariteleri gözetilmelidir (Trakya'da, buğday-ayçiçeği-şeker pancarı, Çukurova'da, buğday-pamuk-soya gibi).

- Ürün fiyat desteklerinin, bölgeler arası dengesizlik yaratan uygulamaları kaldırılmalıdır.

- Destek uygulamaları sonunda, pazar ve stok sorunu doğan ürünler, öncelikle ele alınmalıdır. Giderilemez, değerlendirilemez stokları her yıl artan ürünlerde (tütün, fındık, çay gibi) desteklerin biçim değiştirmesi, alternatif ürün teşviki ya da doğrudan yardım gibi, mekanizmaların çalıştırılması gerekir.

- Ürün fiyat desteğinin devamı süresince, tek yıllık bitkilerin buğdaya endekslenmiş pariteleri, ekimden önce belirlenmeli, garanti fiyat ve kademeli uygulama ve satış fiyatının önceden açıklanması gibi yöntemler geliştirilmelidir.

- Aşamalı bir süreç sonunda, kurulacak bir borsa sistemi için, gerekli alt yapılar hazırlanmalıdır.

- Desteklemelere ayrılacak kaynakları finanse etmek için, tarım ürünü piyasasından kaynaklanacak bir fonun oluşturulması düşünülmelidir.

- Agro-endüstri ve kırsal sanayiler için, özel teşvikler hem tarım üretimi hem de sanayilerin kurulmaları için, geliştirilmelidir.

- Gübre desteğinin devamı hususu tartışılmalıdır. Tohumluk desteği yetersizdir, geliştirilmelidir. Bu kapsamda nitelikli tohum üretimi teşvik edilmelidir. Çeşit geliştiren araştırmacılara "patent hakkı" tanınmalıdır.

- İthal damızlıklar için, uygulanmış destekler, resmi ve özel yerli damızlıklar ve damızlıkçı işletmeler için, geliştirilmelidir.

- Oldukça geniş bir üretim kapasitesi yaratan, fakat gerekli işletme finansmanı bulunamadığı için, bir çok ağıl ve kümesin boş kalması sonucunu doğuran, kaynak kullanımını destekleme fonu uygulaması, bu bakış açısıyla yeniden irdelenmelidir.

- Süt ve et sanayinin gelişmesi için, üreticiler ile sanayiciler arasında oluşturulacak sözleşmeli üretim mekanizmalarına, özel destekler sağlanmalıdır.

- Desteklemelerin 1992 yılı uygulamalarıyla ilgili olarak ise aşağıdaki hususların sunulmasında yarar görülmüştür.

Destekleme fiyatlarında görülen artış, kimi ürünlerde Toptan Eşya Fiyat Endeksine paralel seyretmiş, fakat çoğunlukla TEFE'nin üzerinde artış kaydetmiştir.

TMO uygulaması kamu yükünü azaltmıştır. Ancak tüccar spekülasyonlarının önlenmesi yolları da düşünülmelidir.

TMO'da bütünüyle, TSK'lerde yüzde seksenlerde gerçekleşen peşin ödeme, olumlu bir değişimdir.

Kaçak ihracın önlenmesi ve kaynağın üreticiye yansımaları amaçlayan fındık ihrac fonunun 30 cent indirilmesi uygulaması, fiyatların açıklanması ve dış bağlantıların yapılmasından sonra gerçekleştiği için, üretici fiyatlarının düşmesiyle sonuçlanmıştır.

28.3.1992 gün 92/2 sayılı tebliğ ile besiciliğin teşviki için getirilen olumlu mekanizma, kaynak yetersizliği yüzünden çok sınırlı uygulanmıştır.

4.4. Girdi ve Kredi

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

- Genel kullanım ortalaması açısından yetersizlik, bölgelere göre uygulamada dengesizlik gösteren gübre tüketim düzeyini dengeli yükseltecek programlar geliştirilmeli, yerli sanayi modernize edilmeli, sanayi kapasite kullanım oranları yükseltilmeli, maliyet düşürülmelidir.

- Gübre sağlanması ve dağıtımında TZDK ve benzeri kamu kuruluşlarının rolü, teknik ve toplumsal nedenlerle bir süre daha devam etmeli, tekelleşme eğilimlerine fırsat verilmemeli, TZDK ile TÜGSAŞ'ın aynı yapıda bütünleşmeleri tartışılmalıdır.

- 1992 gübre tüketiminin bir yıl önceye göre % 24 artmasında, KDV'nin % 1'de kalması, uzun süre fiyatların yükselmemesi ve 1992 peşin ödemelerinin etkisi olduğu gözetilmelidir.

- Tarım ilacı ve bitki gelişimini düzenleyici maddelerin üretiminde, dışa bağımlılık, yerli sanayinin gelişmesini gerektirmektedir. Bilgisiz ve aşırı kullanımın yarattığı toplumsal sağlık sorunlarının önlenmesi için, ilaç ruhsat ve denetim sistemi disipline edilmelidir.

- Tohum üretimi ihtiyacı karşılamaktan bir çok üründe uzaktır. Tohum ıslahı ve üretimi ulusal ölçekte teşvik edilip geliştirilmeli, orijinal ve anaç kademe dışında ülkemizde üretilenlerin ithali caydırılmalı, yeni teknoloji kullanan ve çeşitli ıslahı yapanlar ile tohum ticaretiyle uğraşanlar ayrı tutulmalı, OECD sertifikası mekanizması kurulmalı, sözleşmeli tohumluk üretimi geliştirilmeli ve kamu araştırma kuruluşları güçlendirilmelidir.

- Ülkenin damızlık ihtiyacı artık kendi olanaklarımızla giderilmelidir. Yerli nüve damızlık işletmeler ciddi programlarla geliştirilmeli, çok zorlu durumlarda üstün genotipli erkek materyal ya da dondurulmuş sperma getirtilmelidir.

- Sulama kapasitesinin artırılması yanında, sulama etkinliği ve ekonomisini sağlayacak modern sulama sistemlerinin

uygulanması gerçekleştirilmelidir.

- T.C. Ziraat Bankası için kesin tercih yapılmalıdır. Bu banka, tarıma hizmet verecekse, o nedenle kamu kaynaklarını kullanıyor ise politikaları ve yönetim biçimi yeniden ele alınmalı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının etkinliği geliştirilmelidir.

- Yeni tarım tekniklerini kullanan yatırımların ve kırsal sanayinin finansmanına öncelik verilmeli, yatırımlar işletme kredileri ile güçlendirilmeli, kişi başına ortalama 2.5 milyon TL ile hiç bir olumlu dönüşüm olamayacağı gözetilmeli, ikraz birimleri enflasyonla bağlantılı olarak yılda birkaç kez gözden geçirilmeli, müteselsil kefalet ve projenin teminat olması mekanizmaları tartışılmalıdır.

- Banka bünyesinde yeterli teknik eleman istihdam edilmeli, belli büyüklüklerin üzerindeki yatırım projelerinde uygulama süresince teknik eleman istihdamı sağlanmalıdır.

- 3782 sayılı Küçük Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan bir kısım borçlarının silinmesine ilişkin kanunun uygulanması, beklenen doğrultuda gelişmemiş, öngörülenin üçte biri düzeyinde realize olmuştur.

4.5. Dış Ticaret

- Tarım ürünü hammadde ihracı yerine, işlenmiş ürün ihracı tercihi yapılmalı, bu alan destek görmeli, sebze ve meyvede koruma, depolama, dondurma ve kurutma yatırımları geliştirilmeli, nakliye sorunu ciddi ele alınmalıdır.

- İthalat zorunlu durumlarda ve iç fiyatlar gözetilerek yapılmalıdır.

- Üretim potansiyelimiz ile dış pazar potansiyelimiz kapsamlı araştırılmalı, Türk Cumhuriyetleri, Kuzey Afrika, Hindistan ve Pakistan gibi ülkeler yakın geleceğin potansiyel pazarları olarak araştırılmalıdır.

- 1992'de buğday, tütün, şeker, bitkisel yağ ve zeytinyağı ihracında önemli artışlar olmasının yanında et, bitkisel yağ ve pamuk ithalinde de önemli yükselişler gözlenmiştir. Özellikle et ithali zorunda kalınmasını, hayvancılık açısından kaygıyla karşılamak gerekir.

4.6. Üretici Örgütlenmesi

- Sayısı 4 milyon 66 bine ulaşmış, ortalama büyüklüğü 51.6 dekar olan, toprakları çok parçalı ve dağınık bulunan, o nedenlerle teknoloji ve girdiyi yeterince kullanamayan bir işletme yapısı gelişemez. O nedenle, gerçekçi, uygulanabilir, ekonomik dayanışmayı gerçekleştirecek bir üretici örgütlenmesine gidilmesi, son derece zorunludur. Bu çerçevede, demokratik kooperatifçilik, kapitalist yapılı işletmelerin oluşturacakları birlik ya da şirket modelleri ve Türkiye Kalkınma Vakfının tavukçuluk alanında uyguladığı mekanizmalar tartışılmalıdır.

- Kooperatifleşmeyle ilgili yasal düzenlemelere çağdaşlık kazandırılmalı, TSK ve TTK'leri her anlamda üretici örgütü yapılmalı, seçilmişlerin yalnızca talepte bulunup sorumluluk duymamaları ve tüm sorumluluğun atanmış genel müdürlere, dolayısıyla Bakanlığa kaldığı mevcut uygulama, daha fazla devam ettirilmemelidir.

- Hayvancılık yetiştirme birlikleri özel olarak ele alınmalıdır.

- Üretici örgütlenmesi konusunda ne Tarım ve Köyişleri ve ne de Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarında hiç bir somut çalışmanın başlatılmamış olması önemli aksaktır.

- 3186 sayılı Kanun'un 9. ve 11. maddelerinin değişimine yönelik kanun teklifi, demokratikleşme anlamında bir adım gibi görünüyorsa de

MESLEKİ VE TEKNİK ETKİNLİKLER

yetersizdir. Üstelik, kamunun rolünü bir ölçüde azaltmayı amaçlayan bu yaklaşımla, 92/3280 sayılı kararnameyle, satışlarda devletin ağırlığını artıran anlayış arasında, bir ölçüde çelişki vardır.

4.7. GAP ve Tarım

- Topraksız oranının % 40 olduğu, ailelerin % 7'sinin toprağın % 51'ini denetlediği GAP alanında, dağılım dengesizliğini sulama ile daha da ağırlaştırmamak, optimum işletmelerle sulamanın ekonomikliğini sağlamak bakımından, toprak reformu ve arazi toplulaştırması derhal gerçekleştirilmelidir.

- Sulamaya ilk açılacak Harran'dan başlayarak tarla içi geliştirme hizmetleri hızla sürdürülmeli, DSİ'nin geleneksel sulama anlayışı yerine, suyun yetmesinin sağlanması, buharlaşma ve denimsiz kullanımla su kaybının artmasının önlenmesi, drenaj ve çoraklaşma gibi giderilemez toprak sorunları yaratılmaması için, modern, deneimli sulama sistemleri devreye sokulmalıdır.

- Sulamanın başlamasıyla hızla artacak, biyolojik ve kimyasal girdilerin üretilmesi için, ciddi atılım gerekmektedir.

- Şanlıurfa Havaalanının uluslararası niteliğe dönüşmek üzere Harran doğrultusunda büyütülmesi eğilimleri yeniden tartışılmalı, verimli kaynakların korunması sorumluluğu ile yatırım maliyeti seçmeleri tekrar değerlendirilmelidir.

- GAP sulamalarının yönetimi ve etkinliği önemli ölçüde, üreticilerin yönetime katılmaları ve bunun için örgütlenmelerine bağlıdır. Bu konuya da özel önem verilmeli, projeler üretilmelidir.

4.8. Tarımda Teknolojinin Gelişmesi

- Türkiye ileri toplumların teknolojik gelişmelerini yalnızca izleyen ve üretilmiş teknikleri ithal eden bir konumda daha fazla tutulmamalı, ulusal araştırma stratejisini oluşturmalı, yeterli kaynaklar tahsis etmeli ve kendi ekonomik ve ekolojik koşullarında, kendine uygun teknikleri araştırıp, bulmalıdır. Tarımsal araştırmalar kamuda olsun özeldesin, desteklenmeli, atılım sürecine sokulmalıdır.

- Oluşturulacak bir plan çerçevesinde, araştırmalar agro-ekolojik ve bölgesel öncelikleri

gözetmeli, kamu araştırma kuruluşlarına özerk bir yapı kazandırılmalı, araştırmacılar özendirilmeli, devletin araştırma rolü geliştirilmelidir.

- Tarımın çağdaş gelişimleri bünyesine aktarması ile süreçte teknik eleman istihdamının artırılması arasında doğrusal ilişki vardır. 7472 sayılı Ziraat Mühendisliği Kanunu'na dayalı olarak 24.1.1992'de yürürlüğe sokulan Ziraat Mühendisliği Yetki Tüzüğü'nün yaşama geçmesi, tarıma teknoloji aktarımı anlamında çok önemli bir araçtır. O açıdan, başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve T.C. Ziraat Bankası gibi kamu kurum ve kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, anılan tüzük hükümlerinin uygulanmasını sağlamaları, konuyla ilgili iç düzenlemelerini buna göre değerlendirmeleri, sağlanmalıdır.

- Kamu kesimine sunulan tarımsal nitelikli projelerde ziraat mühendisi katkısı aranmalı, kamu finansmanından yararlanan büyük ölçekli tarımsal yatırımlarda istihdam aranmalı, tarım amaçlı kooperatiflerdeki teknoloji uygulama ihtiyacı ziraat mühendisleri eliyle giderilmeli, gıda üretim ve pazar zincirinde uzman teknik elemanlar denetleyici olmalı, örgütlenmiş ziraat mühendislerine meslek kredisi açılmalı, dağıtılmayan ve kullanılmayan hazine arazileri böylesi gruplara kiraya verilmeli, GAP'da oluşacak sulu tarım işletmelerinde ziraat mühendislerinin işletme bazında danışmanlık mekanizmaları kurulmalı, tarımsal sigorta sisteminde teknik eleman çalıştırılmalı, biyolojik, kimyasal ve mekanik girdi, pazar sürecinde uzman ziraat mühendisleri yetkili kılınmalı ve esasen daraltılmış olan devletin tarım hizmetleri bütününde, yeni yapılmaya bağlı olarak istihdam olanakları yaratılmalıdır.

- Son on yılda fakültelerden 15000 ziraat mühendisi mezun olmuş, bunların 1500'ü devlette iş bulmuştur. Şu anda 12 fakülteden yılda 3000 civarında insan mezun olmaktadır. Yaklaşık 11000-12000 civarında ziraat mühendisi ya işsizdir ya da uzmanlığı dışında bir işde çalışmaktadır. Bütün bu koşullara rağmen 3.7.1992 tarih 3837 sayılı kanunla sekiz adet daha eklenerek, ziraat fakültesi sayısı yirmi ikiye çıkarılmıştır. Bunların devreye girmesiyle, yılda onbin civarında yeni ziraat mühendisi mezun edilecektir. Bu vahim bir tablodur. Açılacağı öngörülen fakültelerin bir kısmı gerekirse kapatılmalı, başka bilim alanlarına dönüştürülmeli, diğerleri ise yakınında buldukları kurulmuş fakültelerin bölümlerine çevrilmeli ve yeni fakülte açılması kesinlikle önlenmelidir.

4.9. Diğer Yasal Düzenlemeler

- Türkiye'nin yem kanunu vardır ama, gıda kanunu yoktur. Oysa, Anayasa'nın 172. maddesi, devlete tüketicilerin korunması görevini vermiştir. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan, görüş için Sağlık Bakanlığına gönderilen tasarı, yaklaşık bir yıldan beri askıdadır. Bu iki Bakanlığın yetki çekişmesi yüzünden kanun çıkmamaktadır. Konunun önemi ve ivediliği gözetilerek, sorun çözümlenmeli ve kavrayıcı, kapsayıcı bir gıda kanunu daha fazla ertelenmemelidir.

- Gelir ve katma değer vergisinde, tarım üreticilerini kollayacak değişimlere geçilmeli, toptancı hal uygulaması hem üreticiyi hem de tüketiciyi gözetken bir biçime kavuşturulmalı, tarım afet ve hayvan sigortası alanı, yasal çerçeveye oturtulmalıdır.

2000'Lİ YILLARA DOĞRU TÜRKİYE TARIMI

**Tarım Haftası' 92 Sempozyum'u
ODA'mız tarafından kitaplaştırıldı.
563 Sayfalık Kitap Oda'mızdan
sağlanabilir.**

Oda Ödentileri İçin Yeni Yöntem!

"Kaynakta Kesinti"

Yalnızca Ziraat Mühendisleri Odası özelinde değil, bir çok oda ve meslek kuruluşu genelinde de yaşanan, ödenti toplama sorunu, Oda'mızın girişimiyle çözüm yoluna girmek üzere.

Üyelerimizin büyük çoğunluğunun ödenti verme iyi niyeti olmasına rağmen, ödeme pratiği zorlukları nedeniyle gecikmeler olduğu, gecikmelere bağlı olarak bu kez ödenmesi zor borç birikimlerinin oluştuğu ve sorunun hem Oda hem de üyemiz açısından istenmeyen gelişmeleri gündeme getirdiği, yıllardır yaşanan bir sorunumuzdur.

Oda'mız, gerek üyeliğin

yasal zorunluğunun yerine getirilmesi, gerekse üyelerimizle ödenti nedeniyle arzu edilmez çekişmeler yaratılmaması ve üyelerimizin ödemelerinde kolaylık sağlanması amacıyla, başta Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olmak üzere üyelerimizin yoğun olarak çalıştıkları kamu kurum ve kuruluşları nezdinde girişimde bulundu.

Oda ödentilerinin verilmesinin 6235 sayılı TMMOB kanununun gereği olduğu anlayışıyla Bakanlığa yazılan 3.2.1993 günlü yazımız üzerine, Müsteşar Prof. Dr. Erkan BENLİ imzasıyla, ana hizmet birimi, ilgili ve bağlı kuruluşların merkez ve taşra birimlerine genelge gönderildi.

24.2.1993 gün 250-2-1/94 sayılı Bakanlık genelgesinde, maaşından ödenti kesilmesini dilekçe ile isteyenlerden, bu kesintinin yapılarak, Oda hesabına aktarılması isteniyor.

Şubelerimiz ve il temsilcilerimizin konuya gerekli önemi vermelerini bekliyor, yönetici ve eleman tüm üye meslektaşlarımızı duyarlığa, dayanışmaya, Oda'mızı birlikte yüceltmeye çağırıyoruz.

Yönetim Kurulunda Değişim

7-8 Mart 1992 de yapılan 33. Olağan Genel Kurulda oluşan Genel Merkez Yönetim Kurulunda görev alan Sayın Ergin ÖZÜGÜR, bu görevinden kendi isteği ile ayrıldı. Ergin ÖZÜGÜR'ün yerine, Yönetim Kurulunda, birinci yedek sırada yer alan Sayın Tevfik TOPÇU görev üstlendi.

Geçtiğimiz yıl eylül ayında meydana gelen bu değişikliği dergimizin geçen sayısında duyuramamış olmamızın anlayışla karşılanacağı umuduyla, Sayın ÖZÜGÜR'ün çalışma ve katkılarını şükranla anıyoruz.

Mesleğimiz Adına, Sorumsuzluğa Tepki

Öğretim kaynaklı ağır istihdam sorunlarının yaşandığı bir dönemde, kimi Ziraat Fakültelerinin takındığı anlaşılabilir tavır, meslek toplumunca üzüntüyle karşılandı. Hiç bir akılcı gerekçesi olmamasına rağmen, "ikili öğretim" kararı alan fakültelerin bu tutumu, Oda'mızca kınandı. Gelişme sürecini tamamlayamamış olmaları nedeniyle tek öğre-

.....Üniversitesi
Ziraat Fakültesi Dekanlığı'na,
.....

Ziraat Mühendisliği mesleğinin son derece ağır öğretim ve istihdam sorunları yaşadığı bir ortamda, Fakülteniz tarafından ikili öğretim kararı verilmesini mesleğimizin geleceği adına vahim bir hata olarak değerlendiriyoruz.

Ziraat Mühendisliğinin karşı karşıya bulunduğu yaşamsal sorunsalın yeni boyutlar kazanmasına yol açacak olan bu kararınızı üzüntü ile karşıladığımızı bilgilerinize sunuyoruz.

26.01.1993
Saygılarımızla,
Mahir GÜRBÜZ
Yönetim Kurulu Başkanı

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na

26.02.1993

ANKARA

Bilindiği gibi 7472 sayılı Ziraat Mühendisliği hakkındaki kanunun 6. maddesi uyarınca Bakanlığınız, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nın ortak çalışmaları sonucu, Ziraat Mühendisleri Yetki Tüzüğü çıkarılmış ve 24.01.1992 günlü Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tüzük hükümlerinin yaşama geçirilmesi doğrultusunda yönetsel düzenlemelerin oluşturulması amacıyla Bakanlığınız, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Oda'mız yetkili temsilcilerinin katılacakları bir ortak çalışma grubunun oluşturulması hususunu, mesleğimizin giderek yoğunlaşan istihdam sorunları açısından ivedilikle diler, saygılar sunarım. 26.02.1993

MAHİR GÜRBÜZ

Yönetim Kurulu Başkanı

timi dahi zorlukla yerine getirdikleri bilinen, Konya, Samsun, Tokat, Urfa ve Van'da bulunan beş fakültemizin aldığı ikili öğretim kararından duyulan üzüntü ve kaygıyı belirten ve tüm fakültelerimize de bilgi için gönderilen yazı 59. sayfada bulunmaktadır.

Yetki Tüzüğüne İşlerlik Kazandırmak İçin Ortak Çalışma Platformu Oluşturuldu

Tüzüğe uyarlı düzenlemeler olan zirai mücadele yönetmeliklerinin ardından, Odamızın girişimiyle, Tüzük hazırlamakla ödevli Bakanlık, Fakülte ve Oda'nın katılımcı olduğu ortak çalışma platformu oluştu.

Geniş katılımlı ilk toplantısı 9 Mart 1993 de gerçekleştirilen çalışma grubunda öncelikle, Bakanlık, Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye Kalkınma Bankası, TC. Ziraat Bankası gibi kaynak ve finans sağlayan kamu kurum ve kuruluşlarına sunulan projeler ve bu ku-

ruluşlarca açılan tarımsal nitelikli ihalelerde ziraat mühendisi katılımının zorunlu olması konuları ele alındı.

Çalışma sürecinde, aşama aşama, kararname, tebliğ, yönerge, genelge ve şartname gibi yönetsel düzenlemelerin Tüzük kuralları doğrultusunda değiştirilmeleri öngörülecek.

Konuyla ilgili olarak Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığı'na Oda'mızca gönderilen çağrı yazısı yukarıdadır.

Tarımsal Nitelikli Kooperatiflerde İstihdam Olanakları Araştırılıyor Ve Gelişiyor

Bilindiği gibi Yetki Tüzüğü'nün 13. maddesinde, tarımsal amaçlı kooperatiflerin, tarım nitelikli hizmetlerinin ziraat mühendisleri tarafından yürütüleceği hükmü bulunmaktadır. Bu hüküm, her ne kadar "münhasır yetki" niteliği taşıyor ise de, kamu yönetiminin denetiminde bulunan ve yönetimce kaynak ayrılarak

desteklenen kooperatifler bakımından, önemli istihdam potansiyeli yaratacak özellik göstermektedir.

Oda'mız bu görüşten hareketle, Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin ilişkili olduğu Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; Tarım Kredi Kooperatiflerinin, Köy Kalkınma ve Sulama Kooperatiflerinin ilişkili bulunduğu Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü katında gerekli girişimleri sürdürmektedir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığıyla ilişkili ÇUKOBİRLİK ve TARIŞ gibi kooperatif birliklerinin, birim kooperatiflerde ziraat mühendisi istihdam etme kararına varmalarını, bu doğrultudaki çabaların ilk sonuçları olarak değerlendiriyoruz. Bu aşamada sayıları çok fazla olmasa da, gelişen bu yeni anlayışı, gelecekte daha geniş ve kurumsal nitelik kazanacak istihdam potansiyeli yaratılması anlamında umutla karşılıyoruz.

Sayıları 1300 ü aşan sulama kooperatiflerinde, sulamanın yönetilmesi, sulu

tarımın gerektirdiği yetiştirme tekniklerinin uygulanması, amaçlanan bitki deseninin oluşturulması ve son tahlilde sulamanın yaratacağı katma değerini maksimize edilmesini sağlama bakımından, ziraat mühendislerinin yetki ve sorumlulukla istihdam edilmeleri konusu da, bu alanda gösterilen çabaların bir diğer boyutunu oluşturmuştur. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzde görevli uzman meslektaşlarımızla yapılan ortak çalışmalar sonunda, belli limitlerden başlamak üzere sulama kooperatiflerinde önemli boyutta istihdam sağlanacağı saptanmış bulunmaktadır.

Benzeri anlayışların Tarım Kredi Kooperatifleri Birlikleri ve Köy Kalkınma Kooperatiflerine kaynak sağlayan ve denetleyen Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel

Müdürlükleri bazında da gelişmesini diliyor ve bekliyoruz.

...GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'ne ANKARA

Bilindiği gibi Genel Müdürlüğünüz yönetiminde kurduklarınız çalışmalarını sürdüren Sulama Kooperatiflerinin, öngörülen amaçlara ulaşmaları sulamayla birlikte çağdaş tarım yöntem ve teknolojilerinin de uygulanmasıyla, doğrudan bağlantılıdır. Sulamadan beklenen katma değer artışının sağlanması, sulama randımanının optimize edilmesi ve son tahlilde sulama için ayrılan kaynakların etkin ve verimli olması, büyük ölçüde tarımsal teknolojilerle sulamaların entegrasyonuna bağlı bulunmaktadır.

Özetle açıklanmaya çalışılan, sulamateknoloji bütünlüğünün gerçekleştirilmesi açısından, sulama sistematiğinde uzman teknik elemanların etkin konumlarda görev ve sorumluluk üstlenmeleri, kanımızca son derece

belirleyici olacaktır.

Değinilen nedenle, Sulama Kooperatifleri Ana Sözleşmesinin 104. maddesinde yer alan "İdarenin gerekli gördüğü idari ve teknik personelin çalıştırılması zorunluluğu" hükmüne işlerlik kazandırılmasını, kooperatiflerle yapılan ön sözleşme ve devir sözleşmelerine bu doğrultuda hükümler koyularak çalıştırılmasını, bu çerçevede sistemde sorumlu uzman ziraat mühendislerinin istihdamının sağlanmasını, gerek sulamalardan umulan ülke yararının gerekse sistemde teknolojinin etkinliğinin gerçekleştirilmesi açısından diler, bu konuda yapılacak çalışmalarla ilgili olarak Oda'mıza düşecek tüm sorumlulukları yerine getireceğimizi bilgilerinize sunar, durumu değerlendirmelerinize saygıyla arz ederiz. 15.03.1993

Mahir GÜRBÜZ

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

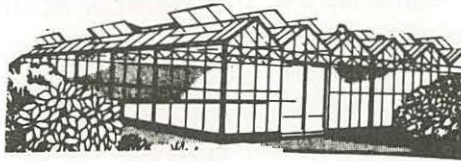
Not: Bu yazı DSİ ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüklerine yazılmıştır.

SERA VE SERA İÇİ TEÇHİZATI İLE İLGİLİ OLARAK

*
Cam ve plastik örtülü, birlikte açılıp kapanan yan ve üst pencereli, galvanizli ve galvanizsiz seralar

*
Galvanizli ve galvanizsiz sera profilleri

*
Pencere açma-kapama, ısıtma, sisleme otomatik kontrolleri

TARTES

TARIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Akçay Cad. 279/1-A Gaziemir - İZMİR
Tel : 9-51-513217-514606
Fax : 9-51-3217 Telex : 52442

*
Gölgeleme ve ısı perdeleri

*
Jeotermal ısıtmalı sera ve tesisleri

*
Harç hazırlama ve tüp doldurma makinaları

*
Köklendirme ve saksı masaları, elektrikli toprak ısıtma ve otomatik kontrolü

*
Sera ile ilgili diğer malzemeler

Tarım raporu kitaplaştırıldı

Geçen sayıda hazırlandığı belirtilen ve Türkiye tarımının tarihi temelini, gelişim sürecini, sorunlarını ve çözüm yaklaşımlarını içeren çalışma "TÜRKİYE TARIMI'93 RAPOR" adıyla kitaplaştırılarak, kamuoyu ve toplumun yararına sunuldu. 2000'li YILLARA DOĞRU TÜRKİYE TARIMI yayınından sonra, 33. dönemin ikinci kitabı

TÜRKİYE TARIMI' 1993

Yapı
Gelişim
Sorunlar
Çözümler
RAPOR

Hazırlayan : Mahir GÜRBÜZ
ŞUBAT - 1993

TMMOB ZIRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

nı oluşturan ve çok sayıda değerli meslektaşımızın katkılarıyla, Oda Başkanı Mahir GÜRBÜZ tarafından yazılan hitapta, Türkiye tarımı her boyutuyla ve sayısal verilerle yapılan değerlendirilmeye dayalı olarak tanıtılmaya ve Oda'nın çeşitli çalışmalarında ortaya çıkan görüşler doğrultusunda oluşan çözüm yaklaşımları tartışılmaya, çalışılıyor.

"GAP DERGİSİ"

Başbakanlık Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı odamıza gönderdiği bir yazı ile, 1993 Ocak ayından başlamak ve üç ayda bir periyodik olarak yayınlanmak üzere bir "GAP DERGİSİ" çıkaracağını bildirmiştir.

Dergide GAP çerçevesinde, kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin gerçekleştirdikleri faaliyetlerin yanı sıra GAP konusunda bilimsel çalışma ve araştırma yapan kişi ve özellikle kuruluşların görüşlerine de yer verilmesi düşünülmektedir.

Dergiye gönderilecek yazılar için yazışma adresi "GAP DERGİSİ" Karlı Sokak No : 59 Gaziosmanpaşa / Ankara'dır. Yazılar daktilo edilmiş olarak 4 sayfayı geçmeyecek uzunlukta olacak ve yazarın biyografisi ile mümkünse bir fotoğrafı da yazıya eklenecektir.

"GAP DERGİSİ"nin meslektaşlarımızın ilgisini çekeceğini umuyoruz.

ZIRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BURSA ŞUBESİ MERKEZİ AÇILDI

Ziraat Mühendisleri Odası Bursa Şubasının faaliyetleri için kiralanmış olan Bursa Çakırhamam semtindeki şube binası 23.01.1993 günü yapılan bir törenle hizmete açılmıştır.

Açılış kokteyline çok sayıda meslektaşımızla birlikte ODA'mızın Genel Başkanı Mahir GÜRBÜZ ve Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Tefvik TOPÇU da Ankara'dan gelerek katılmışlardır.

Açılış töreninde Bursa Şube Başkanı Prof. Dr. Ali KARUBULUT ve Genel Başkan Mahir GÜRBÜZ, örgütlenmenin önemi ve Ziraat Mühendislerinin sorunlarıyla ilgili birer konuşma yapmışlardır.

Bursa Şubemizin değerli yöneticilerini içtenlikle kutluyor, kısa zamanda elde edilen bu başarının, diğer yeni şubelerimiz tarafından da gerçekleştirilmesini diliyoruz.

Zamansız Noktalanın Bir Yaşamın Ardından

92

yılıni geride bırakırken eylül ayında aramızdan ayrılan İstanbul Şube Yönetim Kurulu eski üyelerimizden değerli meslektaşımız, dost ve güzel insan Çağlar Çalkavur'u bir kez daha saygıyla anıyorum. Bilinçli, onurlu bir meslektaş ve çağını yakalamış, ülkesinin bütün sorunlarına duyarlı olmuş, 12 eylül'ün tüm insani değerleri potasında eritme çabasının acısını yüreğinin derinliklerinde duymuş, inandığı değerlerden hiç bir zaman hiç kimseye ödün vermemiş yürekli insandı, hep aramızda olacak.

O, yaşam boyunca insan olmanın, ziraat mühendisi olmanın kavgasını verdi. İnsan hak ve özgürlükleriniz; yöntemi, biçimi, nedeni ne olursa olsun kısıtlanmasına, yok sayılmasına karşı çıktı.

Demokrattı; insana ve ürettiği değere, saygılıydı. Şövenizmin her türüne karşıydı. Hümanistti, hoşgörülüydü, yapıcıydı.

Sanatın her dalına tutkundü. Yazdığı şiirleri 1963'de "Yaşama Düşü" adlı bir kitapta topladı. Bir şiirinde şöyle diyordu: Yaşamak bu mu?/ İpin ucunu tutmuşuz/ Sonunu bekliyoruz/ Bir soytarı geçiyor önümüzden, gülüyoruz/ Sonra ipin sonunu bulup kalkıp gidiyoruz...

Başka bir şiiri: Bir sokak var bilir misiniz?/ Tanrının yarattığı evren dışında/ Gitmedim, görmedim/ Ama inanın bana biliyorum/ İnsanları oldum olası mutlu/ En güzel şarkılar orada söylenir/ Orada anlatılır masalların en olumlusu/ Orada herkes sevmesini bilir.../ Bütün insanlar mutlu/ Anlamsız korkusu girmedi Tanrının/ Özgür rüyalarına/ Korkuları yoktu ölümden yana/ Tanrıya/ Tanrıya ona hiç inanmadılar...

Doğa sevgisiyle popdoluydu. Doğaya en yakın olduğu düşüncesiyle ziraat mühendisliği mesleğini bilinçli olarak seçmişti. Bitkiler ve hayvanlar yaşamının bir parçasıydı. Doğayı incelemek araştırmak yeni şeyler öğrenmek onu mutlu eden uğraşlardandı.

Adana Böl. Zir. Müc. ve Kar. Başkanlığında eleman olarak çalışırken; beyaz sinek'te "Meteorolojik verilere bağlı erken uyarı sürveyi ve uygulaması" çalışmasını yaptı. O güne kadar yapılan sürvey çalışmaları keşif, sınıflandırmak ve ancak zararlı görüldükten sonra yapılabilen bir mücadele eşiği tespitini aşamamıştı. Ve gereksiz ilaçlamalar maddi zararlara, çevre kirlenmesine ve geç kalmalar yüzünden zararlının büyük kayıplara yol açmasına neden olmuştu.

Yerel özellikler taşıyan, Çukurova çiftçisinin korkulu rüyası olan, pamuk tarlasındaki ırgatın gözünü oyan, işini engelleyen beyaz sineğin yok edilmesi gerekiyordu. Mesleğine ve emoğine saygısı ona bu sorumluluğu yüklemişti. Uygulamalı araştırmaya yönelik çalışmaları üç yıl sürdü. İzmir Bornova'da üniversite ve araştırmacılar düzeyinde yapılan "Tahmin ve Erken Uyarı Sempozyum'unda" bu konuda tebliğ sunan tek tatbikatçı eleman oldu. Araştırma ve tebliği ile beyaz sinekte sonuca götüren mücadeleyi başlatmış oldu.

İdareci olarak çalıştığı dönemde çalışanlarla bütünleşti, meslek ve öğrenim düzeyi anlamında hiç bir ayırım gözetmedi. Çalışma arkadaşlarının tüm sorunları ile ilgilendi, güven ve huzur içinde bir çalışma ortamının yaratılmasına özen gösterdi. Teknik bilgisi ve insan ilişkilerine gösterdiği özenle kendini kabul ettir-

rinden ayrılırken yerel gazetelerde onun için yazılan şiirlerle uğurlandı.

Hiç bir dönem "tamam efendim, evet efendim'ci" olmadı. Bu nedenle de otoritenin hep ilgilendiği bir eleman oldu! Altmışlı yılların sonu ile yetmişli yılları baskı, ceza ve sür-günlerle geçirdi.

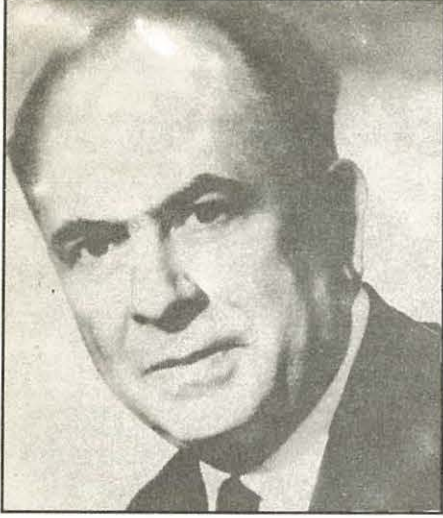
İstanbul'da Bölge olarak üç müdürlük ve bir başkanlığın ortak yayın organı olan "Bitki Sağlığı" Dergisinin sorumlu yazı işleri müdürlüğünü yaptı. Reorganizasyondan sonra İl Müdürlüğü yayın organı olan "İstanbul'da Tarım" gazetesinin yayımını üstlendi. Ve bu gazeteyi sahibinin sesi olmaktan çok bilimsel ağırlıklı ve üreticiye daha iyi hizmet edecek dergiye dönüştürmek için yoğun çaba harcadı.

Emekli olduktan sonra peyzaj, mühendislik ve danışmanlık hizmeti veren bir büro açtı.

Meslek örgütüne gösterdiği duyarlılığı, doğru ve akılcı üretkenliği odamıza her zaman güç verdi.

Günümüzde toplumun her kesiminde rastlanan duyarsızlık, bireycilik, anlamlı yaşama ilgisizlik ve yozlaşmaya karşı olan insanların sayısını düşündükçe O'na güle güle demek çok zor. Örnek davranışlar ve sözleriyle her zaman aramızda olacak.

Mahinur Ziyen
4 Ocak 1993

..... - 1993

Zir. Yük. Mühendisi Prof. Dr. Ümran Emin ÇÖLAŞAN'ın ardından

1960 yılında Meteoroloji Genel Müdürü olarak atandıktan sonra Sayın Çölaşan, hızlı bir tempo ile, Meteoroloji istasyonlarının sayısını beş katına ve Yağış İstasyonlarının sayısını dört katına çıkartmıştır. Birimleri modern elektronik cihaz ve ekipmanla donatmıştır. Bu teknik gelişimlerle uyumlu olarak bilinçli bir personel politikası izlemiştir. Böylece, Türk Meteoroloji Genel Müdürlüğünü modernleştirmiş ve Dünya çapında ün ve saygınlığa kavuşturmuştur.

Zir. Yük. Müh. Prof. Dr. Ümran E. ÇÖLAŞAN, Ziraat Fakültelerinde öğretim görevi de yapmıştır. Özverili çalışkanlığı, medeni cesareti, dürüstlüğü ve bilginliği ile temayüz eden Sayın ÇÖLAŞAN'ın ölümü yurdumuzda büyük üzüntü yaratmıştır. O'nun anılarını yüreğimizde saklayacağız.

Ruhu şadolsun

M. Kemal GÖKÇORA
(Sınıf arkadaşı-Ziraat Yük. Müh.)

DR. FETHULLAH KOÇ
1933 - 1993

İBRAHİM ARSLAN
1944 - 1993

KEMAL UYAR
1940 - 1993

Tüm meslektaşlarımıza rahmet, yakınlarına ve ziraat mühendisliği toplumuna başsağlığı dileriz.

TÜRK KOOPERATİFÇİLİĞİNİN SEÇKİN KURULUŞU

Tariş İncir, Üzüm, Pamuk, Zeytin ve Zeytinyağı Birlikleri; İzmir, Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Denizli, Manisa, Muğla il ve ilçelerine yayılmış 64 yerleşim birimindeki 122 tarım satış kooperatifi, 100.000'i aşan tarım üreticisi ortağı ve dev tesisleri ile Türkiye'nin ilk ve en büyük kooperatif kuruluşudur.

Tarım üreticisi ortağı yanında ortağı olmayan üreticilerin de piyasa koşullarında ezilmemesi için ürünlerini değer fiyatlarla alarak en iyi şartlarda değerlendiren ve üreticilere ekonomik güç kazandıran Tariş; kaliteli olarak ürettiği ürünlerini ucuz fiyatlarla piyasaya sunarak, tüketiciyi de korumaktadır.

Bugün olduğu gibi, gelecekte de üreticinin ve tüketicinin güvencesi olmaya devam edecek olan Tariş; ana ürünleri olan pamuk, üzüm, incir, zeytin ve zeytinyağının yanısıra, bu ürünlerden elde ettiği tali ürünleri de en iyi şekilde işleyerek, ülke ekonomisine önemli katkılarda bulunmaktadır. İç piyasada tüketilen ürünlerinin yanısıra, dış pazarlarda da önemli bir yeri bulunan Tariş, ülkemize büyük miktarda döviz girdisi sağlamaktadır.

En modern cihazlarla donatılmış laboratuvarlarda kalite kontrolü yapılarak günümüz teknolojisine uygun şartlarla üretilen Tariş mamulleri, TSE garantilidir.

“**üreticiden tüketiciye**”
en kısa yol

Adres: P.K. 220 İZMİR

Telefon: (51) 63 55 00 (12 hat), 22 21 95 (4 hat)

Telex: 53599 tarp tr. 53439 taex tr, 53427 tars tr, 53146 tare tr,

Telefax: (51) 21 00 66 - 21 70 60 - 83 61 07 - 63 65 55

TARİŞ

İNCİR, ÜZÜM, PAMUK, ZEYTİN VE ZEYTİNYAĞI TARIM SATIŞ KOOPERATİFLERİ BİRLİKLERİ

Vakıfaltın alın. Nakit ödemeyin.

VakıfBank kredi kartı sahiplerine gerek tasarrufları, gerekse sevdiklerine alacakları değerli bir hediye için çok yararlanacakları bir fırsat sunuyoruz.

Halkımız tarafından geniş kabul gören "VakıfBank 4 çeşit altın"

bundan böyle kredi kartı ile, nakit ödmeden alınabilecek.

Vakıfaltınlar, VakıfBank'ın tüm yetkili şube ve birimlerinin yanı sıra, Ankara, İstanbul ve İzmir Menkul Kıymetler Merkezleri'nde sunuluyor.

CEZİ

513 12 31 Tlx: 30 43 (Vbom tr)

ÇİFTEHAVUZLAR
Cemil Topuzlu Cad. No:40
Kastelli Malikaneleri 1. Blok No:1
Çiftelievler / İstanbul
Tel: 385 37 28 - 385 27 13
Fax: 385 35 31

ATAKÖY
Ataköy Şubesi Sahil Yolu
Galleria, Ataköy / İstanbul
Tel: 559 19 34 / 32-33-34-35
Fax: 559 19 33 Tlx: 30 250 (Vbad tr)

VAKIFBANK ANKARA
MENKUL KIYMETLER MERKEZİ
Tunus Cad. No:60
Kavaklıdere / Ankara
Tel: 127 87 62 - 127 87 89 - 167 88 44
Fax: 127 87 41 Tlx: 46 136 (Vabg tr)

VAKIFBANK EGE
MENKUL KIYMETLER MERKEZİ
Şehit Fethi Bey Cad. No:26 Kat:3
Konak / İzmir
Tel: 19 27 35 - 19 13 34
Fax: 13 53 51

VakıfBank
Türkiye Vakıflar Bankası
21. Yüzyıl Bankacılığı